

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม

(พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ.๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิงหาคม ๒๕๖๘

คำนำ

แผนพัฒนาจังหวัดด้านเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ. ๒๕๗๐ จัดทำขึ้นเพื่อให้การพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัดเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยยึดหลักการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ แผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ แผนความมั่นคง ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมและกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐมร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ.๒๕๗๐ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัดอย่างเป็นระบบต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญตาราง	(ข)
สารบัญภาพ	(ค)
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม	๒๕
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม	๘๖
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม	๙๔
ส่วนที่ ๕ โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดนครปฐม (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)	๑๐๔
ส่วนที่ ๖ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๑๑๕

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ สถิติอุณหภูมิสูงสุด-ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ย	๒๗
๒ ปริมาณน้ำฝน	๒๗
๓ จำนวนแหล่งน้ำธรรมชาติ	๒๘
๔ การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดนครปฐม	๓๔
๕ จำนวนประชากรจังหวัดนครปฐม	๓๔
๖ ข้อมูลการใช้ไฟฟ้า	๓๘
๗ ข้อมูลผู้ใช้น้ำการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดนครปฐม	๓๙
๘ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครปฐม	๔๑
๙ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร	๕๑
๑๐ ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๕๑
๑๑ ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้	๕๒
๑๒ จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามสถานภาพแรงงานและเพศ	๕๓
๑๓ จำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนจำแนกรายอำเภอ	๕๔
๑๔ จำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ จำแนกตามขนาด	๕๔
๑๕ จำนวนผู้ประกันตนจำแนกตามมาตรา ๓๓ ๓๙ และ ๔๐	๕๕
๑๖ กิจกรรมที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว	๕๕
๑๗ จำนวนแรงงานต่างด้าวจำแนกตามสัญชาติ	๕๕
๑๘ จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงานและการบรรจุงาน	๕๖
๑๙ จำนวนผู้ผ่านการพัฒนาฝีมือแรงงาน	๕๖
๒๐ จำนวนสถานประกอบการที่เลิกกิจการและลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง	๕๗
๒๑ ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	๕๗
๒๒ ข้อมูลการถือครองที่ดินทางการเกษตร	๕๘
๒๓ ข้อมูลการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ	๕๘
๒๔ ข้อมูลพื้นที่รับประโยชน์จากชลประทานในเขตจังหวัดนครปฐม	๖๑
๒๕ แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์	๖๓
๒๖ ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดนครปฐม	๖๔
๒๗ ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม	๖๕
๒๘ ข้อมูลจำนวนเกษตรกรและการทำประมงที่สำคัญ	๖๖
๒๙ ข้อมูลการทำประมงเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม	๖๗
๓๐ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร	๗๐
๓๑ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ	๗๐
๓๒ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดนครปฐม	๗๑
๓๓ จำนวน Smart farmer / Young smart farmer จังหวัดนครปฐม	๗๒
๓๔ ข้อมูลการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ไม่เป็นนิติบุคคล	๗๓
๓๕ ข้อมูลการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล	๗๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๓๖	ข้อมูลสหกรณ์ภาคการเกษตรที่เป็นนิติบุคคล	๗๕
๓๗	ข้อมูลสหกรณ์นอกภาคการเกษตรที่เป็นนิติบุคคล	๗๖
๓๘	ข้อมูลการจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์/กลุ่มสหกรณ์	๗๗
๓๙	ข้อมูลแหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้า	๘๒
๔๐	การวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วย McKinsey ๗-S Framework	๘๗
๔๑	การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วย PEST Analysis	๘๘
๔๒	การกำหนดกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix	๙๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แสดงแผนที่จังหวัดนครปฐม	๒๕
๒	แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่จังหวัดนครปฐม	๓๒
๓	แสดงโครงสร้างการผลิตของจังหวัดนครปฐม	๔๐
๔	แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครปฐม	๔๒
๕	แสดงสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร	๔๓
๖	แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ราคาที่ขายได้ และรายได้เกษตรกร	๔๔
๗	แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ราคาที่ขายได้ และรายได้เกษตรกร สาขาพืช	๔๕
๘	แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ราคาที่ขายได้ และรายได้เกษตรกร สาขาปศุสัตว์	๔๕
๙	แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ราคาที่ขายได้ และรายได้เกษตรกร สาขาประมง	๔๖
๑๐	โครงสร้างประชากรและกำลังแรงงาน	๕๒
๑๑	แสดงแผนที่โครงการชลประทานในเขตจังหวัดนครปฐม	๖๒
๑๒	แสดงแผนที่เส้นทางน้ำเข้าพื้นที่จังหวัดนครปฐม	๖๓
๑๓	แสดงมูลค่าการผลิตประมงเศรษฐกิจ	๖๗
๑๔	แสดงข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)	๖๘
๑๕	หลักการ ๗S ของแมคคินซี (McKinsey ๗S Framework)	๘๖
๑๖	ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม	๙๓

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว มาตรา ๗๒ (๔) กำหนดให้รัฐดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังนี้ จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น ประกอบกับมาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด และมาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการราชการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ

BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๑ มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (๐๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ^๒ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๐๗) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังทางสังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

^๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, เมษายน). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

สมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำการระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำการเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแล

โภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)^๓ ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศ ต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุป ใน ๖ มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง การฟื้นฟู และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

^๓ ประกาศ นร. เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง). (๒๕๖๔, ๒๕ กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง.

สิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศมี ๑๓ ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ฉบับ ได้แก่ (๒) การบริหารราชการแผ่นดิน (๓) กฎหมาย (๕) เศรษฐกิจ (หลัก) (๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๗) สาธารณสุข ในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม และปรับบทบาทโครงสร้าง และกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศตามหลักแนวคิดการบริหารงานคุณภาพที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และลดความเหลื่อมล้ำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม ประกอบด้วย

- ๑) การสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๒) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง
- ๓) การเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย
- ๔) การเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาค
- ๕) การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้กำลังคนในระบบมีทักษะสอดคล้องตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย และได้รับการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น บุคลากรในภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๔ มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อทุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงที การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ **พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”** ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไกเพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด **หมุดหมายการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “จัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมุดหมาย ได้แก่

หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมุดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

^๔ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, ตุลาคม). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).**

หมวดหมู่ที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก โดยให้ความสำคัญกับการผลักดันอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าให้เป็นอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า โดยผลิตชิ้นส่วนหลักพร้อมเปลี่ยนฐานการผลิตยานยนต์แบบสันดาปภายในให้เป็นยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า โดยไม่ทิ้งตลาดส่งออกที่มีศักยภาพ เพื่อรักษาสถิติในการเปลี่ยนผ่านสู่ยานยนต์ไฟฟ้า และการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าจากสินค้าและบริการสุขภาพซึ่งไทยมีความได้เปรียบรวมถึงการสร้างเสริมขีดความสามารถด้านการวิจัยเทคโนโลยีทางการแพทย์ และสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสุขภาพของคนในประเทศ

หมวดหมู่ที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมวดหมู่ที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสนในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมายเหตุที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๕ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐^๕ โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงาน ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนากายใต้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Nurture) ภายใต้กลไกตุ๊กตา ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับการทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียนโดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์

๒. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม

๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น

๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่มทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การ

^๕ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (๒๕๖๕, กุมภาพันธ์). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐.

เดินทางไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อมๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชนและผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่งพลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียงเศรษฐกิจ BCG
 ๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
 ๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน
 ๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์
 ๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการด้วยกลไกตุลาการ เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์
 ๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด
 ๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบที่ดี
 ๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน**

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี ให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพืชในโรงเรือนอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

- ๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า
- ๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)
- ๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพืช
- ๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุภาพและการแพทย์

๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล

๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการให้บริการการแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)

๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรมย้อนกลับ

๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์

๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement

๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรม และบริการทางการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาลงงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาระบบ การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจายรายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสีเขียวตามแนวทาง Happy Model

๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology

๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการชำระเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมค่าใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจจุดเด่นของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม

๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเวนต์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน

๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นระบบ

๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ

๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาขั้นก้าวหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG

๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ

๔. การพัฒนาเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า

๒.๖ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐^๖

ภาคเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ” ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ สุขภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาสู่การเป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ Creative LANNA ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และลำปาง

๒. พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง

๓. พัฒนาการท่องเที่ยวและบริการบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

๔. เสริมศักยภาพของเมืองและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเอื้อต่อการอยู่อาศัย

๕. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

^๖ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔, กรกฎาคม). กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐.

๖. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำที่มีความสมดุล ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน ปัญหาลิ่งแวดล้อมเมือง

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. **พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง** ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของทั้งประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ราบ ๒๑.๙ ล้านไร่ ทำการผลิตพืชสำคัญได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง และภาคเหนือตอนบน ๑๐.๖ ล้านไร่ เป็นพื้นที่สำคัญในการผลิตพืชผักและผลไม้

๒. **สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าสัดส่วนของประเทศ ช่วยลดความเสี่ยงของภัยแล้ง** ในปี ๒๕๖๒ ภาคเหนือมีพื้นที่ชลประทานรวม ๑๐.๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๗.๘ ในปี ๒๕๕๙ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๓๑.๓ สูงกว่าระดับประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒

๓. **ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรต่ำ เมื่อเทียบกับผลิตภาพแรงงานในสาขาการผลิตอื่น** โดยผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรภาคเหนือในปี ๒๕๖๒ เท่ากับ ๔๒,๑๑๒.๕๖ บาทต่อคน ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ ๒๙๓,๘๕๒.๕๖ บาทต่อคน และภาคบริการเท่ากับ ๑๖๐,๖๗๖.๘๘ บาทต่อคน รวมทั้งมีมูลค่าเศรษฐกิจต่ำ โดยในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรภาคเหนือมีมูลค่า ๓๓๓,๑๙๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๕.๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือ

๔. **กระบวนการผลิตการเกษตรเริ่มปรับเปลี่ยนสู่การเกษตรสร้างมูลค่า** เกษตรกรมีการปรับกระบวนการผลิตสู่เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และมีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต อาทิ การใช้โดรน การใช้แอปพลิเคชันทดแทนแรงงานเกษตรที่สูงวัย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสู่ระบบเกษตรอัจฉริยะที่มีการบริหารจัดการผลิตรายมีประสิทธิภาพ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” ตามแนวคิด การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ
๒. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนา
๓. พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน
๔. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค
๕. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน
๖. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. **มีบทบาทเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศแต่เป็นพืชเชิงเดี่ยว พึ่งพาน้ำฝนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ผลิตภาพต่ำ ในขณะที่เกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงาน ในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ์การเกษตร มีมูลค่า ๓๐๘,๕๗๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๓ ของผลิตภัณฑ์ภาค พืชหลักที่สำคัญของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดย

มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดทั่วประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิมและใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓ พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานี และมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี สำหรับการปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐.๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (จังหวัดยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และจังหวัดอุบลราชธานี ส่วนอ้อยร้อยละ ๒๐.๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

๒. มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุดแต่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ถือครองทำการเกษตรต่อครัวเรือนมากกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๖๓.๘๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ โดยพื้นที่การเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่พื้นที่ค่อนข้างราบ เหมาะสำหรับการปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ขณะที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขาและมีพื้นที่ฟาร์มขนาดเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุดของภาคซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความยากจน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น นครพนม กาฬสินธุ์ และศรีสะเกษ โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๒.๐ ๑๒.๓ ๑๓.๑ และ ๑๓.๒ ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ

๓. การเพิ่มพื้นที่ชลประทานมีข้อจำกัดด้านกายภาพไม่สามารถพัฒนาโครงการขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกตลอดปี พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๖๒ พื้นที่ชลประทานประมาณ ๗.๙ ล้านไร่ และมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๑๒.๓ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒ โดยพื้นที่โครงการชลประทานของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ มีสัดส่วนร้อยละ ๓๓.๙ ๓๑.๓ และ ๑๙.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั้งภาค ตามลำดับ แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๑๒.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้งและชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้น้ำท่วมพืชผลเสียหาย

ภาคกลาง

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าสูง” ที่เติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาและยกระดับภาคกลางไปสู่การเป็นฐานอุตสาหกรรมขั้นสูงที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถออกแบบและพัฒนาขึ้นเอง
๒. พัฒนาและยกระดับภาคกลางไปสู่การเป็นแหล่งเกษตรสมัยใหม่และศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าเกษตรของประเทศ
๓. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เข้าสู่ตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ
๔. พัฒนาภาคกลางเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
๕. พัฒนาการผลิตกำลังคนให้มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

๖. พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคกลาง-ตะวันตก ให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
๗. พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๑. ภาคกลางมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมในการทำการเกษตร จึงมีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ และมีระบบชลประทานที่ดี มีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย ทำให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรหลากหลายประเภท ทั้งพืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เชื่อมโยงแหล่งผลิตสินค้าเกษตรทั้งในภาคกลาง และภาคอื่นๆ มีสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีศูนย์วิจัยข้าวตั้งอยู่ที่หลายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี ลพบุรี ราชบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังมีคำสั่งค้าปลีกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ ตลาดไท จังหวัดปทุมธานี ตลาดศรีเมือง จังหวัดราชบุรี ตลาดปลาสุพรรณ จังหวัดอ่างทอง และตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรภาคกลาง ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒ ประมาณ ๒๒๖,๓๕๔ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ๑๙๕,๙๐๖ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๙ ภาคเกษตรของภาคกลางมีส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๖.๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค และร้อยละ ๑๖.๕ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของประเทศ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรภาคกลางในช่วง ๓ ปี แรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ขยายตัวร้อยละ ๓.๙ สูงกว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่หดตัวร้อยละ ๒.๓ ต่อปี สำหรับปัญหาสำคัญของการทำเกษตรภาคกลางที่ยังต้องดำเนินการแก้ไข คือ รูปแบบการผลิตเป็นเกษตรเชิงพาณิชย์ที่ใช้สารเคมีจำนวนมาก มีปัญหาดินที่เสื่อมโทรมและหลายพื้นที่มักประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม และที่อยู่อาศัยมากขึ้นตามแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมของภาคกลางลดลง นอกจากนี้แนวโน้มต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรของภาคกลางมีสูงขึ้นจากค่าจ้างแรงงานและราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งค่าจ้างในการทำเกษตรต่างๆ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นผู้พ้นวัยหนุ่มสาวแล้ว จึงใช้การทำเกษตรในรูปแบบการจ้างดำเนินการมากขึ้น เช่น การจ้างเตรียมดิน และการจ้างเก็บเกี่ยว เป็นต้น

๒. ภาคกลางถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งทางด้านการเพาะปลูก การทำปศุสัตว์ และประมง แหล่งการทำเกษตรที่สำคัญของภาคกลาง คือ จังหวัดราชบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๑๔.๖ รองลงมาได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ร้อยละ ๑๑.๗ กาญจนบุรี ร้อยละ ๑๐.๙ ประจวบคีรีขันธ์ ร้อยละ ๙.๖ และนครปฐม ร้อยละ ๘.๙ สินค้าเกษตรด้านพืชที่สำคัญของภาคกลาง ได้แก่ ข้าว แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาท และพระนครศรีอยุธยา มันสำปะหลัง แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี และลพบุรี อ้อยโรงงาน แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี สับปะรดโรงงาน แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ จังหวัดลพบุรี และสระบุรี นอกจากนี้ยังมี ถั่วเขียว เป็นพืชส่งออกสำคัญที่ทำรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ โดยแหล่งผลิตถั่วเขียวที่สำคัญของประเทศอยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งจังหวัดที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตมากที่สุดของภาคและของประเทศคือ จังหวัดนครปฐม รองลงมาคือ สมุทรสาคร ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา ได้แก่ ลพบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี และนครปฐม ไก่เนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดกาญจนบุรี รองลงมา ได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และสุพรรณบุรี สุกร เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดราชบุรี รองลงมา ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี ลพบุรี และสระบุรี เป็ดเนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา ได้แก่ นครปฐม ลพบุรี กาญจนบุรี และราชบุรี เป็ดไข่ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสุพรรณบุรี รองลงมา ได้แก่ อ่างทอง นครปฐม ชัยนาท ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา ไก่ไข่ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดลพบุรี รองลงมา ได้แก่ กาญจนบุรี สระบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม และไข่ไข่ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดนครปฐม รองลงมา ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี

สระบุรี และกาญจนบุรี สำหรับด้านประมง ภาคกลางมีศักยภาพในการทำการประมงทั้งน้ำจืด และน้ำเค็ม โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมา ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และสมุทรปราการ

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคกลางสูงกว่าภาพรวมระดับประเทศ ปี ๒๕๖๒ ภาคกลางมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวมประมาณ ๑๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ และมีพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๐.๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ ทำให้ภาคกลางมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕ ซึ่งสูงกว่าภาพรวมระดับประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒

๔. เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่า ภาคกลางมีพื้นที่ได้รับการรับรองเกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น ๑๐๘,๓๔๘.๐๑ ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ ๘๘,๓๑๖.๐๙ ไร่ และที่หมดอายุ ๑๐,๔๓๑.๙๒ ไร่ และเกษตรอินทรีย์ ๓๐,๖๕๑.๘๖ ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ ๑,๖๖๐.๕๗ ไร่ และที่หมดอายุ ๒๘,๙๙๑.๒๙ ไร่ โดยจังหวัดในภาคกลางที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุดคือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาได้แก่ ราชบุรี ปทุมธานี นครปฐม และกาญจนบุรี ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุดคือ จังหวัดลพบุรี รองลงมาได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม สระบุรี และสุพรรณบุรี ในอนาคตความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์จะมีมากขึ้นตามพฤติกรรมผู้บริโภค ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ยังมีความสำคัญที่ต้องดำเนินการและขยายผลต่อไป

ภาคตะวันออก

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจสีเขียวชั้นนำของอาเซียน ควบคู่กับคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดี” ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน

๒. พัฒนาการเกษตรคุณภาพและผลตอบแทนสูง เชื่อมโยงสู่การผลิตอาหารปลอดภัย การผลิตพลังงานทดแทน และพืชสมุนไพรทางการแพทย์

๓. รักษาและยกระดับการท่องเที่ยวคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวทางเลือก รวมทั้งการพัฒนาธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่เน้นคุณค่า อัตลักษณ์ ความยั่งยืน และเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย

๔. พัฒนาเมืองและพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยและน่าอยู่ พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัย

๕. รักษาและยกระดับพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนประเทศกัมพูชา ให้มีมูลค่าสูง มีความมั่นคง และเป็นประตูเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน

๖. เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออก

๑. ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตร ทั้งการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมง
โดยภาคตะวันออกเป็นแหล่งผลิตข้าว พืชผัก พืชหัว อาทิ มันสำปะหลัง และเป็นแหล่งผลิตผลไม้และผลไม้แปรรูปที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งยังมีศักยภาพในด้านการทำประมง ทั้งประมงชายฝั่งและประมงน้ำลึก มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรภาคตะวันออก ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒ ประมาณ ๑๘๔,๓๑๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ๑๕๑,๑๕๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๙ การเกษตรของภาคตะวันออก มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ ๖.๑ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก และร้อยละ ๑๓.๔ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของประเทศ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรภาคตะวันออก ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ขยายตัวร้อยละ ๓.๓ สูงกว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘ ต่อปี การเกษตรของภาคตะวันออกมีปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขหลายประการ เช่น คุณภาพดินเสื่อมจากการใช้สารเคมี สารเคมีตกค้างในผลผลิต และการขาดแคลนน้ำเนื่องจากการแย่งใช้น้ำระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เป็นต้น

๒. แหล่งการทำเกษตรที่สำคัญของภาคตะวันออก คือ จังหวัดจันทบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๓๙.๙ รองลงมาคือ จังหวัดระยอง ร้อยละ ๑๔.๔ ฉะเชิงเทรา ร้อยละ ๑๐.๗ และตราด ร้อยละ ๑๐.๔ ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมของภาคตะวันออกได้แปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยมากขึ้น แต่ภาคตะวันออกก็ยังถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงปศุสัตว์ และการประมง **สินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคตะวันออก ได้แก่ ข้าวและพืชไร่** ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวและมันสำปะหลัง จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และนครนายก ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมากที่สุด คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา และชลบุรี **ผลไม้** ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ **ทุเรียน** จังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด **มังคุด** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ตราด และระยอง **ลำไย** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี **เงาะ** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี และตราด **ลองกอง** แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี **ด้านปศุสัตว์** ได้แก่ **ไก่เนื้อ** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดชลบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง **ไก่ไข่** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก และชลบุรี **เป็ดเนื้อ** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก และระยอง **เป็ดไข่** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี และ**สุกร** แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี และระยอง **สำหรับด้านประมง** ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการทำประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสูงที่สุด คือ จังหวัดตราด รองลงมาคือ จังหวัดชลบุรี ระยอง และจันทบุรี ตามลำดับ

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกต่ำกว่าประเทศ ปี ๒๕๖๒ ภาคตะวันออกมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวมประมาณ ๑๒.๙๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๖ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ และมีพื้นที่ชลประทาน ประมาณ ๒.๗๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ และคิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๒๐.๘ ซึ่งต่ำกว่าของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒

๔. เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่า ภาคตะวันออกมีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น ๘๙๐,๕๘๖.๓๖ ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ ๘๖๓,๒๓๓.๘๔ ไร่ และที่หมดอายุ ๒๗,๓๕๒.๕๒ ไร่ โดยจังหวัดของภาคตะวันออกที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุด คือ จังหวัดจันทบุรี รองลงมาคือ จังหวัดตราด สระแก้ว และระยอง และเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งสิ้น ๔,๖๑๖.๗๙ ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ ๑,๖๑๑.๘๙ ไร่ และที่หมดอายุ ๓,๐๐๔.๙๐ ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุดคือ จังหวัดจันทบุรี รองลงมาคือ จังหวัดตราด และระยอง

ภาคใต้

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “แหล่งท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค” ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวและบริการ และธุรกิจต่อเนื่องด้านการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวและบริการที่มีมาตรฐานและมีมูลค่าสูง
๒. พัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
๓. พัฒนาและส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรหลักของภาค
๔. อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
๕. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนและด่านชายแดนให้เอื้อต่อการค้าการลงทุน
๖. พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ เพื่อเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และสามารถเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และกลุ่มประเทศ BIMSTEC (จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช)

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้

๑. ภาคใต้เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของภาคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๗๙,๒๔๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๒๐.๙ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค มีอัตราขยายตัวร้อยละ ๗.๗ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ ที่มีอัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเพียงร้อยละ ๑.๕ และสูงกว่าระดับประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๐.๕ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาคใต้ คือ ยางพารา ประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ไม้ผล และปาล์มน้ำมัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๓๔.๓ ๒๐.๐ ๑๘.๑ และ ๑๑.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีสัดส่วนร้อยละ ๔๖.๙ ๑๕.๗ ๑๐.๓ และ ๑๒.๕ จะเห็นได้ว่าการผลิตไม้ผลมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทุเรียนที่มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้น ขณะที่ยางพารามีสัดส่วนลดลง เนื่องจากราคายางพาราในตลาดโลกที่ลดลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และภาคเกษตรมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕.๑ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่ขยายตัวเพียงร้อยละ ๑.๙

๒. ยางพารามีพื้นที่ปลูกลดลงแต่ผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ๑๐.๙๐ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๔๘.๔ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ ที่มีพื้นที่ปลูก ๑๑.๔๐ ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๒.๓๗ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา ๑.๙๖ ล้านไร่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑.๗๗ ล้านไร่ ส่วนผลผลิตยางพาราและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๖๒ มีปริมาณผลผลิต ๒.๕๕ ล้านตัน หรือร้อยละ ๕๒.๗ ของผลผลิตทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ ที่มีผลผลิต ๒.๔๙ ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน จาก ๒๕๖ กิโลกรัมต่อไร่ในปี ๒๕๕๙ เป็น ๒๖๒ กิโลกรัมต่อไร่ในปี ๒๕๖๒

๓. ปาล์มน้ำมันมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดในภาคใต้ ปี ๒๕๖๒ ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๕.๑๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ ที่มีพื้นที่ปลูก ๔.๑๙ ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๑.๓๔ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ๑.๑๕ ล้านไร่ และจังหวัดชุมพร ๑.๐๒ ล้านไร่ ตามลำดับ และปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๖๒ มีปริมาณผลผลิต ๑๔.๕๙ ล้านตัน หรือร้อยละ ๘๘.๙ ของผลผลิตทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๒๑ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๙ ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ จาก ๒,๗๑๗ กิโลกรัมต่อไร่ เป็น ๓,๐๔๔ กิโลกรัมต่อไร่ ในปี ๒๕๖๒ ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศที่ ๒,๘๙๗ กิโลกรัมต่อไร่

๔. ภาคใต้เป็นแหล่งทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญ โดยมีท่าเทียบเรือประมงในจังหวัดสงขลา ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง และภูเก็ต โดยในปี ๒๕๖๒ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ ๑๐๐,๘๑๔ ตัน มูลค่า ๔,๑๘๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ และร้อยละ ๓๗.๘ ของมูลค่าสัตว์น้ำของประเทศ ทั้งนี้ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๙ ที่มีปริมาณ ๑๑๒,๗๔๒ ตัน มูลค่า ๔,๓๖๙ ล้านบาท โดยปริมาณสัตว์น้ำจับได้มากในจังหวัดภูเก็ต สงขลา ชุมพร และระนอง ในขณะที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้ง ในปี ๒๕๖๓ มีพื้นที่เพาะเลี้ยง ๘๒,๖๓๔ ไร่ ปริมาณผลผลิต ๑๗๒,๑๙๓ ตัน โดยพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งที่สำคัญของภาคอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง และสงขลา

๕. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ปี ๒๕๖๒ ภาคใต้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๑๘.๓๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ มีขนาดฟาร์ม ๑๘.๐๕ ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๑๙.๗๖ ไร่ต่อครัวเรือน พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของภาคส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๓.๖๗ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒.๙๐ ล้านไร่ และจังหวัดภูเก็ตมีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรน้อยที่สุดของภาค ๐.๑๑ ล้านไร่

๖. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรของภาคใต้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๒ มีพื้นที่ชลประทาน ๒.๘๔ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๘.๒ ของพื้นที่ชลประทานประเทศ มีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรร้อยละ ๑๕.๕ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒ โดยจังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงสุดร้อยละ ๔๓.๘ รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา ร้อยละ ๒๙.๘ และจังหวัดกระบี่ มีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรต่ำที่สุดของภาค ร้อยละ ๒.๙ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้ท่วมพืชผลเสียหาย

ภาคใต้ชายแดน

มุ่งสู่การพัฒนาเป็น “ฐานเศรษฐกิจชายแดนที่มั่นคง บนสังคมพหุวัฒนธรรม” โดยเน้นการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก บนฐานทรัพยากรที่สมดุล ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมให้มีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสงบสุข ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค
๒. พัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนให้เป็นเมืองการค้าเมืองท่องเที่ยว และจุดเชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียนตอนใต้และพัฒนาเมืองยะลาศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน
๓. ยกระดับคุณภาพชีวิต รายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสันติสุข
๔. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการผลิตของภาคและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้ชายแดน

๑. ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาค แต่เป็นการผลิตแบบเดิมและมีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๔๐,๓๖๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค หดตัวร้อยละ ๓.๘ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยกิจกรรมการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล อัตรากาขยายตัวของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ หดตัวร้อยละ ๒.๘ ซึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นจากช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เนื่องจากการขยายตัวในการผลิตไม้ผลและปศุสัตว์

๒. **ยางพารามีแนวโน้มผลผลิตลดลง** ปี ๒๕๖๒ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๒.๖๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๙ ที่มีพื้นที่ปลูก ๒.๖๔ ล้านไร่ ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕๖๒ มีผลผลิต ๐.๕๓ ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๒๖ กิโลกรัมต่อไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๑ ที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ จังหวัดยะลาที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด ๑.๒๔ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนราธิวาส ๑.๐๐ ล้านไร่ เนื่องจากราคายางพาราลดต่ำ ประกอบกับผลของนโยบายลดพื้นที่ปลูกยางพารา เกษตรกรจึงเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากการปลูกยางพาราเป็นการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น ปาล์มน้ำมัน พืชทางเลือกอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น ทูเรียน เป็นต้น

๓. **ปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพการผลิตในระดับต่ำ** ในปี ๒๕๖๒ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๐.๑๐ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑.๖ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๐.๐๗ ล้านไร่ รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานี ๐.๐๒ ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในระดับต่ำที่ ๒,๑๗๒ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒,๘๙๗ กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากการขยายพื้นที่ปลูกในที่ราบลุ่มและพื้นที่นาร้างซึ่งมีปัญหาคุณภาพดิน การใช้สายพันธุ์คุณภาพต่ำ รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ในวิธีการปลูกและการดูแลรักษาสวนปาล์มที่ถูกต้องเหมาะสม

๔. **การประมงประสบปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากทรัพยากรทางทะเลเสื่อมโทรม** ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ ปี ๒๕๖๒ สามารถจับสัตว์น้ำได้ ๑๐๘,๑๐๕ ตัน หรือร้อยละ ๓๙.๑ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ เป็นมูลค่า ๔,๙๓๒ ล้านบาท โดยทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตามการทำประมงในพื้นที่ประสบปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ลดลง และปัญหาการทำประมงนอกล่าวน้ำจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งผลจากการใช้มาตรการการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing) ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม ๑,๘๓๐ ไร่ มีผลผลิต ๓,๗๐๗ ตัน โดยมีพื้นที่เพาะเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี

๕. **ปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนมีการเลี้ยงปศุสัตว์ (แพะ และโค) เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา** โดยภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๖๒ มีการเลี้ยงแพะจำนวน ๑๗๓,๐๔๙ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดยะลา ส่วนโคเนื้อจำนวน ๓๗,๘๑๒ ตัว โดยเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตามปริมาณปศุสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนสายพันธุ์ดีและการขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงไก่เบตงในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง แต่ยังมีข้อจำกัดในการขยายพันธุ์และควบคุมคุณภาพพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

๖. **พื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร** ในปี ๒๕๖๒ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๓.๔๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔ ของพื้นที่ภาคใต้ชายแดน และคิดเป็นร้อยละ ๒.๓ ของประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๑.๔๑ ล้านไร่ จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรน้อยที่สุด ๐.๗๕ ล้านไร่ สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง ๑๕.๕ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์ม ๑๙.๘ ไร่ต่อครัวเรือน โดยจังหวัดปัตตานีมีขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนต่ำที่สุด ๘.๑ ไร่ต่อครัวเรือน

๗. **พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ** ในปี ๒๕๖๒ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ชลประทาน ๐.๘๔ ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่การเกษตรร้อยละ ๒๔.๕ สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๒ โดยจังหวัดยะลาที่มีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด ๐.๔๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด และจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุด ๐.๐๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖

๒.๘ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนวัตกรรมการและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

๒.๙ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)^๘ เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ **“เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี”** โดยมีเป้าหมายผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

^๗ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๖๐, เมษายน). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙).

^๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (๒๕๖๔, ตุลาคม). แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐).

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้ปฏิบัติตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาศูนย์กลางภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร

๒.๑๐ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๙

นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายพินิจรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

ระยะสั้น : นโยบายเร่งด่วน นโยบายที่หก รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัย โดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคง ทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลก ด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผล การเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

ระยะกลาง และระยะยาว : มุ่งเน้นการยกระดับภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักคือการเพิ่มรายได้เกษตรกร ลดต้นทุนการผลิต และสร้างความมั่นคงทางอาหาร. นโยบายสำคัญได้แก่ การส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูง, การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร, การบริหารจัดการน้ำ, การส่งเสริมเกษตรยั่งยืน, และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเกษตร.

☐ **ส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูง :** รัฐบาลจะส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง, การแปรรูปสินค้าเกษตร, และการสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร.

^๙ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗. (๒๕๖๗, ๑๒ กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๑ ตอนพิเศษ ๒๕๑ ง.

- ☐ **สร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร :** รัฐบาลจะส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร, การสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, และการสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุนและเทคโนโลยี.
- ☐ **การบริหารจัดการน้ำ :** รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน, การสร้างแหล่งน้ำเพิ่มเติม, การเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน, และการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม น้ำแล้ง.
- ☐ **ส่งเสริมเกษตรยั่งยืน :** รัฐบาลจะส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์, การเกษตรแบบผสมผสาน, และการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกร.
- ☐ **การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเกษตร :** รัฐบาลจะส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเกษตร เช่น การใช้โดรนในการสำรวจพื้นที่, การใช้ระบบเซ็นเซอร์ในการติดตามสภาพอากาศ, และการใช้แอปพลิเคชันในการจัดการข้อมูลการเกษตร.
- ☐ **ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร :** รัฐบาลจะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับเกษตรกรและชุมชน.
- ☐ **ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา :** รัฐบาลจะสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน.
- ☐ **การประกันรายได้เกษตรกร :** รัฐบาลจะพิจารณามาตรการประกันรายได้เกษตรกร เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับเกษตรกร.
- ☐ **การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร :** รัฐบาลจะส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อสร้างอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต และการเข้าถึงเทคโนโลยี.
- ☐ **การสร้างเชื่อมโยงภาคเกษตรกับภาคอื่นๆ :** รัฐบาลจะส่งเสริมความเชื่อมโยงของภาคเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม, การท่องเที่ยว, และภาคบริการอื่นๆ.

๒.๑๑ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. **นโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ได้มอบนโยบายและหลักการทำงานสำคัญในการขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม “เกษตรกรกินดี อยู่ดี มีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน และภาคเกษตรไทยคือผู้นำสินค้าเกษตรในตลาดโลก” โดยมีนโยบายและงานสำคัญที่จะเร่งดำเนินการในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑.๑ เน้นการสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ ได้แก่

๑) **จัดตั้งศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร** โดยเป็นศูนย์บริการร่วมที่ครอบคลุมทุกจังหวัดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถติดต่อสอบถาม และรับเรื่องร้องเรียน คลายทุกข์ให้แก่เกษตรกร ณ ศูนย์บริการร่วมเพียงแห่งเดียว

๒) **สร้างครอบครัวเกษตร บูรณาการงานเข้มแข็ง** เน้นการทำงานแบบครอบครัวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เข้มแข็ง ซึ่งทุกคนทุกหน่วยงาน ต้องทำงานเป็น Team Work เพื่อการทำงานแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยความมุ่งมั่น ร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

๓) ขับเคลื่อนภารกิจการกำกับดูแลสินค้าเกษตรด้วยการยกระดับ MR.สินค้าเกษตร โดยสินค้าเกษตรทุกชนิดต้องมีผู้รับผิดชอบหลักที่สามารถทำงานเชิงรุก แก้ปัญหาได้ถูกจุดตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

๑.๒ การรับมือกับภัยธรรมชาติ จะต้องวางแผนมาตรการต่างๆ อย่างชัดเจน เพื่อรับมือตั้งแต่การป้องกัน การแก้ไข และการฟื้นฟู เมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด

๑.๓ ประกาศสงครามกับสินค้าเกษตรเถื่อนอย่างจริงจัง โดยปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายให้เข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้กระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ รวมถึงการตรวจสอบสต็อกสินค้าเกษตรในประเทศ เพื่อควบคุมการนำเข้า การกักตุน และเก็งกำไร โดยเฉพาะช่วงก่อนที่ผลผลิตออกสู่ตลาด

๑.๔ การยกระดับสินค้าเกษตร เสริมศักยภาพเกษตรกร ได้แก่

๑) ผลักดันสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการสร้าง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร

๒) ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร โดยเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลของตนเอง พร้อมเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งตอบโจทย์กลุ่มประชากรภาคเกษตรยุคใหม่

๑.๕ การจัดการทรัพยากรทางการเกษตร ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม การลดการเผาซังข้าว/ตอซัง การกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ถูกต้อง การลดปริมาณปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย

๑.๖ การอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร ด้วยการพัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตรซึ่งเป็นอีกหนึ่งในนโยบายสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน เป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอน โดยจะเดินหน้าต่อยอด พัฒนาสร้างระบบประกันภัยให้แก่เกษตรกรไทย

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๗ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายประยูร อินสกุล) ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ต้องสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหาร ผลักดันภารกิจตามกฎหมาย และเร่งพัฒนาการบริหารจัดการภายในโดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีศักยภาพและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๒.๑ ภารกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขั้บเคลื่อนการแก้ไข้ปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไข้ปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไข้ปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไข้ปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ รางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงาน และงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๑๒ ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม

๑) เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดนครปฐมระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๘๕

นครปฐมเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านเกษตรและอาหารปลอดภัย เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทุกช่วงวัยให้สอดคล้องกับการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๒) แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวนปี พ.ศ.๒๕๖๙

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่ที่ดีทันสมัย (The quality of life of the people and modern livable city)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตบนฐานของการเกษตรมูลค่าสูง การค้า การลงทุนแบบครบวงจร การบริการระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณและสุขภาวะมาตรฐานสากล (Future Economic Development city)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การจัดการคุณภาพอากาศและลดมลพิษทางอากาศ (Air Quality and pollution)

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง โดยอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๓ องศา ๔๕ ลิปดา ๑๐ พิลิปดา เส้นแวงที่ ๑๐๐ องศา ๔ ลิปดา ๒๘ พิลิปดา มีพื้นที่ ๒,๑๖๘.๓๒๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เท่ากับร้อยละ ๐.๔๒ ของประเทศ และมีพื้นที่เป็นอันดับที่ ๖๒ ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนเพชรเกษม ๕๖ กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า – นครชัยศรี) ๕๑ กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟ ๖๒ กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร และอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านโป่ง อำเภอบางแพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภอท่ามะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

รูปที่ ๑ แสดงแผนที่จังหวัดนครปฐม

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐมโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขา และป่าไม้ ระดับความแตกต่างของความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง ๒ - ๑๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่โดยทั่วไปลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และตะวันตกสู่ตะวันออก มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนกระจายเป็นแห่งๆ และมีแหล่งน้ำกระจาย สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออก และด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรและคมนาคมอยู่มาก พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒ - ๔ เมตร

๑.๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดนครปฐม ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วง ฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครปฐมมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดนครปฐมมีฝนตกทั่วไป

๑) ฤดูกาล จังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ได้แก่

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้ จะมีหย่อมความกดอากาศต่อเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป อุณหภูมิสูงสุดจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จะมีฝนทั้งช่วงในระยะเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนกรกฎาคม ซึ่งในระยะเดือนที่ฝนทั้งช่วงนี้ จะยังคงมีฝนตกแต่ปริมาณของน้ำฝนอาจไม่เพียงพอต่อการเกษตร

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไปและเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือ เดือนธันวาคม

๒) อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางซึ่งลึกเข้ามาในแผ่นดิน จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงเกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี อยู่ระหว่าง ๒๘-๓๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น จากสถิติข้อมูลอุณหภูมิของจังหวัดนครปฐม โดยใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม เปรียบเทียบย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗) แสดงให้เห็นว่า อุณหภูมิสูงสุดที่วัดได้คือ ๓๙.๗ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๖๓ อุณหภูมิต่ำสุดที่วัดได้คือ ๑๔ องศาเซลเซียส ในปี ๒๕๖๓ และมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๘.๕ องศาเซลเซียส

ตารางที่ ๑ แสดงสถิติอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุดและอุณหภูมิเฉลี่ย จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)
๒๕๖๓	๓๙.๗	๑๔.๐	๒๘.๘
๒๕๖๔	๓๖.๗	๒๑.๐	๒๘.๙
๒๕๖๕	๓๕.๙	๒๐.๔	๒๘.๒
๒๕๖๖	๓๖.๖	๒๐.๙	๒๘.๗
๒๕๖๗	๓๔.๕	๒๔.๖	๒๙.๕

(ที่มา: สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๗)

๓) ปริมาณน้ำฝน ปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จากสถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดนครปฐม โดยใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม ย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗) พบว่า ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง ๖๐๐ - ๑,๓๐๐ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในปี ๒๕๖๕ วัดได้ ๑,๓๒๖.๗๐ มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตก ๑๒๑ วัน สำหรับปริมาณน้ำฝนที่น้อยที่สุดในปี ๒๕๖๖ วัดได้ ๖๑๓.๔๐ มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตก ๙๓ วัน

ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝน ระหว่างปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๗

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
๒๕๖๓	๑๒๐๗.๗๐	๙๔
๒๕๖๔	๑,๐๑๔.๒๐	๑๒๐
๒๕๖๕	๑,๓๒๖.๗๐	๑๒๑
๒๕๖๖	๖๑๓.๔๐	๙๓
๒๕๖๗	๙๕๑.๗	๑๐๙

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๗)

๑.๑.๔ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑) แม่น้ำ จังหวัดนครปฐมมีแม่น้ำสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญสายหนึ่งในพื้นที่ภาคกลางของประเทศ แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา ที่บ้านปากคลองมะขามเฒ่า อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดชัยนาท เมื่อไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่าแม่น้ำสุพรรณบุรี เมื่อไหลผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกว่าแม่น้ำนครชัยศรี และเมื่อผ่านจังหวัดสมุทรสาครเรียกว่า แม่น้ำท่าจีน แล้วไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสาคร ความยาวตลอดลำน้ำ ๓๒๕ กิโลเมตร

๒) คลอง ในส่วนของจังหวัดนครปฐมไหลผ่านอำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอสามปราชญ์ มีความยาวประมาณ ๙๗ กิโลเมตร มีคลองที่สำคัญๆ แยกจากแม่น้ำนครชัยศรี มีทั้งคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้น เช่น คลองบางเลน คลองบางปลา คลองพระพิมล คลองบางหลวง คลองโยง คลองบางแก้ว คลองมหาสวัสดิ์ คลองจินดา คลองบางพระ คลองนกกระทุง คลองหนองดินแดง และคลองเจดีย์บูชา เป็นต้น

๓) บึง หนองบึงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มีอยู่จำนวนมาก เช่น อำเภอมะนังนครปฐม ได้แก่ สระแก้ว หนองอาเสียว หนองดินแดง และหนองเสือ หนองควายตาย หนองหิน หนองจาก หนองขายห้วย หนองอ้อ หนองกร่าง หนองบัว หนองบัวลอย หนองไม้แดง และหนองกระโดน หนองสะเดา หนองหมา หนองงูเหลือม หนองปากโลง อำเภอนครชัยศรี ได้แก่ หนองแหลมบัว หนองโสน หนองแค หนองจอก บึงบางช้าง หนองตาน้อย หนองตาช้าง หนองตาพล อำเภอกำแพงแสน ได้แก่ ทะเลบก หนองพวงนก หนองพวงใหญ่ หนองระแหง หนองมะเกลือ หนองหมู หนองเทียม หนองสาเก หนองขมิย หนองเขมร หนองกระทู้ หนองขาม หนองโสม หนองวัวแดง หนองโพธิ์ อำเภอบางเลน ได้แก่ หนองบัวลุ่มช้าง หนองชะโด หนองบ่อ หนองบางม่วง หนองหรง หนองน้ำเปรี้ยว หนองปรัง หนองปรือ อำเภอดอนตูม ได้แก่ หนองหนิง หนองบอน หนองกระพี้

๔) ห้วยและลำรางห้วย เป็นห้วยสายสั้นๆ ในพื้นที่ในฤดูฝนจะมีน้ำขัง และไหลไปรวมกับลำคลอง หรือลำราง ตามสภาพของพื้นที่ เช่น ห้วยขมิ้น ห้วยสามควายเผือก ห้วยลึก ในเขตอำเภอมะนังนครชัยศรี ห้วยตะโก ห้วยกรด ในเขตอำเภอนครชัยศรี ห้วยพระ ในเขตอำเภอดอนตูม ห้วยม่วง ห้วยขวาง ห้วยรางกรด และห้วยผักชี ในเขตอำเภอกำแพงแสน

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนบ่อบาดาลและการใช้น้ำบาดาลจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ประเภทการใช้น้ำ		รวม (บ่อ)
	อุปโภค-บริโภค (บ่อ)	เกษตรกรรม (บ่อ)	
เมืองนครปฐม	๒๒๑	-	๓๒๙
กำแพงแสน	๒๙๒	๕๒	๓๔๔
นครชัยศรี	๑๐๙	-	๒๐๘
ดอนตูม	๘๖	-	๙๓
บางเลน	๑๑๘	-	๑๙๔
สามพราน	๑๒๖	-	๔๐๓
พุทธมณฑล	๑๒	-	๒๙
รวม (บ่อ)	๙๖๔	๕๒	๑,๐๑๖

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล

๑.๑.๕ ลักษณะดิน

๑) สภาพพื้นที่ (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ ความสูงของพื้นที่โดยทั่วไปสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ ๖ เมตร โดยลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก และมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากเหนือสู่ใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอนมีระดับความสูงประมาณ ๖ - ๑๐ เมตร ส่วนพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มมีที่ดอนกระจายเป็นแห่งๆ และมีแหล่งน้ำกระจายอยู่โดยทั่วไป สำหรับพื้นที่ทางด้านตะวันออกและด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดขึ้นเพื่อการเกษตรกรรมและคมนาคมหลายแห่ง พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒ - ๔ เมตร ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยเช่นนี้ จึงทำให้จังหวัดนครปฐมเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

๒) ลักษณะดิน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน)

จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดินที่ปรากฏพบในพื้นที่จังหวัดนครปฐมพอแบ่งออกได้เป็นหน่วยหรือกลุ่มใหญ่ๆ ได้ ๙ หน่วยที่ดิน (กลุ่มชุดดิน) แต่ละหน่วยที่ดิน (กลุ่มชุดดิน) ได้แสดงอาณาเขตไว้ในแผนที่ความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจขนาดมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ โดยใช้หมายเลขกำกับ

ลักษณะดินของหน่วยที่ดินแต่ละหน่วย ที่ปรากฏในแผนที่ความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจของดินจังหวัดนครปฐม กล่าวโดยสังเขป ดังนี้

หน่วยที่ดินและลักษณะดิน	ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน
๑) หน่วยที่ดินที่ ๑ ลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวจัด หน้าดินแตกระแหง เป็นร่องลึกในฤดูแล้ง ดินบนสีดำ อาจมีจุดประสีน้ำตาลหรือสีเหลืองปะปน ดินล่างมักมีก้อนปูนปะปน วัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำบริเวณเทือกเขาหินปูน พบในที่ราบลุ่ม มักมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึก ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินส่วนใหญ่จะเป็นกลางถึงด่างปานกลาง และมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๕-๘.๐ ปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้ทำนา นอกฤดูทำนา บางแห่งใช้ปลูกข้าวไร่ฝ้าย และถั่วต่าง ๆ ชุดดินที่พบ ไตแก ชุดดินบางเลน	ไถพรวนลำบากเนื่องจากเป็นดินเหนียว จักต้องไถพรวนในช่วงระยะเวลาที่ดินมีความชื้นเหมาะสม ในขณะเดียวกันพืชที่ปลูกอาจขาดแคลนน้ำได้ง่าย เมื่อฝนทิ้งช่วงนานมากกว่าปกติเนื่องจากน้ำที่ขังอยู่จะซึมหายไปง่าย เมื่อดินเริ่มแห้งและแตกระแหงเป็นร่องลึก
๒) หน่วยที่ดินที่ ๒ ลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาหรือสีเทาแก ดินล่างมีสีเทา และมีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดง เกิดบริเวณชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลางพบจุดประสีเหลืองของสารจาโรไซท์ในระดับความลึกประมาณ ๑๐๐ ถึง ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน และไหลลงไปปนตะกอนน้ำทะเลมีสีเทาปนเขียว ดินกลุ่มนี้เป็นดินลึกมีการระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ	เป็นดินกรดจัดมากทำให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชหรือถูกตรึงอยู่ในรูปที่พืชไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ขาดธาตุอาหารเสริมและธาตุอาหารรอง เกิดความเป้นพิษของเหล็กและอะลูมิเนียมการขาดแหล่งน้ำจืด

หน่วยที่ดินและลักษณะดิน	ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ปานกลางปฏิภณิยาติน เปนกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเปนดางประมาณ ๔.๕-๕.๐ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนาบางแห่งกรองปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิด ถ้ามีการจัดการที่ดีดินนี้จะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง ชุดดินที่พบได้แก่ชุดดิน อยู่ยงา บางปะอิน บางเขน	และคุณภาพน้ำเปนกรดจัดไม่เหมาะสมต่อเกษตรและใช้อุปโภคบริโภค และในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขัง
๓) หน่วยที่ดินที่ ๓	
ลักษณะเนื้อดินเปนพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำ สวนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลหรือสีแดง บางแห่งพบเปลือกยิปซัมและเปลือกหอยในดินชั้นล่างพบบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ เปนดินลึก มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิภณิยาตินเปนกรดแก่ถึงดางปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเปนดางประมาณ ๕.๕-๘.๐ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวสวนใหญ่ใช้ทำนา หรือยกรองปลูกพืชผักและไม้ผล ซึ่งไม่ค่อยจะมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ ถ้าเปนที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมในฤดูฝน ตัวอย่างดินที่พบได้แก่ชุดดินบางกอก ชุดดินบางแพ และชุดดินสิงหบุรี	เปนดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ เมื่อหน้าดินแห้งจะแข็งไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังและไหลบาทวมขังสูงในฤดูฝน
๔) หน่วยที่ดินที่ ๔	
ลักษณะดินที่มีเนื้อดินเปนพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาเข้ม ดินล่างมีสีน้ำตาลอ่อนสีน้ำตาลเทาปนสีเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง หรือสีน้ำตาลแก อาจพบก้อนปูนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิภณิยาตินเปนกรดแก่ถึงเปนดางปานกลาง ค่าความเป็นกรดเปนดางประมาณ ๕.๕-๘.๐ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวสวนใหญ่ใช้ทำนา มีบางบางแห่งยกรองเพื่อปลูกพืชผักหรือไม้ผล ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง ตัวอย่างดินที่พบได้แก่ ชุดดินราชบุรี และชุดดินสระบุรี	เปนดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ เมื่อหน้าดินแห้งจะแข็งไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังและไหลบาทวมขังสูงในฤดูฝน
๕) หน่วยที่ดินที่ ๕	
ลักษณะดินที่มีเนื้อดินเปนพวกดินเหนียว มีสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า เปนดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางปฏิภณิยาตินเปนกรดแก่ถึงดางอ่อน มีค่าความเป็นกรดเปนดางประมาณ ๕.๕-๗.๕	เปนดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ เมื่อหน้าดินแห้งจะแข็งไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังและไหลบาทวมขังสูงในฤดูฝน

หน่วยที่ดินและลักษณะดิน	ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวสวนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดี สามารถทำนาได้ ๒ ไร่ผลผลิตค่อนข้างสูง ตัวอย่างดินที่พบได้แก่ ชุดดินนครปฐม	
๖) หน่วยที่ดินที่ ๘	
ลักษณะดินมีเนื้อดินปนพวกดินเหนียว ดินบนมีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของดินและอินทรีย์วัตถุที่ได้จากการชะลอกรองน้ำ ดินล่างมีสีเทา บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ด้วยพบบริเวณที่ราบลุ่ม ปัจจุบันเกษตรกรได้ทำการขุดร่องเพื่อปลูกพืชผลต่างๆ ทำให้สภาพพื้นดินเดิมเปลี่ยนแปลงไปตามปกติดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปฏิบัติการดินปนกรดแก่ถึง ปานกลางอ่อน มีความเป็นกรดปานกลางประมาณ ๕.๕-๗.๕ ตัวอย่างดินที่พบ ได้แก่ ชุดดินธนบุรี ชุดดินสมุทรสงครามและชุ่ดินดำเนินสะดวก	เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ดินปนกรดรุนแรงถึงกรดจัดมาก ในฤดูฝนมีน้ำท่วมขัง มีระดับน้ำใต้ดินตื้นหรืออยู่ใกล้ผิวดิน ทำให้เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมขังทำความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อผลผลิต ดินในกลุ่มนี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินเป็นอย่างดีและได้ทำกันมานานแล้วซึ่งถือว่าไม่มีปัญหาแต่ประการใดในเรื่องคุณภาพของดิน
๗) หน่วยที่ดินที่ ๑๑	
ลักษณะดินที่มีเนื้อดินปนพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาลสีเหลืองหรือสีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซท์ในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบตามชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากดินมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๐ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งยกทรงปลูกพืชผัก สมเขียวหวาน และสนปฏิบัติ ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ไขปุ๋ย และปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำหรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ พืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตดีขึ้น ตัวอย่างชุ่ดิน ได้แก่ ชุดดินรังสิต ชุดดินเสนา	ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ ดินปนกรดจัด อาจขาดธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจน และฟอสฟอรัส หรืออาจมีสารละลายพวกอลูมิเนียมและเหล็กมากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืช จัดได้ว่าเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน
๘) หน่วยที่ดินที่ ๓๓	
ลักษณะดินที่มีเนื้อดินปนพวกดินร่วนปนทรายปน สีดินปนสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดงบางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตาม	ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปกติไม่มี แต่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลัน ในระยะที่มีฝนตกหนักมากและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

๑.๑.๖ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ
(ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัด/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม)

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ ไม่มีพื้นที่ป่าไม้สงวนแห่งชาติและพื้นที่ป่าอนุรักษ์ กิจกรรมหลักของสำนักงานป่าไม้จังหวัด ได้แก่ งานอนุญาต ตรวจสอบ ควบคุมการทำไม้ งานส่งเสริมเกษตรกรปลูกไม้เศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์และสิทธิถือครอง เนื่องจากจังหวัดนครปฐมไม่มีพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงเป็นผลทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่นำไปใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย และการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมบางส่วน

๑.๑.๗ การคมนาคมขนส่ง (ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัด)

๑) ทางบก มีถนนสายหลัก ๑ สาย หมายเลข ๔ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนเพชรเกษม
มีถนนสายรอง ๓ สาย หมายเลข ๓๓๘ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนบรมราชชนนี
หมายเลข ๓๒๑ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนมาลัยแมน
หมายเลข ๓๔๖ (ทางหลวงแผ่นดิน) ถนนสายแยกทางหลวง
หมายเลข ๑ (รังสิต) - บรรจบทางหลวงหลายเลข ๓๒๔
(พนมทวน)

มีทางหลวงพิเศษ ๑ สาย หมายเลข ๘๑ (ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง)

สายบางใหญ่ – กาญจนบุรี

ยังไม่เปิดใช้อย่างเป็นทางการ (เปิดเฉพาะวันหยุด)

๒) เส้นทางรถไฟ มีสถานีทั้งหมด ๘ สถานี คือ

- สถานีศาลายา	ต.ศาลายา	อ.พุทธมณฑล
- สถานีวัดสุวรรณ	ต.ศาลายา	อ.พุทธมณฑล
- สถานีวัดจิวราย	ต.จิวราย	อ.นครชัยศรี
- สถานีนครชัยศรี	ต.วัดแค	อ.นครชัยศรี
- สถานีท่าแฉลบ	ต.ศรีษะทอง	อ.นครชัยศรี
- สถานีต้นสำโรง	ต.ธรรมศาลา	อ.เมืองนครปฐม
- สถานีนครปฐม	ต.พระปฐมเจดีย์	อ.เมืองนครปฐม
- สถานีโพรงมะเดื่อ	ต.โพรงมะเดื่อ	อ.เมืองนครปฐม

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัดนครปฐม

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดนครปฐมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ ๑๐๖ ตำบล ๙๓๐ หมู่บ้าน เทศบาลนคร ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๕ แห่ง เทศบาลตำบล ๒๐ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๙๐ แห่ง เขตการปกครอง ๗ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน และอำเภอพุทธมณฑล

ตารางที่ ๔ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	ระยะทาง จาก จังหวัดไป ยังอำเภอ (กม.)	จำนวน (แห่ง)						
				ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาล			อบต.
							นคร	เมือง	ตำบล	
เมืองนครปฐม	๔๑๗.๔๔	๑๙.๒๕	๙	๒๕	๒๑๗	๑	๑	๒	๖	๑๙
กำแพงแสน	๔๐๕.๐๑๙	๑๘.๖๘	๓๓	๑๕	๒๐๔	-	-	-	๑	๑๕
นครชัยศรี	๒๘๔.๐๓๑	๑๓.๑๐	๒๑	๒๔	๑๐๘	-	-	-	๔	๒๑
ดอนตูม	๑๗๑.๓๕๔	๗.๙๐	๓๘	๘	๖๙	-	-	-	๑	๖
บางเลน	๕๘๘.๘๓๖	๒๗.๑๖	๔๕	๑๕	๑๘๐	-	-	-	๔	๑๕
สามพราน	๒๔๙.๓๔๗	๑๑.๕๐	๒๘	๑๖	๑๓๗	-	-	๓	๒	๑๒
พุทธมณฑล	๗๖.๓๓	๒.๔๑	๔๐	๓	๑๘	-	-	-	๒	๒
รวม	๒,๑๖๘.๓๒๗		-	๑๐๖	๙๓๐	๑	๑	๕	๒๐	๙๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครปฐม (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
เมืองนครปฐม	๑๒๙,๖๘๘	๑๔๓,๕๗๒	๒๗๓,๒๖๐	๑๒๕,๖๑๘
กำแพงแสน	๖๐,๓๓๗	๖๔,๐๒๐	๑๒๔,๓๕๗	๔๖,๘๒๑
นครชัยศรี	๕๒,๔๐๗	๕๘,๓๐๒	๑๑๐,๗๐๙	๔๘,๐๑๕
ดอนตูม	๒๓,๙๗๖	๒๕,๕๗๓	๔๙,๕๔๙	๑๗,๑๖๒
บางเลน	๔๕,๕๙๔	๔๗,๐๒๕	๙๒,๖๑๙	๓๘,๐๒๙
สามพราน	๑๐๓,๔๒๗	๑๑๕,๑๐๑	๒๑๘,๕๒๘	๑๓๙,๘๓๘
พุทธมณฑล	๒๒,๑๕๗	๒๓,๓๖๘	๔๕,๕๒๕	๒๖,๙๙๙
รวม	๔๓๗,๕๘๖	๔๗๖,๙๖๑	๙๑๔,๕๔๗	๔๔๒,๔๘๒

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครปฐม (ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๒.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑) การศาสนา

- วัด

จำแนกเป็น พระอารามหลวง

วัดราษฎร์

จำแนกเป็น มหานิกาย

๒๓๒ แห่ง

๕ แห่ง

๒๒๗ แห่ง

๒๐๖ แห่ง

ธรรมยุต

๒๕ แห่ง

อนัมนิกาย

๑ แห่ง

- พระอารามหลวง คือ

๑. วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร (มหานิกาย)	อำเภอเมืองนครปฐม
๒. วัดพระประโทณเจดีย์วรวิหาร (มหานิกาย)	อำเภอเมืองนครปฐม
๓. วัดเสนาหา (ธรรมยุต)	อำเภอเมืองนครปฐม
๔. วัดพระงาม (มหานิกาย)	อำเภอเมืองนครปฐม
๕. วัดไร่ขิง (มหานิกาย)	อำเภอสสามพราน

- ศาสนาคริสต์

จำแนกเป็น	นิกายโปรเตสแตนต์	๒๔	แห่ง
	นิกายโรมันคาทอลิก	๗	แห่ง

- ศาสนาอิสลาม

มัสยิดปากีสถาน (ปาตาน) ๑ แห่ง

(ศาสนสถานของศาสนาอิสลามในนครปฐม มีอยู่แห่งเดียว คือ มัสยิดปากีสถาน (ปาตาน) ประเทศไทย จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่ที่ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม

๒) วัฒนธรรม/ประเพณี

จังหวัดนครปฐม มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมืองสำคัญที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน รวมถึงงานที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ดังนี้

งานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ งานประเพณีที่มีมาแต่โบราณ จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๒ ค่ำ ถึงแรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อบูชาพระบรมสารีริกธาตุและร่วมกันบริจาคทรัพย์บำรุงรักษาองค์พระปฐมเจดีย์ให้มั่นคงสืบไป ภายในงานจะมีการออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและการแสดงมหรสพต่างๆ

งานเทศกาลอาหารผลไม้และของดีนครปฐม จัดขึ้นในช่วงเทศกาลตรุษจีน ปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลิตภัณฑ์ด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เช่น ส้มโอ มะพร้าว น้ำหอม ฝรั่ง และกล้วย เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้แก่ กุนเชียง หมูแผ่น หมูหยอง หมูหัน ข้าวหลาม ฯลฯ รวมทั้งอาหารโต๊ะจีนที่ขึ้นชื่อ ตลอดจนสินค้าทางอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยในงานจะมีประกวดผลผลิตด้านการเกษตรประเภทต่างๆ

งานมหาธีรราชเจ้ารำลึก มหกรรมวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม จัดขึ้นในช่วงเทศกาลปีใหม่ ระหว่างวันที่ ๑-๗ มกราคมของทุกปี ณ บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ เริ่มจัดเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและสืบสานวัฒนธรรมไทย ในงานดังกล่าวจะมีกิจกรรมการประกวดต่างๆ การแสดงทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน และการแสดงทางวัฒนธรรมของนักเรียน นิทรรศการพระราชประวัติพระราชาธิบดีจักรีกาลที่ ๖ และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย การจำหน่ายสินค้าทางวัฒนธรรม ศูนย์อาหารของดีจังหวัดนครปฐมตลอดจนการจำหน่ายสินค้าต่างๆ

- สถานีนครปฐม ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม
- สถานีโพรงมะเดื่อ ต.โพรงมะเดื่อ อ.เมืองนครปฐม

๒) การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เปิดให้บริการขบวนรถดีเซลรางชานเมือง (Feeder) ในเส้นทางสายใต้ เป็นขบวนรถระยะสั้น (ไป-กลับ) ระยะทางไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรต่อเที่ยว มีเส้นทางระหว่างสถานีธนบุรี-ตลิ่งชัน-นครปฐม (สายใต้) โดยมีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางระหว่าง สถานีธนบุรี-นครปฐม และเชื่อมต่อไปยังระบบรถไฟฟ้าชานเมืองสายสีแดงที่สถานีตลิ่งชัน รวมถึงระบบขนส่งอื่นๆ ในพื้นที่ ปัจจุบันมีจำนวน ๘ ขบวนต่อวัน. เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

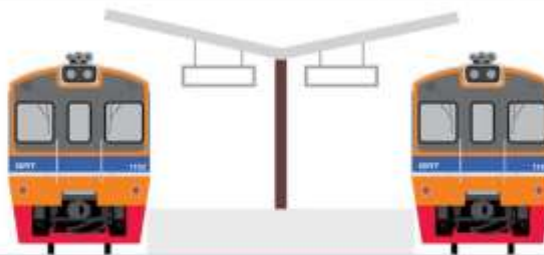
**การรถไฟฯ แจ้างปรับให้บริการเดินรถ
ขบวนรถดีเซลรางชานเมือง (Feeder)
เส้นทางสายใต้ ธนบุรี - นครปฐม
เริ่ม 15 กันยายน 2566 นี้**

เที่ยวไป

ขบวนที่	ต้นทาง - ปลายทาง	เวลาออก	เวลาถึง
1123	ธนบุรี - นครปฐม	06.15	07.20
1115	ธนบุรี - นครปฐม	11.20	12.30
1117	ธนบุรี - นครปฐม	14.15	15.20
1129	ธนบุรี - นครปฐม	16.55	18.00

เที่ยวกลับ

ขบวนที่	ต้นทาง - ปลายทาง	เวลาออก	เวลาถึง
1124	นครปฐม - ธนบุรี	08.00	09.05
1116	นครปฐม - ธนบุรี	12.45	13.50
1118	นครปฐม - ธนบุรี	15.35	16.40
1132	นครปฐม - ธนบุรี	20.30	21.35

ศูนย์ประชาสัมพันธ์
การรถไฟแห่งประเทศไทย

ศูนย์บริการ
1690
Call Center

ข้อมูลการเดินรถและการรถไฟแห่งประเทศไทย

๓) สนามบิน มีสถานที่ตั้งอยู่ที่ สนามบินกำแพงแสน ตำบลกระต๊อบ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประเภท ภายในประเทศ

๒) ไฟฟ้า

จังหวัดนครปฐมมีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาทั้งหมด ๘ แห่ง ปี ๒๕๖๕ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๓๕๓,๐๙๙ ราย เพิ่มขึ้นจำนวน ๘,๐๑๑ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๓๒ ปี ๒๕๖๔ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๓๔๕,๐๘๘ ราย เพิ่มขึ้นจำนวน ๖,๑๗๙ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๘๒ ปี ๒๕๖๓ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๓๓๘,๙๐๙ ราย เพิ่มขึ้นจำนวน ๙,๒๔๗ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๘๐ ปี ๒๕๖๒ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๓๒๙,๖๖๒ ราย เพิ่มขึ้นจาก ๓๒๑,๕๓๔ ราย ในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๘,๑๒๘ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๕๓ และเพิ่มขึ้นจาก ๓๑๒,๕๕๐ ราย ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๘,๕๘๔ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๗๔ สำหรับข้อมูลการจำหน่ายไฟฟ้า ในปี ๒๕๖๕ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๔,๙๖๗,๓๖๓,๘๓๔.๒๑ กิโลวัตต์/ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ เท่ากับ ๑๙๓,๒๕๒,๗๔๕.๒๑ กิโลวัตต์/ชั่วโมง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๐๔ ในปี ๒๕๖๓ จำนวนทั้งสิ้น ๔,๗๕๐,๐๖๒,๑๗๓ กิโลวัตต์/ชั่วโมง ลดลงจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๘,๗๐๘,๒๐๒ กิโลวัตต์ / ชั่วโมง

การใช้ไฟฟ้าในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แบ่งเป็น ประเภทที่อยู่อาศัย ๑,๐๒๗,๑๘๕,๖๘๑.๗๒ กิโลวัตต์/ชั่วโมง ประเภทสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ๓,๘๒๒,๑๗๖,๙๕๑.๗๕ กิโลวัตต์/ชั่วโมง ประเภทสถานที่ราชการและสาธารณะ ๑,๘๙๖,๗๙๖.๘๒ กิโลวัตต์/ชั่วโมง ประเภทอื่นๆ ๒๖,๐๑๓,๒๒๖.๓๑กิโลวัตต์/ชั่วโมง และไฟฟรี ๙๐,๐๙๑,๑๗๗.๖๑ กิโลวัตต์/ชั่วโมง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลการใช้ไฟฟ้า

ประเภทอัตราไฟฟ้า	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	๓๒๑,๕๓๔	๓๒๙,๖๖๒	๓๓๘,๙๐๙	๓๔๕,๐๘๘	๓๕๓,๐๙๙
พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ (กิโลวัตต์-ชั่วโมง)	๔,๖๒๕,๗๔๔,๙๒๙	๔,๗๖๘,๗๗๐,๓๗๕	๔,๗๕๐,๐๖๒,๑๗๓	๔,๗๗๔,๑๑๑,๐๘๙	๔,๙๖๗,๓๖๓,๘๓๔.๒๑
บ้านที่อยู่อาศัย	๘๔๕,๔๗๑,๗๖๙	๙๒๔,๕๑๙,๒๕๒	๙๙๓,๓๐๗,๐๒๑	๑,๐๒๐,๗๙๙,๐๔๒	๑,๐๒๗,๑๘๕,๖๘๑.๗๒
กิจการขนาดเล็ก	๔๐๒,๑๗๔,๐๐๓	๔๑๙,๕๑๖,๒๒๙	๔๓๕,๓๐๗,๕๙๘	๔๓๔,๐๐๙,๔๕๐	สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ๓,๘๒๒,๑๗๖,๙๕๑.๗๕
กิจการขนาดกลาง	๑,๐๐๖,๕๗๐,๔๒๖	๑,๐๒๒,๑๔๒,๔๓๑	๙๗๘,๙๓๖,๐๑๘	๙๔๐,๗๔๑,๗๐๕	สถานที่ราชการและ สาธารณะ ๑,๘๙๖,๗๙๖,๘๒
กิจการขนาดใหญ่	๒,๒๗๔,๐๓๖,๘๕๓	๒,๒๙๙,๕๒๖,๐๒๒	๒,๒๕๑,๑๙๘,๓๔๐	๒,๒๙๘,๗๕๓,๘๖๘	ไฟฟรี : ๙๐,๐๙๑,๑๗๗.๖๑
อื่น ๆ	๙๗,๔๙๑,๘๗๘	๑๐๔,๐๖๖,๔๐๑	๙๑,๓๐๓,๑๙๖	๗๙,๘๐๗,๐๒๔	๒๖,๐๑๓,๒๒๖.๓๑

ที่มา : สนง.การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครปฐม ๒๕๖๕

๑.๒.๕ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัดนครปฐม (โปรดทำเครื่องหมาย ☒)

มีด่าน ☐ สุลกากร ที่ตั้ง..... ประเภท.....(ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน คนเดินเท้า อื่นๆ)

☐ ตรวจพืช ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี

ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☐ ไม่มี ☐ มี

- ☐ ตรวจประมง ที่ตั้ง..... มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี
ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☐ มี
- ☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง ด้านกักกันสัตว์นครปฐม เลขที่ ๓ หมู่ ๖ ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี
ที่ตั้งด้านกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

๑.๒.๖ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ประปา พื้นที่จังหวัดนครปฐมมีการประปาส่วนภูมิภาคสาขาทั้งหมด ๓ แห่ง ได้แก่ สาขานครปฐม สาขาสามพราน และสาขาอ้อมน้อย โดยมีจำนวนผู้ใช้น้ำรวมทั้งสิ้น ๑๒๘,๗๙๕ ราย โดยแบ่งเป็น สาขานครปฐม ๒๒,๐๕๕ ราย สาขาสามพราน ๓๘,๔๙๙ ราย และสาขาอ้อมน้อย ๖๘,๒๔๑ ราย (สาขาอ้อมน้อยให้บริการในเขตพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครปฐม และพื้นที่บริการใกล้เคียงของจังหวัดอื่นร่วมด้วย)

เขตพื้นที่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล สำหรับอำเภอที่ไม่มีเขตประปาส่วนภูมิภาค ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอดอนตูม และอำเภอกำแพงแสน ซึ่งมีการให้บริการระบบน้ำประปาและน้ำบาดาลโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

การให้บริการน้ำประปาในเขตเมือง อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครนครปฐม โดยกองการประปา ซึ่งในปัจจุบัน ระบบการประปาของเทศบาลนครนครปฐม มีโรงกรองน้ำ ขนาด ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง จำนวน ๖ โรง กำลังผลิตโรงละ ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ชม. และอ่างเก็บน้ำดิบ จำนวน ๒ แห่ง ที่มีความจุประมาณ ๗๕๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร สามารถผลิตน้ำประปาได้วันละ ๗๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร (ตามมาตรฐานการออกแบบ) แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน การประปาต้องทำการปรับปรุงขยายระบบผลิตให้สามารถผลิตน้ำให้ได้ วันละ ๑๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน จึงเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้น้ำจำนวน ๒๕,๒๒๒ ราย (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลผู้ใช้น้ำการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

จังหวัด	อำเภอ	จำนวน ผู้ใช้น้ำ	สัดส่วน จำนวน ผู้ใช้น้ำ	น้ำจำหน่าย ลบ.ม./เดือน	สัดส่วน ปริมาณการใช้น้ำ	อัตราค่า น้ำ / วัน / ราย	ประเภทบริการ
นครปฐม	เมืองนครปฐม	11,272	12.05%	283,155	9.77%	0.8103	กป.ส.นครปฐม
	นครชัยศรี	8,905	9.52%	244,233	8.43%	0.8847	กป.ส.นครปฐม
	สามพราน	61,858	65.93%	1,895,095	65.41%	0.9915	กป.ส.นครปฐม,สามพราน,อ้อมน้อย
	พุทธมณฑล	11,690	12.50%	474,590	16.38%	1.3096	กป.ส.นครปฐม,สามพราน,อ้อมน้อย
รวม		93,525	รวม	2,897,073	ลูกบาศก์เมตร	0.99924	ลูกบาศก์เมตร/ปี
พื้นที่ บริการใกล้เคียง							
สมุทรสาคร	กระทุ่มแบน	34,129	รวม	1,453,501	ลูกบาศก์เมตร	1.3738	กป.ส.อ้อมน้อย
กรุงเทพฯ	เขตทวีวัฒนา	2	รวม	22	ลูกบาศก์เมตร	0.3548	กป.ส.อ้อมน้อย
กรุงเทพฯ	เขตหนองแขม	107	รวม	1,727	ลูกบาศก์เมตร	0.5207	กป.ส.อ้อมน้อย
นนทบุรี	อ.บางกรวย	1	รวม	221	ลูกบาศก์เมตร	7.1290	กป.ส.อ้อมน้อย

รวมผู้ใช้น้ำทั้ง 3 สาขา 127,657 ราย ปริมาณน้ำ 4,352,544 ลูกบาศก์เมตร/เดือน

นครปฐม ปริมาณน้ำจำหน่าย 1 ปี $2,897,073 \times 12 = 34,764,876$ ลูกบาศก์เมตร/ปี

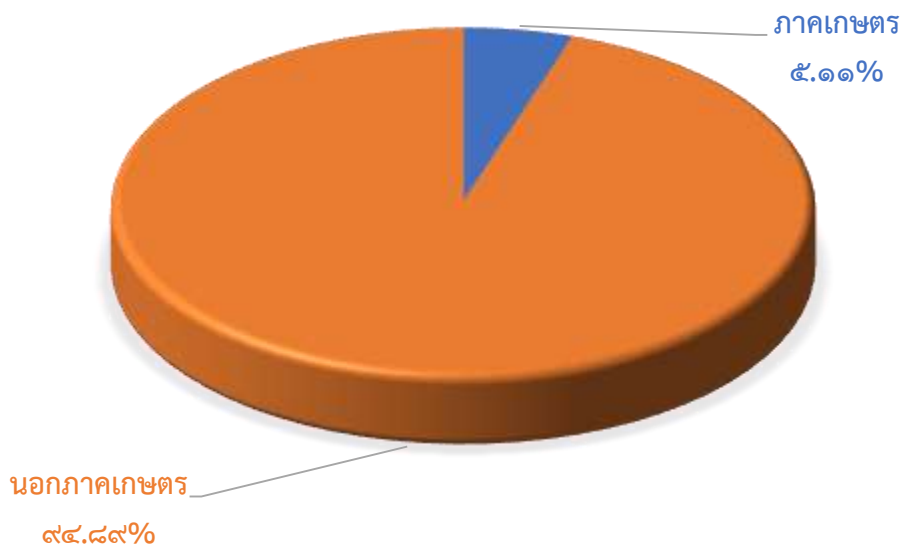
ปริมาณน้ำดื่มเพื่อผลิตน้ำประปา = 55,623,802 ลูกบาศก์เมตร/ปี หมายเหตุ วันที่ 14 กรกฎาคม 2566

๑.๓ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

๑.๓.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือสภาพัฒน์ พบว่าสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดนครปฐมในปี ๒๕๖๕ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคน ๒๙๕,๔๐๔ บาท/ปี โครงสร้างการผลิตของจังหวัด แบ่งเป็น ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๑ และภาคนอกเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๙

รูปที่ ๓ แสดงโครงสร้างการผลิตของจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๕

ในปี ๒๕๖๕ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี เท่ากับ ๓๖๗,๒๔๗ ล้านบาท มีอัตราการเพิ่มขึ้นทางเศรษฐกิจจากปี ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๑ โดยรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการผลิตอุตสาหกรรมมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า ๑๙๒,๗๙๔ ล้านบาท หรือร้อยละ ๕๒.๕๐ รองลงมาเป็นสาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ คิดเป็นมูลค่า ๔๕,๒๕๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๒.๓๒ สาขาการศึกษา คิดเป็นมูลค่า ๓๕,๖๒๑ ล้านบาท หรือร้อยละ ๙.๗๐ สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง คิดเป็นมูลค่า ๑๘,๗๖๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๕.๑๑ สาขาการเงินและการประกันภัย คิดเป็นมูลค่า ๑๔,๔๒๗ ล้านบาท หรือร้อยละ ๓.๙๓ และสาขาก่อสร้าง คิดเป็นมูลค่า ๑๒,๑๒๘ ล้านบาท หรือร้อยละ ๓.๓๐ ส่วนที่เหลืออีกประมาณ ๔๘,๒๖๗ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๓.๑๔ กระจายอยู่ในสาขาการผลิตอื่นๆ

ตารางที่ ๘ แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

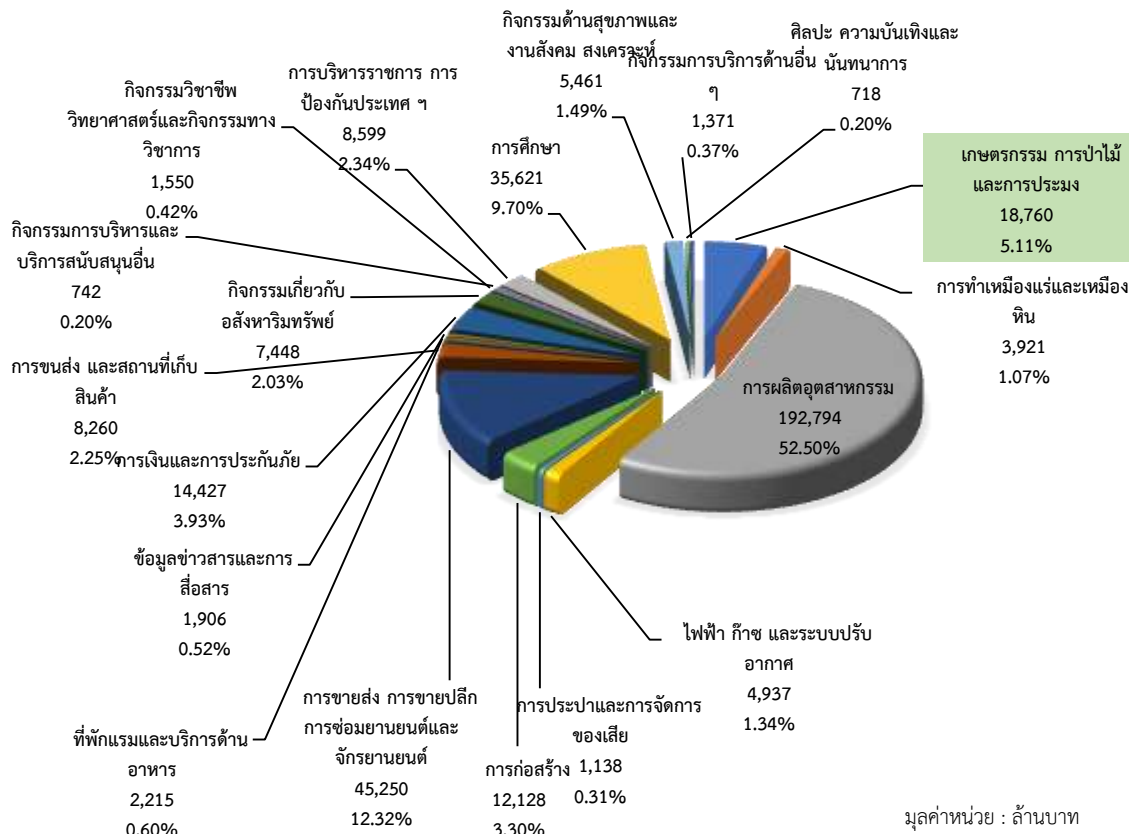
สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)				
	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563 r	ปี 2564 r	ปี 2565 p
ภาคเกษตร	๒๐,๖๗๒	๒๐,๓๘๖	๒๐,๒๙๑	๒๑,๔๓๖	๑๘,๗๖๐
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๒๐,๖๗๒	๒๐,๓๘๖	๒๐,๒๙๑	๒๑,๔๓๖	๑๘,๗๖๐
ภาคนอกเกษตร	๓๒๙,๕๖๕	๓๓๖,๑๖๒	๓๒๕,๐๖๔	๓๔๐,๖๙๒	๓๔๘,๔๘๗
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๒,๑๓๗	๓,๑๐๗	๒,๕๗๗	๑,๗๐๓	๓,๙๒๑
การผลิตอุตสาหกรรม	๑๘๘,๙๓๗	๑๘๓,๙๔๙	๑๗๔,๓๐๐	๑๘๙,๗๒๓	๑๙๒,๗๙๔
ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	๔,๓๘๓	๔,๗๑๘	๔,๘๘๖	๕,๐๘๗	๔,๙๓๗
การประปาและการจัดการของเสีย	๑,๔๔๙	๑,๖๑๐	๑,๓๕๒	๑,๑๗๔	๑,๑๓๘
การก่อสร้าง	๑๒,๙๙๙	๑๑,๖๐๒	๑๒,๗๐๗	๑๓,๑๙๓	๑๒,๑๒๘
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์	๔๕,๐๔๐	๔๖,๗๙๔	๔๕,๖๙๓	๔๕,๗๘๓	๔๕,๒๕๐
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	๘,๓๑๑	๙,๐๗๒	๗,๔๖๒	๗,๕๗๖	๘,๒๖๐
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๑,๘๘๖	๑,๙๐๕	๑,๗๖๑	๑,๘๔๑	๒,๒๑๕
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๒,๔๗๗	๒,๕๕๗	๒,๕๗๑	๒,๒๗๖	๑,๙๐๖
การเงินและการประกันภัย	๑๒,๑๙๙	๑๒,๘๒๓	๑๒,๙๔๕	๑๒,๔๓๑	๑๔,๔๒๗
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๖,๔๔๘	๖,๙๑๘	๖,๖๙๒	๗,๐๓๐	๗,๔๔๘
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	๑,๕๓๖	๑,๘๔๗	๑,๙๐๖	๑,๖๙๒	๑,๕๕๐
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น	๘๐๙	๙๖๐	๗๔๔	๖๙๗	๗๔๒
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ ฯ	๗,๖๐๓	๗,๘๐๔	๘,๐๗๙	๘,๖๗๖	๘,๕๙๙
การศึกษา	๒๗,๒๐๔	๓๔,๒๘๗	๓๔,๗๑๙	๓๔,๖๗๘	๓๕,๖๒๑
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคม สงเคราะห์	๔,๔๘๕	๔,๔๑๑	๔,๗๖๒	๕,๒๑๗	๕,๔๖๑
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	๕๕๐	๖๒๒	๗๒๙	๗๖๗	๗๑๘
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ	๑,๑๑๒	๑,๑๗๔	๑,๑๘๐	๑,๑๔๗	๑,๓๗๑
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP)	๓๕๐,๒๓๗	๓๕๖,๕๔๘	๓๔๕,๓๕๕	๓๖๒,๑๒๘	๓๖๗,๒๔๗
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	๒๙๕,๓๔๙	๒๙๗,๑๘๑	๒๘๔,๔๖๗	๒๙๔,๗๕๙	๒๙๕,๔๐๔

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

หมายเหตุ : แสดงข้อมูลของปีอ้างอิงในตาราง มี ๒ ลักษณะ คือ r และ p

โดย r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

รูปที่ 4 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๕

๑.๔ ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี ๒๕๖๖ และแนวโน้มปี ๒๕๖๗ จังหวัดนครปฐม

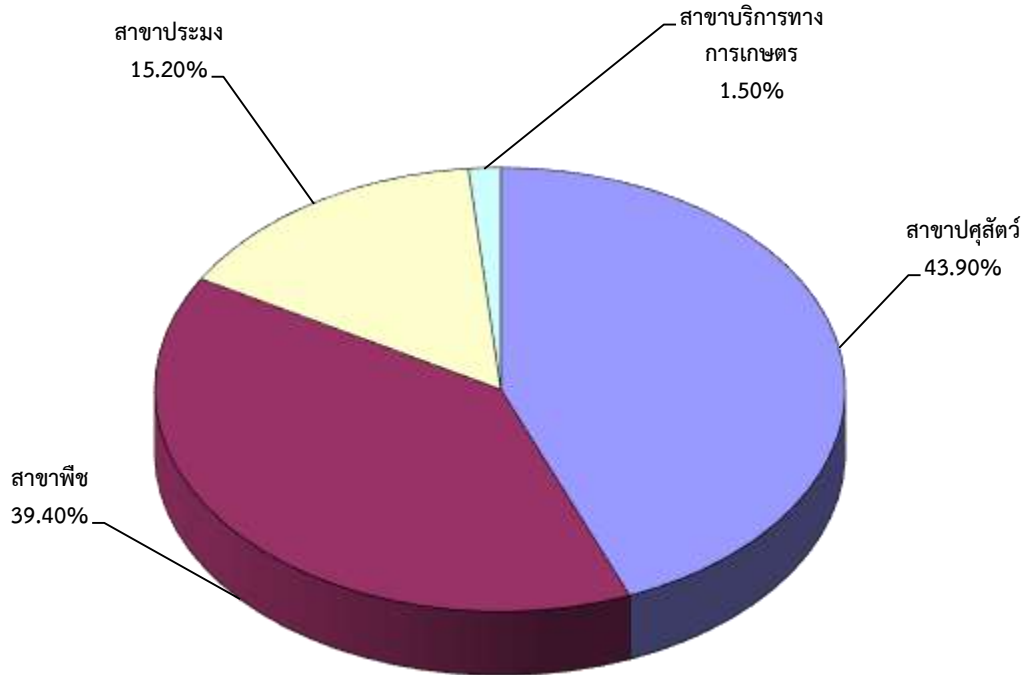
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๑๐

๑.๔.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัดนครปฐม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ของจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๔ มีมูลค่า ๓๖๕,๙๘๗ ล้านบาท ประกอบด้วยภาคเกษตร มูลค่า ๒๒,๙๙๙ ล้านบาท และนอกภาคเกษตร มูลค่า ๓๔๒,๙๘๘ ล้านบาท โดยมีภาคอุตสาหกรรมการผลิตเป็นสาขาหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๓.๘ รองลงมา คือ ภาคบริการ มีสัดส่วนร้อยละ ๓๙.๙ และภาคเกษตร สัดส่วนร้อยละ ๖.๓

โครงสร้างการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ในปี ๒๕๖๖ ได้แก่ สาขาปศุสัตว์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๔๓.๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร หรือ GPP ภาคเกษตร รองลงมา คือ สาขาพืช ร้อยละ ๓๙.๔ สาขาประมง ร้อยละ ๑๕.๒ และสาขาบริการทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๑.๕

รูปที่ 5 แสดงสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ปี 2566
จังหวัดนครปฐม

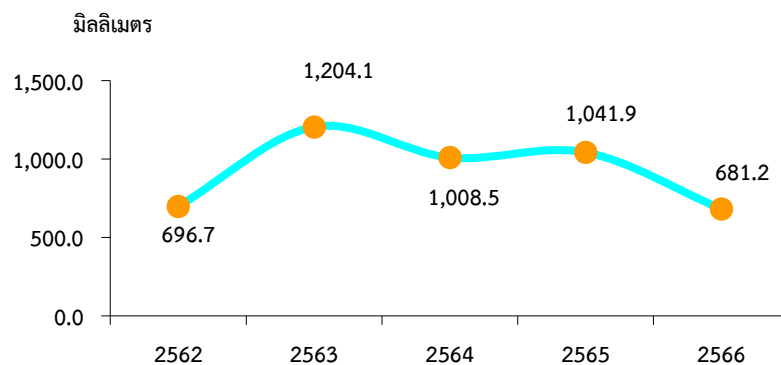

๑.๔.๒ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาคเกษตร

(๑) สถานการณ์น้ำ

สถานการณ์น้ำในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖ น้ำฝนมีปริมาณ ๖๘๑.๒ มิลลิเมตร ลดลงจากปีที่ผ่านมาที่มีปริมาณ ๑,๐๔๑.๙ มิลลิเมตร หรือลดลงร้อยละ ๓๔.๖ ในขณะที่ จำนวนวันฝนตก ในจังหวัดนครปฐมปี ๒๕๖๖ เฉลี่ย ๑๐๗ วัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ ๑๒๗ วัน หรือลดลงร้อยละ ๑๕.๗

ปริมาณน้ำฝน

(๒) สถานการณ์ภัยธรรมชาติ และโรคแมลงศัตรูพืชระบาด

จังหวัดนครปฐมได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่สถานการณ์เอลนีโญ ทำให้สภาพอากาศแปรปรวน ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปีที่ผ่านมา และเกิดฝนทิ้งช่วง ซึ่งส่งต่อการเจริญเติบโต การติดดอก การออกผล ของพืชไร่ พืชสวน และไม้ดอก ด้านปศุสัตว์ ไม่พบการระบาดของโรคในสัตว์ ที่ร้ายแรง มีเพียงการระบาดของโรคปากเท้าเปื่อยในโค ในช่วงการเปลี่ยนผ่านของฤดู ด้านประมง ไม่พบการระบาดของโรคสัตว์น้ำที่ร้ายแรง ทั้งนี้ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในระดับพื้นที่มีการเฝ้าติดตาม เตือนภัย และป้องกันอย่างใกล้ชิด

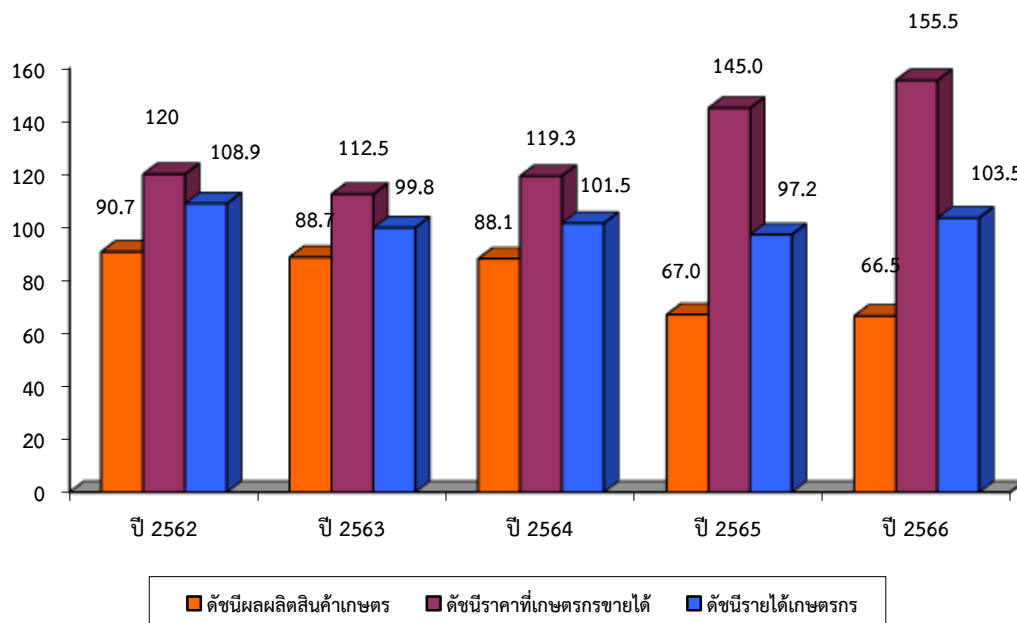
(๓) ราคาน้ำมัน

ในปี ๒๕๖๖ ราคาน้ำมันแก๊สโซฮอลล์ ๙๕ ของจังหวัดนครปฐม เฉลี่ยอยู่ที่ ๓๖.๖ บาทต่อลิตร ลดลงร้อยละ ๒.๗ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ ๓๗.๖ บาทต่อลิตร ขณะที่ราคาน้ำมันดีเซล B๗ เฉลี่ยอยู่ที่ ๓๑.๙ บาทต่อลิตร ลดลงร้อยละ ๓.๓ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ ๓๓.๐ บาทต่อลิตร เนื่องจากเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบลดลง ส่งผลให้ราคาน้ำมันปรับตัวลดลง

๑.๔.๓ เครื่องชี้ทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร

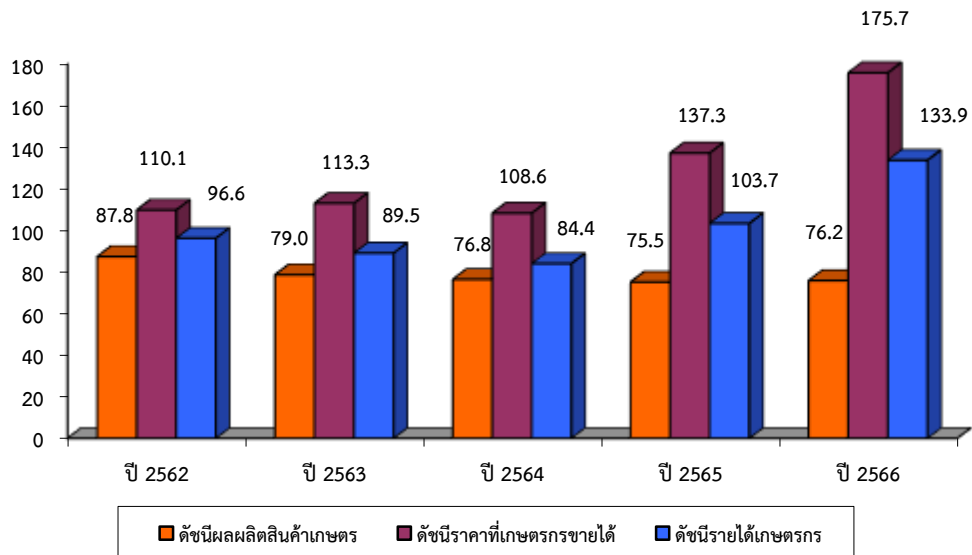
(๑) ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ในปี ๒๕๖๖ อยู่ที่ระดับ ๖๖.๕ ลดลงร้อยละ ๐.๗ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๖๗.๐ ส่วนดัชนีราคาที่ยเกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ ๑๕๕.๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๓ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๔๕.๐ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรอยู่ที่ระดับ ๑๐๓.๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๕ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๙๗.๒

รูปที่ 6 แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่ยเกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร

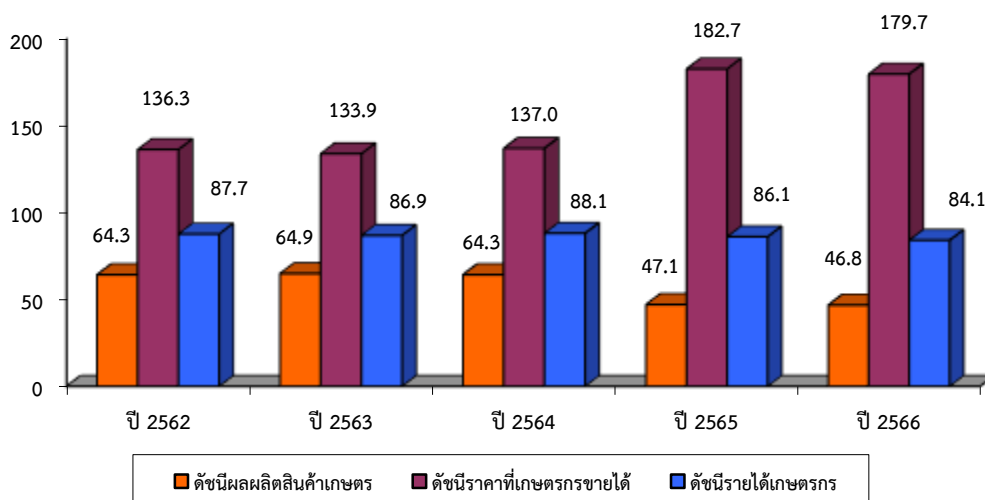
(๒) ดัชนีผลผลิตสาขาพืช ในปี ๒๕๖๖ อยู่ที่ระดับ ๗๖.๒ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๙ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๗๕.๕ ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าสาขาพืช ที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ ๑๗๕.๗ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๘.๐ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๓๗.๓ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาพืช อยู่ที่ระดับ ๑๓๓.๙ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๙.๒ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๐๓.๗

รูปที่ 7 แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่ได้เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร สาขาพืช

(๓) ดัชนีผลผลิตสาขาปศุสัตว์ ในปี ๒๕๖๖ อยู่ที่ระดับ ๔๖.๘ ลดลงร้อยละ ๐.๖ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๔๗.๑ ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าปศุสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ ๑๗๙.๗ ลดลงร้อยละ ๑.๖

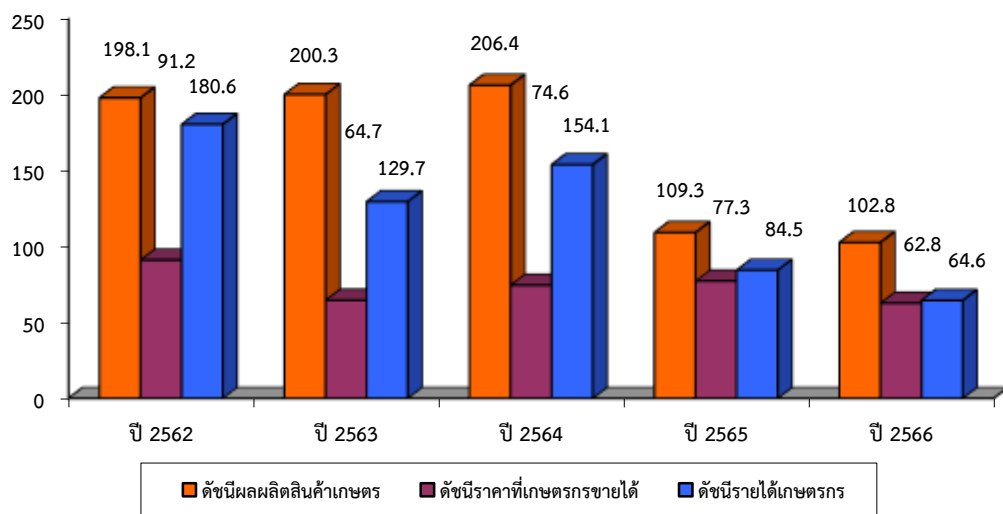
รูปที่ 8 แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่ได้เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร สาขาปศุสัตว์

จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๘๒.๗ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาปศุสัตว์อยู่ที่ระดับ ๘๔.๑ ลดลงร้อยละ ๒.๓ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๘๖.๑

(๔) ดัชนีผลผลิตสาขาประมง ในปี ๒๕๖๖ อยู่ที่ระดับ ๑๐๒.๘ ลดลงร้อยละ ๕.๙ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๐๙.๓ ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าสาขาประมงที่เกษตรกรขายได้อยู่ที่ระดับ ๖๒.๘ ลดลงร้อยละ ๑๘.๘ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๗๗.๓ ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรสาขาประมงอยู่ที่ระดับ ๖๔.๖ หรือลดลงร้อยละ ๒๓.๖ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๘๔.๕

รูปที่ 9 แสดงดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่ยกเกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร สาขาประมง

๑.๔.๔ ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดนครปฐม ในปี ๒๕๖๖ หดตัวร้อยละ ๐.๔ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาที่หดตัว ได้แก่ สาขาปศุสัตว์ และสาขาประมง และสาขาที่ขยายตัว ได้แก่ สาขาพืช และสาขาบริการทางการเกษตร โดยมีรายละเอียดแต่ละสาขา ดังนี้

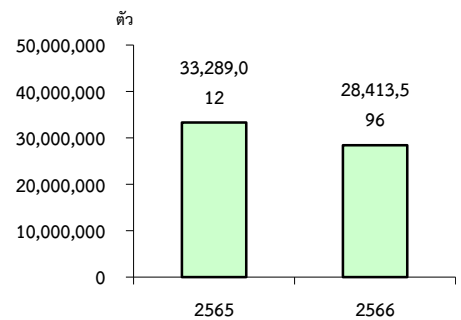
(๑) สาขาปศุสัตว์ ในปี ๒๕๖๖ หดตัวร้อยละ ๐.๖ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาสินค้าเกษตรสาขาปศุสัตว์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนลดลง เกษตรกรจึงปรับลดการผลิตลง โดยมีผลผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญที่ลดลง ได้แก่ ไก่เนื้อ โคเนื้อ และน้ำนมดิบ ในขณะที่ผลผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ สุกร และไข่ไก่

☆ ไก่เนื้อ

ภาวะการผลิต

ผลผลิตไก่เนื้อ ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๒๘,๔๑๓,๕๙๖ ตัว ลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๓๓,๒๘๙,๐๑๒ ตัว หรือลดลง ร้อยละ ๑๔.๖ เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะวัตถุดิบอาหารสัตว์ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวสาลี และกากถั่วเหลือง ที่ราคาปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรรายย่อยพัก/เลิกทำการผลิต

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตไก่เนื้อ

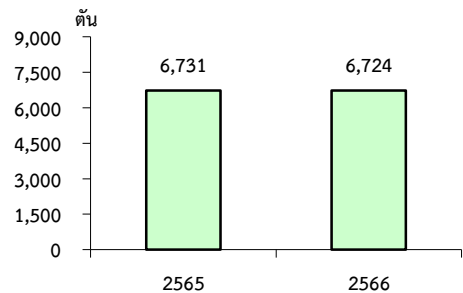

☆ โคเนื้อ

ภาวะการผลิต

ผลผลิตโคเนื้อ ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๖,๗๒๔ ตัว ลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๖,๗๓๑ ตัว หรือลดลงร้อยละ ๐.๑ เนื่องจากราคาอาหารสัตว์ปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่ราคาขายปรับตัวลดลง เกษตรกรบางรายปรับลดจำนวนการเลี้ยงโคลง

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตโคเนื้อ

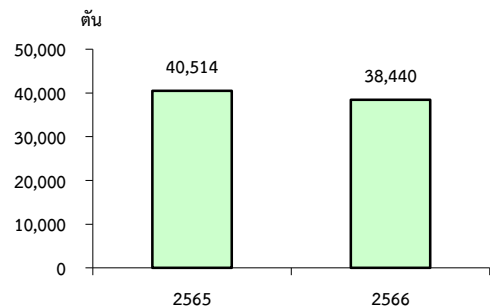

☆ นำนมดิบ

ภาวะการผลิต

ผลผลิตนมนมดิบ ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๓๘,๔๔๐ ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผลิตได้ ๔๐,๕๑๔ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๕.๑ เนื่องจากต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะค่าอาหารสัตว์ ค่าแรงงาน และค่าไฟฟ้า มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนลดลง ทำให้เกษตรกรบางราย มีการปรับลดการเลี้ยงโคนม/พัก/เลิกกิจการ

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตนมนมดิบ

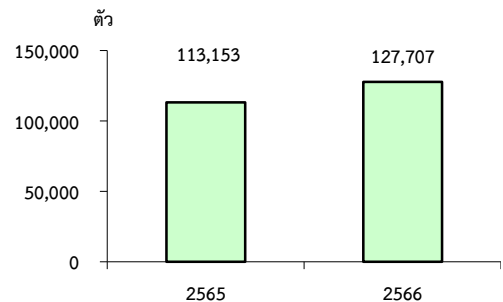

☆ สุกร

ภาวะการผลิต

ผลผลิตสุกร ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๑๒๗,๗๐๗ ตัว เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๑๑๓,๑๕๓ ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๘ เนื่องจากสถานการณ์โรค ASF สามารถควบคุมได้ดี เกษตรกรที่เคยเลิกเลี้ยงไป กลับมาเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้น ประกอบกับการเลี้ยงที่มีมาตรฐานและเข้มงวด จึงทำให้ปริมาณสุกรเพิ่มขึ้น

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตสุกร

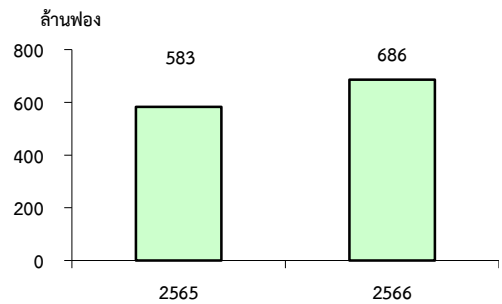

☆ ไข่ไก่

ภาวะการผลิต

ผลผลิตไข่ไก่ ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๖๘๖ ล้านฟอง เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๕๘๓ ล้านฟอง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗.๗ เนื่องจากความต้องการบริโภค ไข่ไก่ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ ทำให้เกษตรกรเพิ่ม ปริมาณการผลิต ประกอบกับเกษตรกรในจังหวัด มีความสามารถในการเพิ่มการผลิตและมีการบริหารจัดการ ฟาร์มที่มีมาตรฐาน ทำให้ปริมาณไข่ไก่ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตไข่ไก่

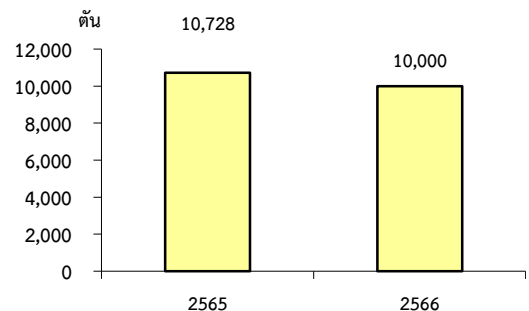
(๒) สาขาประมง ในปี ๒๕๖๖ หดตัวร้อยละ ๑.๙ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากต้นทุน การผลิตที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาสินค้าเกษตรสาขาประมงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรได้รับ ผลตอบแทนลดลง เกษตรกรบางรายมีการปรับลดรอบการผลิต และปรับลดปริมาณการปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ โดยผลผลิตประมงที่สำคัญที่ลดลง ได้แก่ กุ้งขาวแวนนาไม ปลานิล และปลาดุก

☆ กุ้งขาวแวนนาไม

ภาวะการผลิต

ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๑๐,๐๐๐ ตัน ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณ การผลิต ๑๐,๗๒๘ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๖.๘ เนื่องจาก ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคากุ้งขาวฯ มีแนวโน้ม ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนลดลง เกษตรกรมีการปรับลดรอบการผลิต และชะลอการปล่อย ลูกกุ้ง

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไม

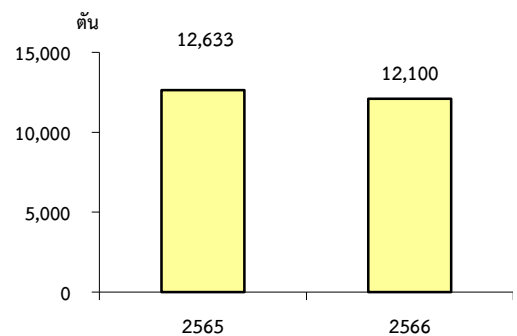

☆ ปลานิล

ภาวะการผลิต

ผลผลิตปลานิล ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๑๒,๑๐๐ ตัน ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณการผลิต ๑๒,๖๓๓ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๔.๒ เนื่องจากต้นทุน การผลิตที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรบางรายปรับลดพื้นที่ เพาะเลี้ยงลง เพราะได้รับผลตอบแทนลดลง บางรายมีการ ปรับเปลี่ยนไปเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นที่มีราคาสูงกว่า

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตปลานิล

★ ปลาตูก

ภาวะการผลิต

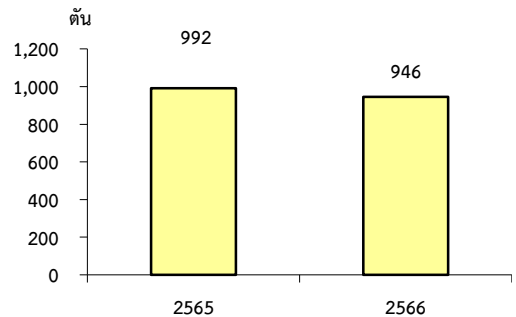
ผลผลิตปลาตูก ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๙๔๖ ตัน ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณการผลิต ๙๙๒ ตัน หรือลดลง ร้อยละ ๔.๖ เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกร บางรายปรับลดพื้นที่เพาะเลี้ยงลง เพราะได้รับผลตอบแทนลดลง บางรายมีการปรับเปลี่ยนไปเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นที่มีราคาสูงกว่า

(๓) สาขาพืช ในปี ๒๕๖๖ ขยายตัวร้อยละ

๐.๓ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาสินค้าเกษตร

หลายชนิด มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น โดยผลผลิตพืชที่สำคัญที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวรวม และอ้อยโรงงาน ผลผลิตพืชที่สำคัญที่ลดลง ได้แก่ ถั่วเขียว

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตปลาตูก

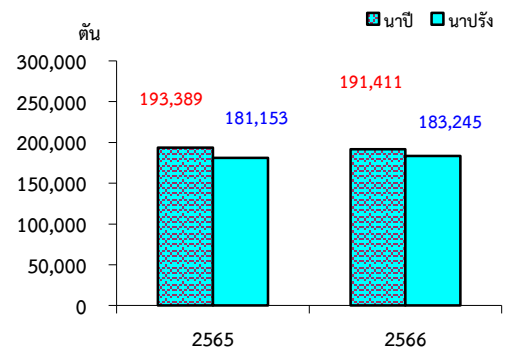

★ ข้าวรวม

ภาวะการผลิต

ผลผลิตข้าวรวม ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๓๗๔,๖๕๖ ตัน โดยเป็นผลผลิตข้าวนาปี ๑๙๑,๔๑๑ ตัน และข้าวนาปรัง ๑๘๓,๒๔๕ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผลิตได้ ๓๗๔,๕๔๒ ตัน โดยเป็นผลผลิตข้าวนาปี ๑๙๓,๓๘๙ ตัน และข้าวนาปรัง ๑๘๑,๑๕๓ ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๐๓ เนื่องจากราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้น จึงให้เกษตรกรมีการเพิ่มการบำรุงดูแลแปลงข้าว บางรายมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ที่เคยปล่อยทิ้ง ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตข้าว

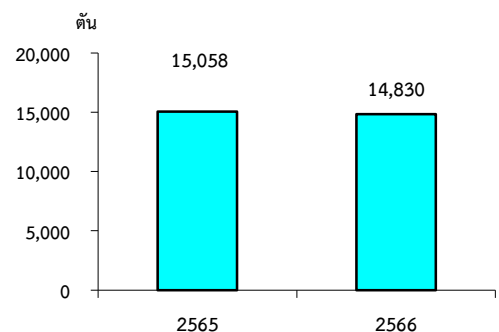

★ ถั่วเขียว

ภาวะการผลิต

ผลผลิตถั่วเขียว ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๑๔,๘๓๐ ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผลิตได้ ๑๕,๐๕๘ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๑.๕ เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดดอกและเจริญเติบโตของต้นถั่วเขียว ประกอบกับราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชปรับตัวสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีการดูแลรักษาแปลงน้อยลง เกษตรกรบางรายลดพื้นที่เพาะปลูกลงส่งผลให้ผลผลิตถั่วเขียวลดลง

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตถั่วเขียว

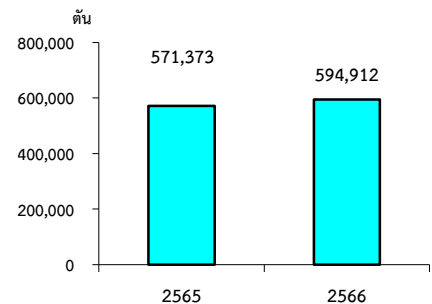

☆ อ้อยโรงงาน

ภาวะการผลิต

ผลผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๖ เท่ากับ ๕๙๔,๙๑๒ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผลิตได้ ๕๗๑,๓๗๓ ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๑ เนื่องจากราคาอ้อยโรงงานที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มสูงขึ้นมากกว่าปีที่ผ่านมา จึงใจให้เกษตรกรเพิ่มการดูแลบำรุงรักษาแปลง ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

แผนภูมิแสดงปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงาน

(4) สาขาบริการทางการเกษตร ในปี 2566

ขยายตัวร้อยละ 0.1 เนื่องจากเกษตรกรมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชที่สำคัญ เช่น ข้าว และอ้อยโรงงาน เป็นต้น ส่งผลให้มีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรในการบริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

๑.๔.๕ แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๗

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดนครปฐม ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ (-๐.๓) - ๐.๗ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาพืชคาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ (-๒.๖) - (-๑.๖) สาขาปศุสัตว์คาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๓ - ๒.๓ สาขาประมงคาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ (-๓.๕) - (-๒.๕) และสาขาบริการทางการเกษตร คาดว่าจะอยู่ในช่วง ร้อยละ (-๑.๕) - (-๐.๕) โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร ได้แก่ การดำเนินนโยบายและมาตรการของภาครัฐ โดยเน้นให้เกษตรกรมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเสริม การพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้ มาตรฐานตรงกับความต้องการและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และการส่งเสริมการทำเกษตรมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มรายได้ อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยเสี่ยง เช่น ราคาปัจจัยการผลิตที่ยังคงอยู่ในระดับสูง ปรากฏการณ์เอลนีโญที่ส่งผลต่อปริมาณน้ำที่ใช้ในภาคเกษตรลดลง ความแปรปรวนของสภาพอากาศ อุณหภูมิที่สูงขึ้น ปริมาณน้ำฝนตกที่ลดลง และมรสุมที่พัดผ่านเข้ามา โดยรายละเอียดในแต่ละสาขาการผลิต มีดังนี้

(๑) สาขาพืช ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ (-๒.๖) - (-๑.๖) เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา แม้ว่าราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่คาดว่าจะการผลิตสาขาพืชจะลดลง โดยเฉพาะข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน และกล้วยไม้ ซึ่งเป็นพืชหลักทางเศรษฐกิจของจังหวัดมีแนวโน้มลดลง ทั้งพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่ส่งผลต่อทั้งสภาพอากาศที่แปรปรวน และปริมาณน้ำฝนที่น้อยลง

(๒) สาขาปศุสัตว์ ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๓ - ๒.๓ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าต้นทุนการผลิตยังคงมีแนวโน้มอยู่ในระดับสูง แต่คาดว่าจะการผลิตปศุสัตว์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไข่ไก่ และนํ้านมดิบ จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัว เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปศุสัตว์ อย่างมีศักยภาพและมีมาตรฐาน

(๓) สาขาประมง ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ (-๓.๕) - (-๒.๕) เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าพันธุ์สัตว์น้ำ ค่าอาหาร ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน เป็นต้น ในขณะที่ราคาสินค้าเกษตรสาขาประมง มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้รับผลตอบแทนลดลง เกษตรกรมีแนวโน้มลดพื้นที่เพาะเลี้ยงลง

(๔) สาขาบริการทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๗ คาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ (-๑.๕) – (-๐.๕) เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวพืชไร่มีแนวโน้มลดลง อาจส่งผลให้การใช้เครื่องจักรในการบริการทางการเกษตร ด้านการเตรียมดิน และการเก็บเกี่ยว ลดลงตามไปด้วย

ตารางที่ ๙ แสดงอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

สาขา	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗
ภาคเกษตร	-๐.๔	(-๐.๓) – (๐.๗)
พืช	๐.๓	(-๒.๖) – (-๑.๖)
ปศุสัตว์	-๐.๖	๑.๓ – ๒.๓
ประมง	-๑.๙	(-๓.๕) – (-๒.๕)
บริการทางการเกษตร	๐.๑	(-๑.๕) – (๑.๐๕)

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)

หน่วย : ตัน

สาขา	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวรวม	๓๗๔,๕๔๒	๓๗๔,๖๕๖	๐.๐๓
ข้าวเปลือกเจ้านาปี	๑๙๓,๓๘๙	๑๙๑,๔๑๑	-๑.๐
ข้าวเปลือกเจ้านาปรัง	๑๘๑,๑๕๓	๑๘๓,๒๔๕	๑.๒
กล้วยไม้	๑๕,๐๕๘	๑๔,๘๓๐	-๑.๕
อ้อยโรงงาน	๕๗๑,๓๗๓	๕๙๔,๙๑๒	๔.๑
โคเนื้อ (ตัว)	๖,๗๓๑	๖,๗๒๔	-๐.๑
สุกร (ตัว)	๑๑๓,๑๕๓	๑๒๗,๗๐๗	๑๒.๙
ไก่เนื้อ (ตัว)	๓๓,๒๘๙,๐๑๒	๒๘,๔๑๓,๕๙๖	-๑๔.๖
ไก่ไข่ (ล้านฟอง)	๕๘๓	๖๘๖	๑๗.๗
น้ำมันดิบ	๔๐,๕๑๔	๓๘,๔๔๐	-๕.๑
กุ้งขาวแวนนาไม	๑๐,๗๒๘	๑๐,๐๐๐	-๖.๘
ปลานิล	๑๒,๖๓๓	๑๒,๑๐๐	-๔.๒
ปลาดุก	๙๙๒	๙๔๖	-๕.๖

ตารางที่ ๑๑ แสดงราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

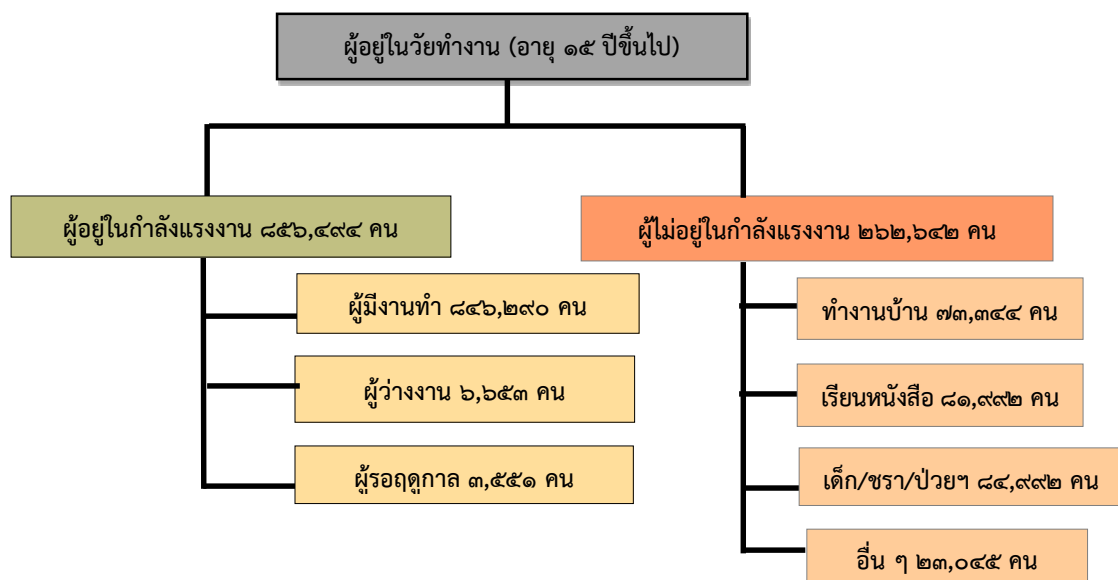
สาขา	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ข้าวเปลือกเจ้านาปี ความชื้น ๑๕% (บาท/ตัน)	๙,๐๙๕.๗๑	๑๑,๒๓๕.๐๐	๒๓.๕
ข้าวเปลือกเจ้านาปรัง ความชื้น ๑๕% (บาท/ตัน)	๘,๘๖๕.๒๔	๑๐,๓๙๖.๑๙	๑๗.๓
กล้วยไม้	๑๐๕.๑๙	๑๖๑.๘๙	๕๓.๙
อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน)	๙๓๑.๔๓	๙๖๖.๖๗	๓.๘
โคเนื้อน้ำหนัก ๓๕๐ - ๔๕๐ กิโลกรัม	๑๐๘.๓๓	๙๖.๗๙	-๑๐.๗
สุกรน้ำหนัก ๑๐๐ กิโลกรัมขึ้นไป	๑๐๒.๓๙	๗๕.๓๖	-๒๖.๔
ไก่เนื้อ	๔๓.๙๘	๔๒.๒๐	-๔.๐
ไก่ไข่ (บาท/ฟอง)	๓.๕๒	๔.๐๒	๑๔.๒
นํ้านมดิบ	๑๗.๖๕	๑๙.๑๓	๘.๔
กุ้งขาวแวนนาไม ขนาด ๗๐ ตัว/กิโลกรัม	๑๐๑.๘๙	๗๒.๐๘	-๒๙.๓
ปลานิล	๔๓.๔๑	๔๓.๗๘	๐.๙
ปลาดุก	๔๒.๑๙	๔๓.๘๒	๓.๙

๑.๕ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แรงงาน

๑.๕.๑ ข้อมูลทั่วไปด้านแรงงาน

จังหวัดนครปฐม มีประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๑๑๙,๑๓๖ คน (ข้อมูลไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๖) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มี ๑,๑๐๙,๖๓๑ คน จากข้อมูลปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ไตรมาส ๑) พบว่า ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้อยู่ในกำลังแรงงาน มีจำนวน ๘๕๖,๔๙๔ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๕๓ ของจำนวนประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป เป็นผู้มีงานทำจำนวน ๘๔๖,๒๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๘๑ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ส่วนผู้ว่างงาน มีจำนวน ๖,๖๕๓ คน มีอัตราการว่างงานร้อยละ ๐.๗๘ มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า สรุปได้ว่าปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ไตรมาส ๑) จังหวัดนครปฐมมีผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ผู้มีงานทำ และอัตราการว่างงานมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากปีก่อน

รูปที่ ๑๐ แสดงโครงสร้างประชากรและกำลังแรงงาน ณ ไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามสถานภาพแรงงานและเพศ
ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๖ (ณ ไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๖)

สถานภาพแรงงาน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖ (ไตรมาส ๑)
รวม							
ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป	๙๒๒,๐๒๓	๙๓๔,๐๑๔	๙๕๓,๒๖๗	๙๗๒,๑๓๙	๙๙๑,๘๔๙	๑,๑๐๙,๖๓๑	๑,๑๑๙,๑๓๖
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	๖๕๒,๖๐๘	๖๖๕,๔๐๘	๖๘๔,๕๒๕	๖๙๗,๓๙๑	๗๐๐,๙๒๕	๘๒๕,๖๔๓	๘๕๖,๔๙๔
ผู้มีงานทำ	๖๔๘,๕๐๙	๖๖๑,๔๙๖	๖๗๘,๘๘๗	๖๘๘,๗๘๙	๖๙๕,๗๑๗	๘๑๘,๙๕๘	๘๔๖,๒๙๐
ผู้ว่างงาน	๔,๐๙๙	๓,๙๑๒	๕,๖๓๘	๘,๖๐๓	๕,๐๗๓	๖,๕๘๖	๖,๖๕๓
ผู้ที่รอฤดูกาล	-	๕๙๙	-	-	๑๓๖	๙๙	๓,๕๕๑
ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	๒๖๙,๔๑๕	๒๖๘,๐๐๗	๒๖๘,๗๔๓	๒๗๔,๗๔๘	๒๘๙,๐๑๓	๒๘๓,๙๘๘	๒๖๒,๖๔๒
ชาย							
ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป	๔๓๘,๒๔๕	๔๔๓,๔๔๕	๔๕๑,๘๔๓	๔๖๐,๐๕๗	๔๖๘,๖๙๙	๕๒๒,๘๔๙	๕๒๗,๐๕๔
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	๓๔๑,๑๐๑	๓๕๐,๘๕๒	๓๖๓,๙๙๘	๓๖๓,๘๘๑	๓๖๘,๖๖๗	๔๒๗,๙๑๕	๔๔๑,๕๖๖
ผู้มีงานทำ	๓๓๗,๗๓๗	๓๔๗,๙๐๘	๓๖๐,๕๘๖	๓๕๘,๖๖๒	๓๖๒,๘๑๐	๔๒๓,๔๓๕	๔๓๕,๙๒๒
ผู้ว่างงาน	๓,๓๖๔	๒,๙๔๔	๓,๔๑๒	๕,๒๑๙	๓,๒๔๙	๔,๔๘๐	๓,๒๖๐
ผู้ที่รอฤดูกาล	-	๒๐๓	-	-	๑๓๖	-	๒,๓๘๔
ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	๙๗,๑๔๔	๙๒,๓๙๑	๘๗,๘๔๖	๙๖,๑๗๖	๙๙,๔๘๖	๙๔,๙๓๔	๘๕,๔๘๘
หญิง							
ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป	๔๘๓,๗๗๘	๔๙๐,๕๖๙	๕๐๑,๔๒๔	๕๑๒,๐๘๓	๕๒๓,๑๕๑	๕๘๖,๗๘๒	๕๙๒,๐๘๒
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	๓๑๑,๕๐๗	๓๑๔,๕๕๖	๓๒๐,๕๒๗	๓๓๓,๕๑๑	๓๓๘,๙๒๓	๓๙๗,๗๒๙	๔๑๔,๙๒๘
ผู้มีงานทำ	๓๐๐,๗๗๒	๓๐๓,๕๘๘	๓๑๘,๓๐๑	๓๓๐,๑๒๗	๓๓๒,๙๐๖	๓๙๕,๕๒๓	๔๑๐,๓๖๘
ผู้ว่างงาน	๗๓๕	๙๖๘	๒,๒๒๖	๓,๓๘๔	๑,๘๒๔	๒,๑๐๗	๓,๓๙๓
ผู้ที่รอฤดูกาล	-	๓๙๗	-	-	-	๙๙	๑,๑๖๗
ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	๑๗๒,๒๗๑	๑๗๕,๖๑๖	๑๘๐,๘๙๗	๑๗๘,๕๗๒	๑๘๓,๕๒๗	๑๘๙,๐๕๓	๑๗๗,๑๕๔
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	๙๙.๓๗	๙๙.๓๒	๙๙.๑๘	๙๘.๗๗	๙๙.๒๖	๙๙.๑๙	๙๘.๘๑
อัตราการว่างงาน	๐.๔๔	๐.๕๙	๐.๘๒	๑.๒๓	๐.๗๒	๐.๘๐	๐.๗๘

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม

๑.๕.๒ สถานประกอบกิจการและลูกจ้าง (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๖)

จังหวัดนครปฐมมีสถานประกอบการจำนวน ๑๐,๒๒๗ แห่ง ผู้ประกันตน
มาตรา ๓๓ จำนวน ๒๕๕,๗๒๗ คน เมื่อจำแนกรายอำเภอพบว่า มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในอำเภอสสาม
พรานมากที่สุด จำนวน ๓,๗๖๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๗ รองลงมาคือ อำเภอเมืองนครปฐม ๒,๙๙๙ แห่ง
คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๒ และอำเภอนครชัยศรี ๙๐๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๕ ส่วนอำเภอที่มีสถานประกอบการ
น้อยที่สุดคืออำเภอดอนตูม ๒๘๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๗

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนจำแนกรายอำเภอ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๖)

อำเภอ	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนผู้ประกันตน (คน)
เมือง	๒,๙๙๙	๔๗,๓๕๒
กำแพงแสน	๗๘๔	๑๕,๐๓๐
นครชัยศรี	๙๐๔	๒๔,๕๔๓
ดอนตูม	๒๘๓	๖,๕๖๔
บางเลน	๖๙๘	๒๒,๖๓๙
สามพราน	๓,๗๖๐	๑๒๒,๓๗๙
พุทธมณฑล	๗๙๘	๑๗,๒๒๐
รวม	๑๐,๒๒๗	๒๕๕,๗๒๗

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

เมื่อจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีลูกจ้างต่ำกว่า ๑๐ คน จำนวน ๖,๗๗๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๒ ในขณะที่ผู้ประกันตนอยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างขนาด ๒๐๐ - ๔๙๙ คน มากที่สุดคือจำนวน ๕๒,๗๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๔ เมื่อเปรียบเทียบในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ พบว่าสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีลูกจ้างต่ำกว่า ๒๐ คน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สถานประกอบการขนาดที่มีลูกจ้าง ๒๐ คนขึ้นไปมีจำนวนลดลง แต่โดยภาพรวมแล้วยังมีจำนวนสถานประกอบการเพิ่มขึ้น ในขณะที่มีผู้ประกันตนในช่วงปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ กลับมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖ แสดงให้เห็นว่ากำลังแรงงานกลับเข้าสู่การทำงานที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖)

สถานประกอบการและผู้ประกันตน	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖	
	สปก. (แห่ง)	ผปต.(คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต.(คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต.(คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)	สปก. (แห่ง)	ผปต. (คน)
<= ๑๐ คน	๕,๘๙๖	๒๐,๙๘๘	๖,๑๗๒	๒๑,๒๑๘	๖,๓๐๖	๒๑,๖๒๖	๖,๕๑๔	๒๑,๘๙๗	๖,๗๗๒	๒๓,๐๗๓
๑๐ - ๑๙ คน	๑,๒๘๕	๑๗,๗๕๐	๑,๒๗๙	๑๗,๔๖๕	๑,๓๔๘	๑๘,๔๙๓	๑,๓๗๗	๑๘,๘๙๐	๑,๓๗๗	๑๘,๘๖๘
๒๐ - ๔๙ คน	๑,๑๒๓	๓๕,๒๙๐	๑,๑๒๖	๓๕,๑๐๕	๑,๑๐๓	๓๔,๕๕๖	๑,๐๙๙	๓๔,๗๒๐	๑,๑๕๖	๓๖,๒๒๓
๕๐ - ๙๙ คน	๔๓๕	๓๐,๓๖๒	๔๔๑	๓๐,๔๘๔	๔๓๕	๓๐,๑๙๘	๔๒๘	๒๙,๕๖๖	๔๔๖	๓๑,๒๑๖
๑๐๐ - ๒๙๙ คน	๓๕๐	๕๙,๒๗๕	๓๔๐	๕๖,๖๘๓	๓๓๔	๕๕,๖๗๐	๓๓๕	๕๕,๙๙๓	๒๕๒	๓๔,๘๓๒
๓๐๐ - ๔๙๙ คน	๗๗	๒๙,๔๙๘	๗๐	๒๖,๒๗๑	๖๓	๒๓,๖๓๒	๖๕	๒๔,๓๐๑	๑๗๑	๕๒,๗๘๒
๕๐๐ - ๙๐๐ คน	๓๓	๒๑,๗๙๔	๓๑	๒๐,๑๗๖	๓๐	๒๐,๐๙๘	๒๙	๑๘,๗๐๑	๒๙	๑๙,๓๘๘
>๑,๐๐๐ คนขึ้นไป	๒๓	๔๐,๕๐๘	๒๒	๓๗,๖๕๔	๑๙	๓๑,๗๓๐	๒๑	๓๔,๔๗๔	๒๔	๓๙,๓๔๕
รวม	๙,๒๒๒	๒๕๕,๔๖๕	๙,๔๘๑	๒๕๕,๐๕๖	๙,๖๓๘	๒๕๕,๙๙๓	๙,๘๖๘	๒๕๘,๕๕๒	๑๐,๒๒๗	๒๕๕,๗๒๗

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลผู้ประกันตนทั้ง ๓ มาตรา พบว่า ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ ในช่วงปี ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) มีจำนวนที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งคาดว่าเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่คลี่คลายลงทำให้สถานประกอบการมีอัตราการผลิตที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้ประกันตนมาตรา ๓๔ มีจำนวนที่ลดลง และมาตรา ๔๐ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนผู้ประกันตน จำแนกมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

ผู้ประกันตน	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖
มาตรา ๓๓ (คน)	๒๕๕,๔๖๕	๒๔๕,๐๕๖	๒๓๕,๙๙๓	๒๕๔,๗๕๕	๒๕๕,๗๗๘
มาตรา ๓๙ (คน)	๓๒,๒๔๒	๓๕,๐๒๔	๓๘,๐๒๑	๓๗,๔๔๘	๓๖,๖๓๓
มาตรา ๔๐ (คน)	๔๒,๖๐๑	๔๕,๖๘๑	๒๕๖,๖๖๖	๒๕๘,๔๑๙	๒๕๘,๖๖๒
รวม	๓๓๐,๓๐๘	๓๒๕,๗๖๑	๕๓๐,๖๘๐	๕๕๐,๖๒๒	๕๕๑,๐๗๓

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

๑.๕.๓ แรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าวที่อยู่ในจังหวัดนครปฐม ในปี ๒๕๖๖ ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๒,๓๙๖ คน จำแนกเป็นแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ จำนวน ๙๗,๔๙๗ คน และ สัญชาติอื่น ๆ จำนวน ๑๐,๑๕๐ คน โดยสัญชาติที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เมียนมา ๘๖,๗๑๕ คน รองลงมาคือ กัมพูชา จำนวน ๖,๐๘๗ คน และลาว จำนวน ๔,๖๙๕ คน เทียบกับข้อมูลปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ พบว่า การใช้แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ มีจำนวนลดลง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบัน ซึ่งมีประเภทกิจการที่ใช้แรงงานต่างด้าวมากที่สุด ๕ อันดับแรก (จากทั้งหมด ๒๖ กิจการ) คือ กิจการต่อเนื่อง การเกษตร กิจการผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์พลาสติก กิจการเกษตรและปศุสัตว์ กิจการต่อเนื่องปศุสัตว์ และ กิจการผลิตหรือจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงประเภทกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุด ๕ ลำดับ จากทั้งหมด ๒๖ กิจการ (ข้อมูล เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖)

ประเภทกิจการ	นายจ้าง (ราย)	สัญชาติ				รวมต่างด้าว (คน)
		เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม	
๑. ผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์พลาสติก	๓๔๑	๑๓,๑๑๑	๕๒๓	๑๔๔	๒	๑๓,๗๘๐
๒. กิจการต่อเนื่องการเกษตร	๕๙๓	๑๓,๗๐๘	๔๗๙	๒๖๐	๑	๑๔,๔๔๘
๓. เกษตรและปศุสัตว์	๑,๔๖๓	๗,๕๕๑	๔๐๔	๙๙๒	-	๘,๙๔๗
๔. ต่อเนื่องปศุสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ ขำแหละ	๔๐๘	๗,๔๒๕	๒๖๒	๒๗๘	๑	๗,๙๖๖
๕. ผลิตหรือจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป	๒๕๐	๗,๖๐๑	๒๑๑	๙๓	๒	๗,๙๐๗

ตารางที่ ๑๗ แสดงแรงงานต่างด้าวจำแนกตามสัญชาติ (ข้อมูล เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖)

แรงงานต่างด้าว	ปี ๒๕๖๒ (คน)	ปี ๒๕๖๓ (คน)	ปี ๒๕๖๔ (คน)	ปี ๒๕๖๕ (คน)
จำนวนแรงงานต่างด้าว	๑๐๗,๐๓๙	๑๑๙,๖๖๖	๙๓,๘๕๗	๙๘,๙๔๓
จำแนก ๓ สัญชาติ	๙๕,๐๕๘	๘๘,๕๕๒	๘๔,๒๙๔	๘๘,๘๒๐
เมียนมา	๗๘,๑๑๘	๗๔,๕๐๒	๗๒,๖๔๔	๗๖,๖๔๓
กัมพูชา	๑๐,๕๘๒	๘,๐๗๗	๖,๘๗๘	๕,๑๕๑
ลาว	๖,๓๕๘	๖,๐๓๓	๔,๗๗๒	๖,๙๘๑
สัญชาติอื่น ๆ	๑๑,๙๘๑	๓๑,๑๒๔	๙,๕๖๓	๑๐,๑๒๓

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครปฐม

๑.๕.๔ ข้อมูลตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงาน และการบรรจุงาน

จากการเปรียบเทียบข้อมูลปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) พบว่าตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่จะไม่ระบุเพศ ส่วนผู้สมัครงาน ปี ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) มีจำนวนลดลง และการบรรจุงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย สำหรับปี ๒๕๖๓ ซึ่งมีตำแหน่งงานว่างมีจำนวนมากถึง ๑๖,๗๑๒ อัตรา เนื่องจากได้มีการจัดงาน Job Expo Thailand มหกรรมการจัดหางานครั้งยิ่งใหญ่ ที่รวบรวมตำแหน่งงานว่างทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - ๑๙ สำหรับ ปี ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) พบว่า ตำแหน่งงานว่างมีจำนวน ๑,๘๓๒ อัตรา ผู้สมัครงานมีจำนวน ๑,๓๙๔ คน และผู้บรรจุงาน มีจำนวน ๙๘๖ คน แสดงให้เห็นว่า ยังมีตำแหน่งงานว่างรองรับผู้ต้องการทำงาน

ตารางที่ ๑๘ แสดงเปรียบเทียบจำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงานและการบรรจุงาน (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖)

พ.ศ. / ประเภท	จำนวนตำแหน่งงานว่าง (คน)	จำนวนผู้สมัครงาน (คน)	จำนวนการบรรจุงาน (คน)
๒๕๖๑	๗,๒๑๕	๒,๙๖๓	๖,๘๓๒
๒๕๖๒	๗,๘๗๒	๓,๓๔๗	๘,๒๓๕
๒๕๖๓	๑,๓๘๘	๗๘๐	๑,๘๖๔
๒๕๖๔	๑,๙๓๗	๑,๓๕๑	๒,๔๘๘
๒๕๖๕	๑๑,๑๘๖	๔,๒๐๐	๖,๙๘๒
๒๕๖๖ (ไตรมาส ๒)	๑,๘๓๒	๑,๓๙๔	๙๘๖

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครปฐม

๑.๕.๕ ข้อมูลการพัฒนาฝีมือแรงงาน

จากข้อมูล ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ข้อมูล ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) พบว่า มีผู้เข้ารับการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวม ๔๗๔ คน ผ่านการพัฒนาฝีมือแรงงานจำนวน ๔๒๒ คน โดยจำแนกตามกลุ่มอาชีพสูงสุด ๓ อันดับแรก คือ กลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน ๓,๒๗๘ คน รองลงมา คือ กลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน ๑,๘๔๙ คน และกลุ่มช่างเครื่องกล จำนวน ๕๙๕ คน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนผู้ผ่านการพัฒนาฝีมือแรงงาน ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖)

ฝึกอบรมพัฒนาผู้ใช้แรงงาน	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖ (ไตรมาส ๒)		รวม	
	ผู้เข้า	ผู้ผ่าน	ผู้เข้า	ผู้ผ่าน	ผู้เข้า	ผู้ผ่าน	ผู้เข้า	ผู้ผ่าน	ผู้เข้า	ผู้ผ่าน	ผู้เข้า	ผู้ผ่าน
๑. การฝึกเตรียมเข้าทำงาน (คน)	๒๐	๑๙	๔๑	๒๕	๑๐	-	-	-	-	-	๗๑	๔๔
๒. การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน (คน)	๙๒๓	๘๐๑	๑,๓๖๙	๑,๒๖๕	๑,๕๕๔	๑,๔๑๕	๙๔๑	๘๓๓	๔๐๓	๓๘๖	๕,๑๙๐	๔,๗๐๐
๓. การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน (คน)	๗๓๑	๔๑๑	๖๖๙	๓๓๙	๗๑๘	๓๘๗	๔๔๘	๒๔๐	๗๑	๓๖	๒,๖๓๗	๑,๔๑๓
รวม	๑,๖๗๔	๑,๒๓๑	๒,๐๗๙	๑,๖๒๙	๒,๒๘๒	๑,๘๐๒	๑,๑๖๖	๖๒๗	๔๗๔	๔๒๒	๗,๘๘๘	๖,๑๕๗

๑.๕.๖ ข้อมูลสถานการณ์เลิกจ้าง

ในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖) สถานประกอบการที่เลิกกิจการและลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง มีสถานประกอบการที่เลิกกิจการจำนวน ๙๒ แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง จำนวน ๓๗๘ คน ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก คือ ขนาดที่มีลูกจ้าง ๑ - ๙ คน โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๙๓.๔๘ ของสถานประกอบการที่เลิกกิจการทั้งหมด (๘๖ แห่ง) ลูกจ้างถูกเลิกจ้างจำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๕ ของจำนวนลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างทั้งหมด ขณะที่สถานประกอบการขนาด ๑๐ คนขึ้นไป เลิกกิจการเพียงจำนวน ๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๒ ลูกจ้างถูกเลิกจ้างจำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๕ ของลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างทั้งหมด

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนสถานประกอบการที่เลิกกิจการและลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖
(ข้อมูล ณ ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๖)

ปี	ทั้งหมด		สปก. ขนาด ๑-๙ คน		สปก. ขนาด ๑๐ คนขึ้นไป	
	สปก. (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)	สปก. (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)	สปก. (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)
๒๕๖๒	๘๑๙	๕,๐๙๙	๗๓๙	๑,๔๔๘	๘๐	๓,๖๕๑
๒๕๖๓	๗๕๗	๔,๑๕๕	๗๐๓	๑,๓๑๖	๕๔	๒,๘๓๙
๒๕๖๔	๖๘๕	๓,๐๑๔	๖๔๑	๑,๑๖๘	๔๔	๑,๘๔๖
๒๕๖๕	๑๙๐	๕๕๑	๑๘๐	๓๘๗	๑๐	๑๖๔
๒๕๖๖ (ไตรมาส ๒)	๙๒	๓๗๘	๘๖	๑๙๖	๖	๑๘๒

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม

๒.๑ ครุภัณฑ์เกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

จังหวัดนครปฐม แบ่งการปกครองและการบริหารงานราชการ ออกเป็น ๗ อำเภอ ๑๐๖ ตำบล ๙๓๐ หมู่บ้าน มีครุภัณฑ์เกษตรกรรม จำนวน ๔๐,๒๘๐ เครื่องมือ มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ที่	อำเภอ	ด้านพืช		ด้านประมง		ด้านปศุสัตว์		ยางพารา
		ครัวเรือน	พื้นที่ (ไร่)	ฟาร์ม	พื้นที่ (ไร่)	ราย	ราย	พื้นที่ (ไร่)
๑	เมืองนครปฐม	๗,๓๖๖	๒๘,๐๒๔	๑,๓๗๗	๒๑,๑๘๕.๙๖	๓,๕๙๘	-	-
๒	กำแพงแสน	๘,๔๔๓	๕๑,๗๐๓	๒,๔๑๙	๒๖,๑๑๕.๗๘	๒,๘๓๔	๒	๑๘.๑๕
๓	นครชัยศรี	๕,๐๓๖	๖๙,๓๐๘	๑,๑๗๗	๑๐,๖๑๘.๗๓	๒,๗๙๐	-	-
๔	ดอนตูม	๒,๗๘๒	๒๓,๖๖๒	๘๑๖	๙,๖๙๖.๘๘	๑,๔๔๙	-	-
๕	บางเลน	๙,๓๗๒	๒๖๒,๕๐๘	๓,๗๙๕	๖๕,๑๕๔.๓๑	๑,๒๑๑	-	-
๖	สามพราน	๖,๑๔๕	๔๕,๔๘๖	๑,๐๑๙	๕,๘๘๗.๐๙	๑,๕๓๕	-	-
๗	พุทธมณฑล	๑,๑๓๖	๒๕,๖๗๒	๒๕๐	๑,๑๘๒.๙๗	๕๙๕	-	-

รวม	๔๐,๒๘๐	๕๐๖,๓๖๓	๑๐,๘๕๓	๑๓๙,๘๔๑.๗๒	๑๔,๐๑๒	๒	๑๘.๑๕
-----	--------	---------	--------	------------	--------	---	-------

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม,สนง.ประมงจังหวัด,สนง.ปศุสัตว์จังหวัด,การยางแห่งประเทศไทย

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๖๐๗,๒๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๑ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยมีข้อมูลการถือครองที่ดินทางการเกษตร ดังนี้

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลการถือครองที่ดินทางการเกษตร

ที่	อำเภอ	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	พื้นที่เช่า (ไร่)	พื้นที่ตนเอง (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)
๑	เมืองนครปฐม	๗๘,๙๑๑	๑๖,๐๒๗	๖๒,๘๘๔	๗,๓๖๖
๒	กำแพงแสน	๑๓๖,๒๒๙	๒๑,๒๐๗	๑๑๕,๐๒๒	๘,๔๔๓
๓	นครชัยศรี	๗๓,๕๔๘	๓๗,๘๑๒	๓๕,๗๓๖	๕,๐๓๖
๔	ดอนตูม	๔๘,๑๒๕	๑๔,๙๒๐	๓๓,๒๐๕	๒,๗๘๒
๕	บางเลน	๒๑๐,๐๓๑	๑๖๓,๘๕๒	๔๖,๑๗๙	๙,๓๗๒
๖	สามพราน	๔๖,๕๐๗	๑๗,๖๙๔	๒๘,๘๑๓	๖,๑๔๕
๗	พุทธมณฑล	๑๓,๙๓๑	๑๒,๗๑๒	๑,๒๑๙	๑,๑๓๖
	รวมทั้งจังหวัด	๖๐๗,๒๘๒	๒๘๔,๒๒๔	๓๒๓,๐๕๘	๔๐,๒๘๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๖๐๗,๒๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๑ การทำเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ การทำนาทำไร่ ทำสวนผลไม้และพืชผัก การเลี้ยงสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตารางที่ ๒๓ แสดงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

กิจกรรม การเกษตร	อำเภอ							รวม
	เมืองฯ	บางเลน	กำแพงแสน	นครชัยศรี	สามพราน	ดอนตูม	พุทธ มณฑล	
๑. ข้าว (ไร่)								
๑.๑ ข้าวนาปี	๑๐,๑๔๙	๑๕๖,๔๘๐	๒๔,๓๗๗	๓๒,๘๒๙	๕,๗๔๖	๑๖,๑๓๖	๑๑,๗๕๕	๒๕๗,๔๗๒
๑.๒ ข้าวนาปรัง	๖,๒๙๓	๑๔๖,๒๙๖	๑๒,๒๗๗	๒๘,๘๒๒	๕,๖๙๑	๑๕,๖๓๙	๑๑,๖๙๖	๒๒๖,๗๑๔
๒. พืชไร่	๑๓,๔๓๖	๙๓๖	๖๖,๗๖๙	๑๑๔	๙๗	๑๑๒	๙๗	๘๑,๕๖๑
๓. พืชสวน (ไร่)								
๓.๑ ไม้ผลไม้ยืนต้น	๗,๑๕๔	๔,๖๙๘	๓,๐๕๘	๘,๒๗๓	๒๘,๖๘๖	๒,๘๓๓	๙๔๔	๕๕,๖๕๖
๓.๒ พืชผัก	๑๘,๖๒๕	๘,๔๓๕	๑๕,๐๖๓	๑๐,๘๔๘	๑,๔๙๘	๖,๕๓๔	๒๕๕	๖๑,๒๕๘
๓.๓ ไม้ดอกไม้ประดับ	๑,๐๐๑	๔,๒๒๗	๑,๓๐๑	๕,๓๘๔	๓,๖๒๖	๑,๖๑๖	๘๑๕	๑๗,๙๗๐

กิจกรรม การเกษตร	อำเภอ							รวม
	เมืองฯ	บางเลน	กำแพงแสน	นครชัยศรี	สามพราน	ดอนตูม	พุทธ มณฑล	
๓.๔ สมุนไพร/ เครื่องเทศ	๖๑๘	๖๑๐	๑๓๕	๒๒๑	๗๒๖	๒๐	๑๕	๒,๓๔๕
๔. ปศุสัตว์ (ตัว)	๒,๙๐๓,๓๔๔	๓,๔๙๔,๒๔๑	๖๑๔,๗๗๗	๒,๕๑๖,๔๓๒	๕๙,๓๒๘	๒๕๖,๐๔๖	๑๓,๑๘๔	๙,๘๕๗,๓๕๒
๕. ประมง (ไร่)	๑๓,๗๒๑.๙๑	๓๑,๕๐๙.๖๔	๒๔,๑๗๐.๙๖	๗,๐๗๔.๕๕	๔,๕๙๓.๗๐	๕,๖๓๖.๗๐	๔๐๔.๑๑	๘๗,๑๑๑.๕๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม ข้อมูล ณ ปี ๒๕๖๖

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน (ที่มา : โครงการชลประทานนครปฐม/

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม)

จังหวัดนครปฐมมีแหล่งน้ำค่อนข้างอุดมสมบูรณ์เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างลุ่มน้ำสำคัญ ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลอง และลุ่มน้ำเจ้าพระยา จึงได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ จากลุ่มน้ำแม่กลอง และโครงการเจ้าพระยาใหญ่ จากลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่ทั้งสิ้น ๘๒๖,๔๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่การเกษตร และ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๒ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด การชลประทานในจังหวัด ได้มีการจัดสรรน้ำระบายให้แก่พื้นที่เพาะปลูกรวม ๘ โครงการ

แหล่งน้ำชลประทาน มีการพัฒนาแหล่งน้ำโดยจัดทำเป็นระบบชลประทานเพื่อการเกษตร อุปโภค-บริโภค และอื่นๆ ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง โดยมี

- ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน อาศัยน้ำจากโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ โดยรับน้ำจากเขื่อนแม่กลองในจังหวัดกาญจนบุรี โครงการชลประทาน ๕ โครงการ (โครงการที่ ๑-๕) ขึ้นอยู่กับสำนักงานชลประทานที่ ๑๓

- ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน อาศัยน้ำจากโครงการชลประทานเจ้าพระยา โดยรับน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยาในจังหวัดชัยนาท โครงการชลประทาน ๓ โครงการ (โครงการที่ ๖-๘) ขึ้นอยู่กับสำนักงานชลประทานที่ ๑๑

มีหน่วยงานของกรมชลประทานทำหน้าที่บริหารจัดการน้ำในจังหวัด ทั้งหมด ๘ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอเมืองนครปฐม กำแพงแสน ดอนตูม บางเลน และนครชัยศรี รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๖๓,๙๗๑ ไร่

๒. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอเมืองนครปฐม กำแพงแสน สามพราน และนครชัยศรี รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๗๔,๓๒๑ ไร่

๓. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอเมืองนครปฐม และสามพราน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๔๑,๓๘๙ ไร่

๔. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอกำแพงแสน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๕๓,๘๔๙ ไร่

๕. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบางเลน สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในอำเภอกำแพงแสน ดอนตูม และอำเภอบางเลน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๘๔,๑๓๑ ไร่

๖. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกใน
อำเภอบางเลน รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๘๕,๒๙๕ ไร่

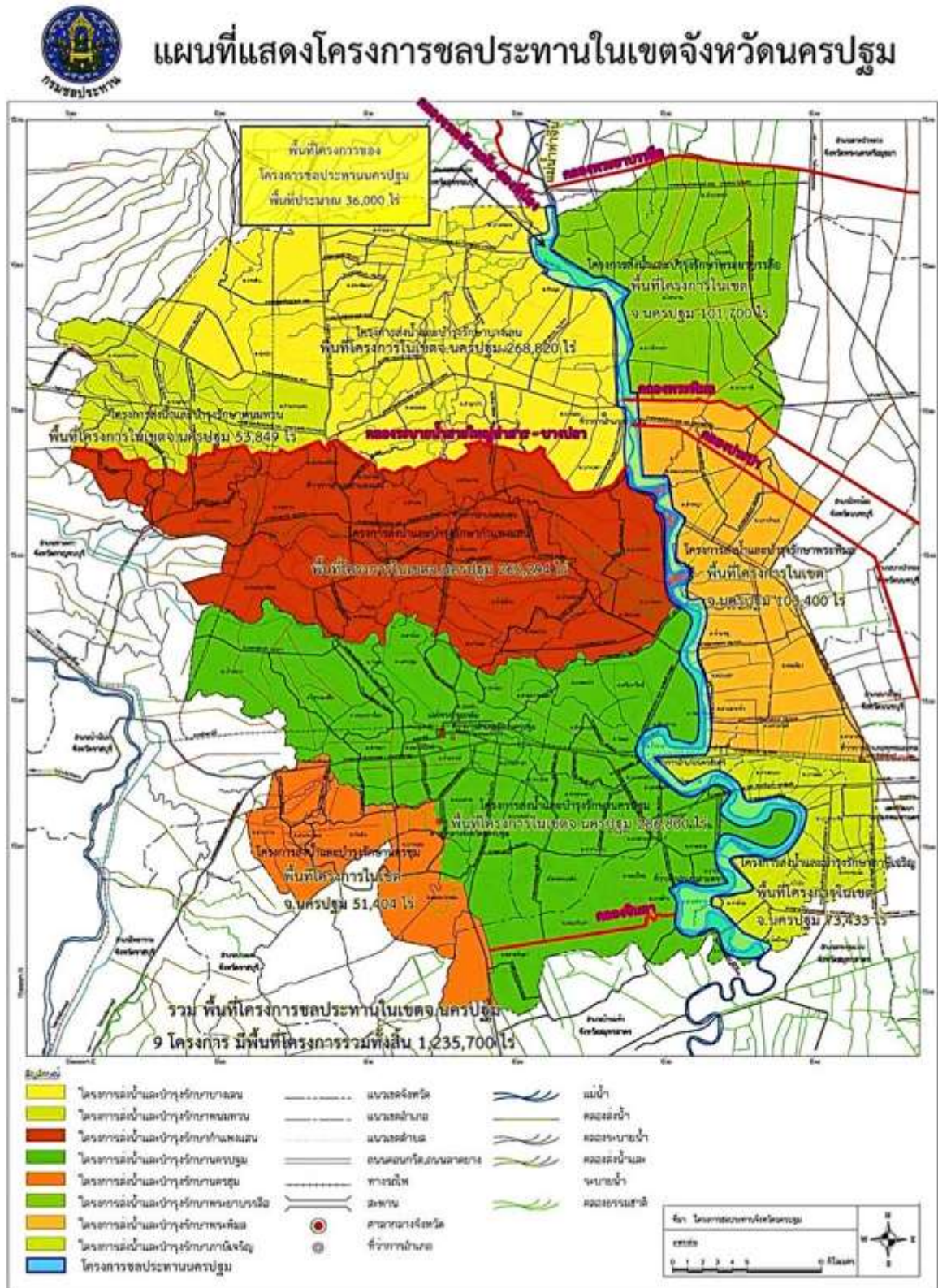
๗. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระพิมล สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกใน
อำเภอบางเลน นครชัยศรี และพุทธมณฑล รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๐๑,๕๐๓ ไร่

๘. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกใน
อำเภอสามปราชญ์ นครชัยศรี และพุทธมณฑล รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๒๑,๙๗๖ ไร่

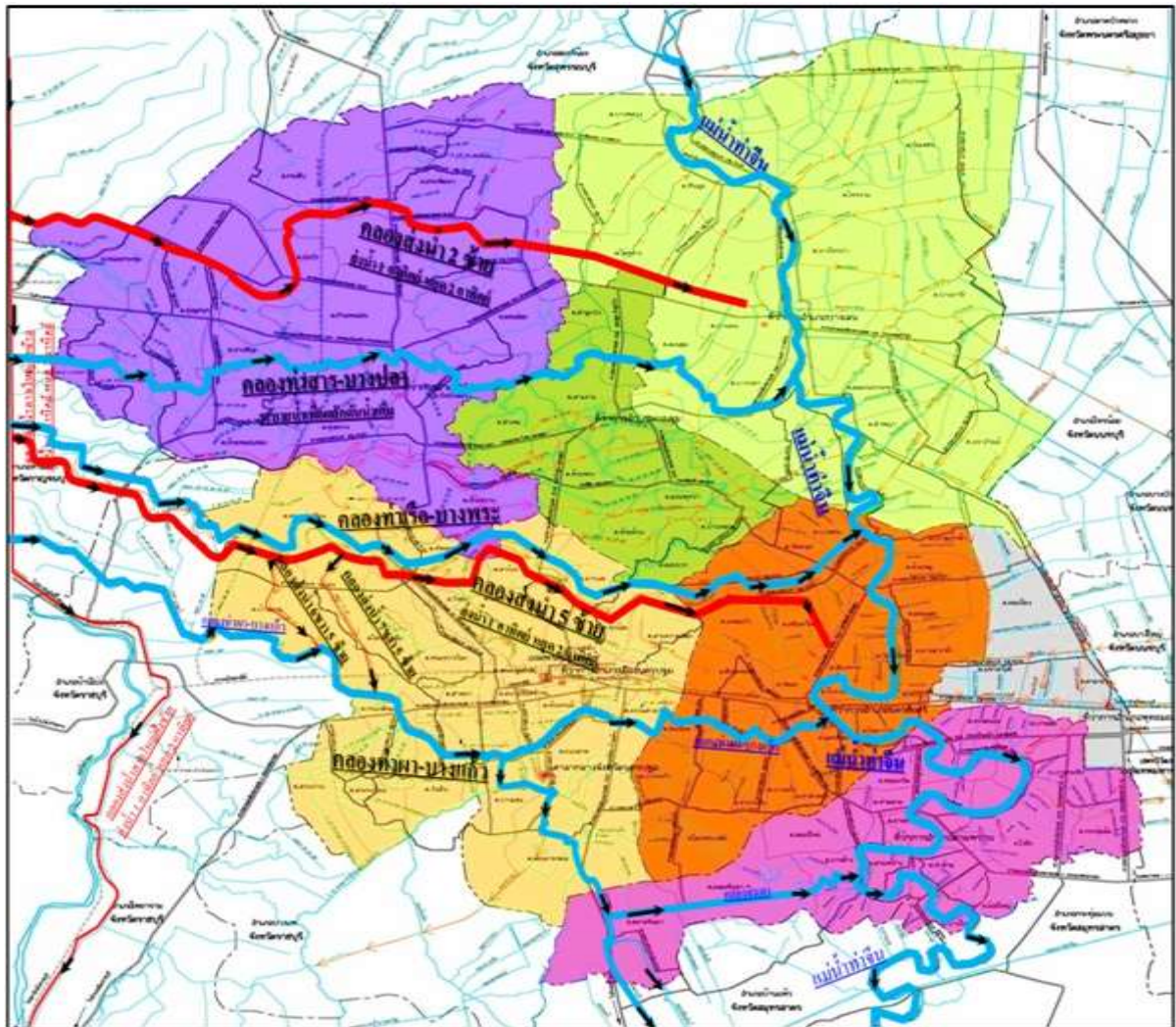
ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลพื้นที่รับประโยชน์จากชลประทานในเขตจังหวัดนครปฐม

ที่	โครงการ	จำนวนพื้นที่รับ ประโยชน์ทั้ง จังหวัด (ไร่)	จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ในความรับผิดชอบรายอำเภอ (ไร่)						
			เมืองนครปฐม	กำแพงแสน	นครชัยศรี	ดอนตูม	บางเลน	สามพราน	พุทธมณฑล
๑	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษากำแพงแสน	๑๖๓,๙๗๑.๐๐	๒๙,๖๑๑.๐๐	๔๙,๙๐๕.๐๐	๑๕,๔๑๙.๐๐	๔๒,๘๑๑.๐๐	๒๖,๒๒๕.๐๐	-	-
๒	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษานครปฐม	๑๗๔,๓๒๑.๐๐	๖๐,๓๒๕.๐๐	๖๓๔.๐๐	๕๓,๐๓๗.๐๐	-	-	๖๐,๓๒๕.๐๐	-
๓	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษานครชุม	๔๑,๓๘๙.๐๐	๓๕,๔๐๖.๐๐	-	-	-	-	๕,๙๘๓.๐๐	-
๔	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาพนมทวน	๕๓,๘๔๙.๐๐	-	๕๓,๘๔๙.๐๐	-	-	-	-	-
๕	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาบางเลน	๑๘๔,๑๓๑.๐๐	-	๙๖,๐๓๕.๐๐	-	๘,๖๖๔.๐๐	๗๙,๔๓๒.๐๐	-	-
๖	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาพระยาบรรลือ	๘๕,๒๙๕.๐๐	-	-	-	-	๘๕,๒๙๕.๐๐	-	-
๗	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาพระพิมล	๑๐๑,๕๐๓.๐๐	-	-	๒๒,๔๐๕.๐๐	-	๕๘,๔๘๓.๐๐	-	๒๐,๖๑๕.๐๐
๘	โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาภาษีเจริญ	๒๑,๙๗๖.๐๐	-	-	๓,๖๓๓.๐๐	-	-	๑๖,๙๔๘.๐๐	๑,๓๙๕.๐๐
รวมทั้ง ๘ โครงการ		๘๒๖,๔๓๕.๐๐	๑๒๕,๓๔๒.๐๐	๒๐๐,๔๒๓.๐๐	๙๔,๔๙๔.๐๐	๕๑,๔๗๕.๐๐	๒๔๙,๔๓๕.๐๐	๘๓,๒๕๖.๐๐	๒๒,๐๑๐.๐๐

รูปที่ ๑๑ แสดงแผนที่โครงการชลประทานในเขตจังหวัดนครปฐม

รูปที่ ๑๒ แสดงแผนที่แสดงเส้นทางน้ำเข้าพื้นที่จังหวัดนครปฐม

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่นๆ

ตารางที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

อำเภอ	ที่สาธารณประโยชน์	เนื้อที่ (ไร่)	แม่น้ำลำคลอง		หนองบึง	
	จำนวน (แห่ง)		จำนวน (แห่ง)	เนื้อที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	เนื้อที่ (ไร่)
กำแพงแสน	๖๓	๓,๐๑๑	๒๕	๒,๖๖๔	๓๘	๓๔๗
ดอนตูม	๑๙	๓๓๑	๑๑	๑๕๕	๘	๑๗๖
นครชัยศรี	๖๑	๔,๔๘๕	๖๐	๔,๒๓๕	๑	๒๕๐
บางเลน	๗๙	๖,๘๔๖	๗๕	๖,๓๗๓	๔	๔๗๓
พุทธมณฑล	๔	๘๒๐	๔	๘๒๐	-	-
เมืองนครปฐม	๑๐๐	๕,๐๕๑	๖๘	๓,๕๕๓	๓๒	๑,๔๙๘
สามพราน	๑๔๐	๔,๘๑๓	๑๓๙	๔,๒๖๗	๑	๕๔๖
รวม	๔๖๖	๒๕,๓๕๗	๓๘๒	๒๒,๐๖๗	๘๔	๓,๒๙๐

ที่มา: สนง.ประมงจังหวัดนครปฐม ๒๕๖๖

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด พื้นที่ทั้งหมด ๑,๓๕๕,๒๐๔ ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๖๔๐,๕๔๘ ไร่ (๔๗.๒๗% ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๒๗๐,๐๙๔ ไร่ พืชไร่ ๖๓,๗๕๙ ไร่ พืชสวน ๑๗๔,๑๙๗ ไร่ ปศุสัตว์และพืชอาหารสัตว์ ๑,๘๓๘ ไร่ โดยมีพื้นที่ชลประทาน ๘๗๘,๔๔๔ ไร่ (๑๓๗.๑๔ % ของพื้นที่เกษตรกรรม)

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ได้แก่ ข้าว โดยปลูกทั้งข้าวนาปีและนาปรัง มีพื้นที่เพาะปลูกทั่วทุกอำเภอ มากที่สุดที่อำเภอบางเลน และนครชัยศรี พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุด ได้แก่ ข้าวเจ้าพื้นแข็ง: พันธุ์สุพรรณบุรี ๑ , กข๓๑ , กข๔๑ , กข๕๑ , กข๔๗ , กข๔๙ ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม: พันธุ์ กข๔๓ , กข๒๑ , กข๗๙ และอื่นๆ เช่น ข้าวหอมปทุม ข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ ๒๖ แสดงด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๖

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัน)	มูลค่า การผลิต (ล้านบาท)
๑	ข้าวนาปี	๑๓,๕๙๙	๒๕๗,๔๗๒	๑๙๓,๓๘๙	๗๕๕	๗,๔๒๓	๑,๕๒๔.๒๕
๒	ข้าวนาปรัง	๑๑,๙๓๐	๒๒๖,๗๑๔	๑๗๖,๒๓๕	๗๗๒	๘,๐๔๑	๑,๕๑๒.๐๖
๓	กล้วยไม้ตัดดอก	๗๐๓	๑๐,๑๑๖	๒๑,๘๗๑	๒,๑๖๐	๕๕,๔๒๑	๑,๒๕๓.๔๔
๔	อ้อยโรงงาน	๑,๙๐๔	๖๘,๐๒๖	๙๖๙,๔๑๖	๑๔,๒๕๐	๘๖๐	๙๗๕.๘๖
๕	ฝรั่ง	๑,๙๔๖	๘,๔๔๙	๓๒,๕๔๗	๔,๓๔๐	๒๒,๓๔๗	๘๐๒.๔๓
๖	กล้วยน้ำว้า	๒,๔๗๑	๓,๘๑๔	๖,๙๐๑	๑,๙๑๐	๑๓,๙๗๐	๖๑๓.๑๘
๗	ส้มโอ	๙๔๗	๖,๕๑๙.๗๕	๔,๘๙๐	๒,๐๓๕	๗๐,๐๘๐	๕๗๖.๔๔
๘	มะพร้าวอ่อน	๒,๙๓๙	๑๖,๘๐๓	๕๑,๔๓๗	๓,๒๐๐	๙,๘๓๖	๕๓๔.๗๓
๙	ชมพู	๙๒๒	๓,๐๕๖	๙,๐๕๕	๓,๒๗๑	๒๘,๓๒๓	๓๘๘.๒๗
๑๐	คะน้า	๖๕๗	๘,๖๔๕	๑๖,๔๒๗	๑,๙๐๐	๑๙,๒๕๐	๓๑๗.๙๘
๑๑	มะลิ	๒๔๙	๑,๓๗๔	๑,๑๘๘	๘๖๐	๑๙๑,๒๗๕	๒๙๙.๓๒
๑๒	กวาดำ	๗๗๖	๙,๒๘๐	๑๗,๓๙๔	๑,๗๐๐	๑๖,๕๘๖	๒๘๐.๗๒
๑๓	มะม่วง	๓,๑๒๒	๘,๓๘๓	๑๐,๘๗๖	๑,๒๗๒	๒๓,๒๓๐	๒๖๓.๓๖
๑๔	หน่อไม้ฝรั่ง	๒๖๒	๑,๐๗๓	๑,๔๒๑	๑,๓๒๐	๗๕,๔๐๐	๙๓.๗๓
๑๕	ข้าวโพดฝักอ่อน	๑,๐๖๕	๙,๘๑๒	๑๗,๒๗๔	๑,๘๒๐	๕,๓๓๐	๘๙.๘๕
๑๖	กระเพรา	๖๕๒	๑,๒๗๑	๓,๐๕๔	๒,๔๐๐	๑๘,๗๙๑	๕๐.๕๘
๑๗	ข้าวโพดฝักสด	๒๔๖	๑,๔๘๒	๒,๓๔๓	๑,๕๘๐	๙,๘๘๘	๒๓.๙๙
๑๘	กุหลาบร้อยมาลัย	๗๑	๒๗๒	๒๐๗	๗๖๐	๕๕,๔๓๒	๑๗.๕๓

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปศุสัตว์ที่เลี้ยงและมีมูลค่าการผลิตเรียงตามลำดับจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ไก่ไข่ ๓,๓๑๕.๙๑ ล้านบาท โคเนื้อ ๑,๐๕๓.๒๘ ล้านบาท เป็ดไข่ ๙๒๕.๒๗ ล้านบาท สุกร ๗๘๕.๔๙ ล้านบาท ไก่เนื้อ ๗๑๘.๖๔ ล้านบาท ไก่เนื้อ ๒๙๕.๗๖ ล้านบาท และเป็ดเนื้อ ๒๙๒.๕๘ ล้านบาท มีผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงสัตว์ กระจาย ทุกอำเภอ

ตารางที่ ๒๗ แสดงการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

ที่	ชนิด สินค้า	จำนวน เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	ผลผลิตรวม	หน่วย	ราคาเฉลี่ย บาท/กก.	มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)
๑	ไก่ไข่	๕๕๗	๒,๗๓๕,๙๐๑	๘๒๘.๙๘	ล้าน ฟอง	๔ บาท/ฟอง	๓,๓๑๕.๙๑
๒	โคเนื้อ	๒,๓๖๘	๔๖,๓๖๘	๑๑,๕๙๒	ตัน	๙๐	๑,๐๕๓.๒๘
๓	เป็ดไข่	๖๔๓	๘๖๗,๕๗๖	๒๐๕.๖๒	ล้าน ฟอง	๔.๕ บาท/ฟอง	๙๒๕.๒๗
๔	สุกร	๑๐๓	๘๑,๓๐๕	๑๑,๒๒๑.๓๐	ตัน	๗๐	๗๘๕.๔๙
๕	ไก่เนื้อ	๘๑๓	๒๕,๔๕๓	๓๕,๙๓๒.๐๕	ตัน	๒๐	๗๑๘.๖๔
๖	ไก่เนื้อ	๑๑,๒๕๓	๕,๐๕๕,๘๐๘	๗,๕๘๓.๗๑	ตัน	๓๙	๒๙๕.๗๖
๗	เป็ดเนื้อ	๗๐๔	๑,๐๔๔,๙๔๑	๓,๖๕๗.๒๙	ตัน	๘๐	๒๙๒.๕๘

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของจังหวัดนครปฐม มีกระจายทั่วไปในทุกอำเภอ พื้นที่เพาะเลี้ยงจำนวนมาก ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน และอำเภอเมืองนครปฐม

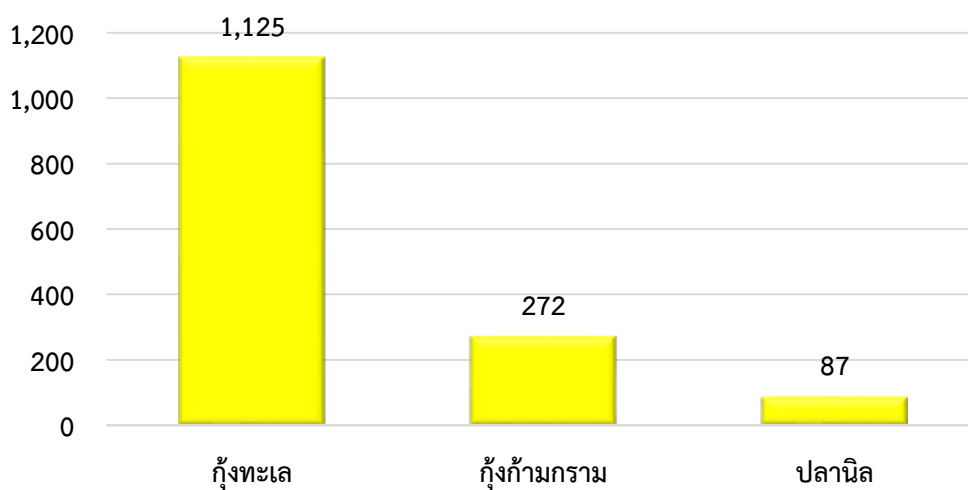
ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลจำนวนเกษตรกร และการทำประมงที่สำคัญ

ที่	ชนิดสัตว์น้ำ	เมือง		กำแพงแสน		นครชัยศรี		ดอนตูม		บางเลน		สามพราน		พุทธมณฑล	
		เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่ (ไร่)
๑	กุ้งทะเล	๒๓๕	๓,๕๕๘.๗๖	๖๕๖	๗,๕๒๖.๖๐	๒๘๓	๒,๗๓๐.๒๕	๑๔๓	๑,๖๘๒.๕๐	๑,๑๖๖	๑๔,๕๔๙.๔๕	๒๑๗	๒,๓๙๑.๓๐	๓	๒๐.๑๓
๒	กุ้งก้ามกราม	๒๔๒	๖,๒๔๐.๑๕	๑,๖๐๒	๑๖,๓๖๒.๘๑	๑๗๐	๒,๒๒๘.๗๕	๑๒๐	๑,๓๔๘.๕๕	๕๐๙	๖,๑๑๗.๙๕	๕๗	๕๗๓.๙๐	-	-
๓	ปลาทะเล	-	-	-	-	๑๓	๑๒๑.๕๐	-	-	-	-	๖	๒๙.๔๕	-	-
๔	ปลาน้ำจืด	๔๕๙	๑๐,๑๑๖.๖๔	๑๑๒	๑,๙๐๒.๖๑	๔๔๙	๕,๐๙๓.๗๗	๕๑๕	๖,๕๕๐.๓๕	๒,๐๗๘	๔๔,๓๕๖.๑๗	๖๙๓	๒,๗๖๓.๙๓	๒๔๒	๑,๑๕๓.๓๙
๕	ปูน้ำจืด	-	-	-	-	-	-	-	-	๓	๒.๐๒	-	-	-	-
๖	สัตว์น้ำสวยงาม	๔๐๑	๑,๐๙๙.๕๓	๑๐	๑๐.๘๑	๒๔๘	๔๓๗.๓๘	๑๗	๒๕.๒๘	๒๑	๘๘.๑๖	๓๓	๑๙.๐๖	๑	๐.๑๐
๗	สัตว์น้ำอื่นๆ (จระเข้, ตะพาบ)	๓๙	๑๗๐.๘๑	๓๙	๓๑๒.๙๕	๑๓	๗.๐๘	๒๑	๙๐.๒๑	๑๘	๔๐.๕๗	๑๓	๑๐๙.๔๕	๔	๙.๓๕
๘	หอยน้ำจืด	๑	๐.๐๗	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลการทำประมงเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวน เกษตรกร (ฟาร์ม)	พื้นที่เลี้ยงรวม (ไร่)	ผลผลิตรวม (กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าการผลิต (บาท)
๑	กุ้งทะเล	๒,๗๐๓	๓๒,๔๕๘.๙๙	๘,๘๔๓,๖๔๓	๒๗๒.๔๕๕๘๙	๑๒๗	๑,๑๒๕,๖๔๖,๐๘๐
๒	กุ้งก้ามกราม	๒,๗๐๐	๓๒,๘๗๒.๑๑	๑,๒๘๑,๐๐๐	๓๘.๙๖๙๒๐๕	๒๑๒	๒๗๒,๑๑๐,๐๒๐
๓	ปลานิล	๒,๘๓๒	๒๑,๗๘๐.๔๗	๑,๙๔๙,๔๔๐	๘๙.๕๐๔๐๕๘	๔๕	๘๗,๒๓๗,๔๔๐

รูปที่ 13 แสดงมูลค่าการผลิตประมงเศรษฐกิจ จังหวัดนครปฐม
(ล้านบาท)

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

จังหวัดนครปฐม มีสินค้าเกษตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา ๓ ชนิด ได้แก่

๑) ส้มโอนครชัยศรี (พันธุ์ขาวน้ำผึ้งและพันธุ์ทองดี) ซึ่งมีพื้นที่ปลูกอยู่ในอำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอฟุทธมณฑล (ข้อมูลล่าสุด ๒๕๖๗ เพิ่มอีก ๒ ชนิด มะพร้าวน้ำหอมสามพราน และ ฝรั่งสามพราน)

ลักษณะเด่น

➤ พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง

- รูปทรง กลมนูน
- เปลือกผิว บาง มีต่อมน้ำมันใหญ่
- เนื้อ มีสีขาวคล้ายน้ำผึ้ง เนื้อแน่นน้ำหนักดี เมื่อแก่จัดเนื้อแห้ง
- รสชาติ รสหวานอมเปรี้ยว ไม่มีรสขมและรสซ่า

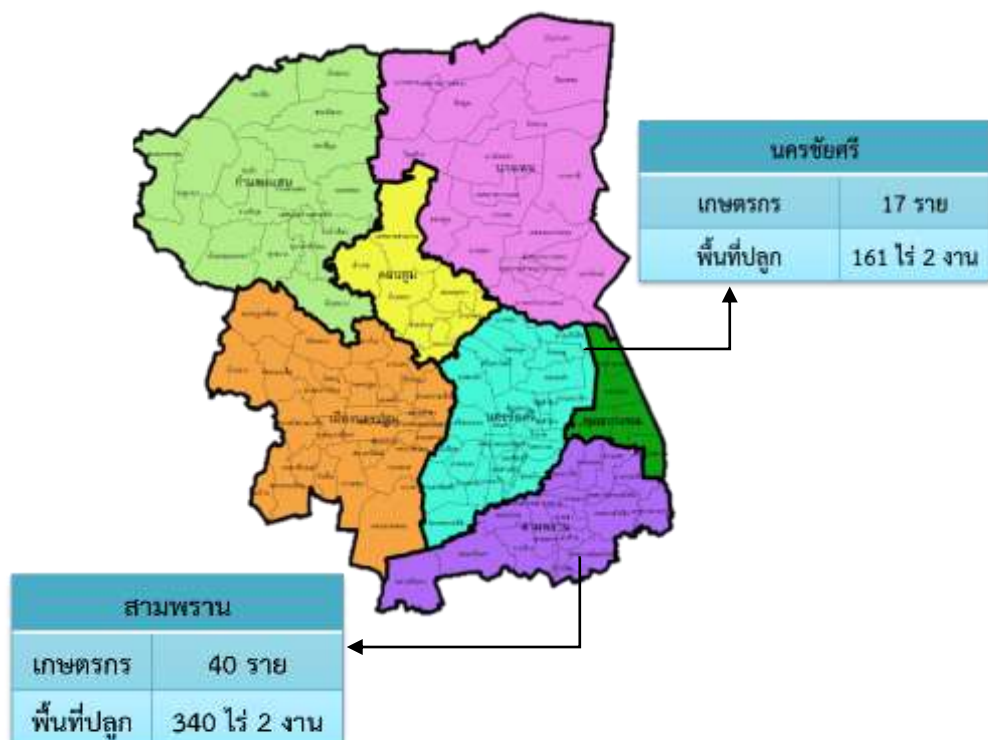
➤ พันธุ์ทองดี

- รูปทรง กลมแป้น
- เปลือกผิว บาง มีต่อมน้ำมันเล็ก
- เนื้อ มีสีชมพูอมแดง เนื้อแน่นน้ำหนักดี ฉ่ำและนิ่ม
- รสชาติ รสจัดกลมกล่อม ออกหวานอมเปรี้ยว ไม่มีรสขมและรสซ่า

ส้มโอนครชัยศรี ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๗ มีเกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน ๕๗ ราย พื้นที่ ๕๐๒ ไร่ แบ่งเป็น

- อ.สามพราน จำนวน ๔๐ ราย พื้นที่เพาะปลูก ๓๔๐.๕ ไร่
- อ.นครชัยศรี จำนวน ๑๗ ราย พื้นที่เพาะปลูก ๑๖๑.๕ ไร่

รูปที่ ๑๔ แสดงข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

๒) มะพร้าวน้ำหอมสามพราน (พันธุ์หมูสี ต้นเตี้ย) ซึ่งมีพื้นที่ปลูกอยู่ในอำเภอสามพราน และ อำเภอนครชัยศรี

ลักษณะเด่น

➤ พันธุ์หมูสี

- ผล ผลลักษณะตั้งตรง ทรงสูง เป็นรูปหัวลิง ก้นเป็นพู ๓ พู
- เปลือก เปลือกสีเขียวปนเหลือง
- เนื้อ สีขาว นุ่ม
- รสชาติ รสชาติหวาน และมีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย

ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวานอยู่ในช่วง ๖-๘ องศาบริกซ์

๓) ฝรั่งสามพราน (ฝรั่งพันธุ์กิมจู พันธุ์สุยมี พันธุ์แป้นสีทอง พันธุ์สาเล่ทองไร่เมล็ด พันธุ์หงเปาสือ พันธุ์เฟิ่นหงมี และพันธุ์แตงโม) ซึ่งมีพื้นที่ปลูกอยู่ในอำเภอสามพราน และอำเภอนครชัยศรี ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกพระเจดีย์ ตำบลท่ากระชับ และตำบลบางแก้ว

ลักษณะผลเป็นทรงกลมแป้น หรือกลมรีไปจนถึงทรงกลมค่อนข้างยาว ผลอ่อนมีผิวเปลือกสีเขียวถึงเขียวเข้ม ผลแก่ผิวเปลือกสีเขียวอ่อนถึงสีเขียวอมเหลืองหรือเขียวอ่อนอมชมพู เนื้อมีสีขาวหรือสีแดงตามแต่ลักษณะสายพันธุ์ ผลิตในพื้นที่อำเภอสามพรานและอำเภอนครชัยศรี ๓ ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกพระเจดีย์ ตำบลท่ากระชับ และตำบลบางแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มของแม่น้ำนครชัยศรี ที่มีดินตะกอนทับถม โดยมีแร่ธาตุต่าง ๆ มาสะสมไว้ ทำให้ดินในพื้นที่มีเนื้อเหนียวสีน้ำตาล ดินชั้นบนมีลักษณะทับถมถมเป็นชั้น ๆ ดินชั้นล่างเป็นสีน้ำตาล ปนเหลือง ด้วยแหล่งภูมิศาสตร์ส่งผลให้พื้นที่เหมาะแก่การปลูกฝรั่งสามพราน โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว จะได้ผลผลิตคุณภาพดี ประกอบกับสภาพน้ำมีความกร่อยหรือความเค็มที่พอดี ทำให้ฝรั่งสามพราน ทั้ง ๗ สายพันธุ์ รสชาติหวานหรือหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย ไม่ฝาด เนื้อกรอบล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย

ลักษณะผล

เป็นทรงกลมแป้น หรือกลมรีไปจนถึงทรงกลมค่อนข้างยาว

ผิวอ่อน

ผิวเปลือกสีเขียวอ่อนถึงสีเขียวอมเหลือง

ผลผิวแก่

ผิวเปลือกสีเขียวอ่อนถึงสีขาวอมชมพู

เนื้อ

สีขาวหรือสีแดง ตามแต่ลักษณะสายพันธุ์เนื้อกรอบล่อนออกจากเมล็ดได้ง่าย

รสชาติ

หวานหรือหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย ไม่ฝาด

ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวานอยู่ในช่วง ๖-๑๖ องศาบริกซ์

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร
ด้านพืช

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
<u>GAP</u>		
๑.ข้าว	๔,๑๔๐.๒๕	๔๑
๒.พืชผัก	๓,๗๔๐.๗๕	๒,๕๔๑
๓.ประมง (ราย)	๗,๕๘๖.๖๐	๕๓๘
๔.ปศุสัตว์ (ฟาร์ม)	๔๑๘	๔๑๘
<u>เกษตรอินทรีย์</u>		
๑.ข้าว	๑๓๒.๒๕	๘
๒.พืชผักและผลไม้	๕๓๙.๑๔	๙๐

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี

๒.๕ จำนวนประชากรชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดย
ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อมูลปัจจุบัน ถ้ามี)

ตารางที่ ๓๑ แสดงจำนวนประชากรชาวบ้านแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน (ราย)
๑. กำแพงแสน	๑.นายสุธรรม จันทร์อ่อน

๒.๖ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๖.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

จังหวัดนครปฐม มีอาสาสมัครเกษตรกรที่เป็นเครือข่ายในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ในแต่ละสาขาที่รับผิดชอบ เพื่อร่วมกิจกรรมการเกษตรในท้องถิ่น เป็นศูนย์รวมของเกษตรกร เพื่อสนับสนุนงานของภาครัฐ ดังนี้

ตารางที่ ๓๒ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๖ (ปี ๒๕๖๗/ ยังไม่แนบชุด)

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตรกร								
	เกษตรกรหมู่บ้าน	ปศุสัตว์	ชาวนา	หมอดิน	สหกรณ์	ครูบัญชี	ชลประทาน	ปฏิรูปที่ดิน	เศรษฐกิจการเกษตร
เมืองนครปฐม	๒๑๐	๒	๑	๒๓๕	๑๖	๒๔	๑๓	-	๑
กำแพงแสน	๒๐๔	๒	-	๒๑๒	๗	๑๒	๒๘	-	๑
นครชัยศรี	๙๘	๒	๔	๑๖๖	๓	๕	๑	-	๑
ดอนตูม	๖๙	๑	๗	๙๗	๒	๔	๗	-	๑
บางเลน	๑๗๙	๑	๑๕๗	๑๘๓	๒	๑๙	๔๓	๑๗	๑
สามพราน	๑๓๗	๑	๒	๑๑๗	๑	๖	๓	-	๑
พุทธมณฑล	๑๘	๑	-	๒๐	๑	๔	๒	๓	๑
รวม	๙๑๕	๑๐	๑๗๑	๑,๐๓๐	๓๒	๗๔	๙๗	๒๐	๗

ที่มา : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๓ แสดงข้อมูล Smart farmer / Young smart farmer จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	Young smart farmer	จำนวน Smart farmer (ราย)		
		(ราย)	เกษตร	ข้าว	ปศุสัตว์
๑	เมืองนครปฐม	๖	๑๐	๒๔	๖
๒	กำแพงแสน	๓	๑๐	๘๕	๖
๓	นครชัยศรี	๓	๑๐	๑	๓
๔	ดอนตูม	-	๑๐	๕๓	๓
๕	บางเลน	๑	๑๐	๑๖๘	๖
๖	สามพราน	๔	๑๐	๑	๓
๗	พุทธมณฑล	-	๑๑	๒๑	๓
	รวมทั้งจังหวัด	๒๙	๗๑	๓๕๓	๓๐

ที่มา : หน่วยงานเจ้าของข้อมูล : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี

๒.๖.๒ การรวมกลุ่ม

จังหวัดนครปฐม มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยจัดตั้งเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้มีอาชีพเกษตรกร

ตารางที่ ๓๔ แสดงข้อมูลการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ไม่เป็นนิติบุคคล จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	จำนวนกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	กลุ่ม							
		รวม	รวม	วิสาหกิจชุมชน		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	
		(กลุ่ม)	(ราย)	(กลุ่ม)	(ราย)	(กลุ่ม)	(ราย)	(กลุ่ม)	(ราย)	(กลุ่ม)	(ราย)
๑	เมืองนครปฐม	๑๐๗	๑,๘๓๒	๕๘	๑,๒๖๗	๖	๖๐	๑๕	๒๒๕	๒๘	๒๘๐
๒	กำแพงแสน	๑๑๕	๑,๗๘๙	๖๑	๑,๑๘๙	๑๒	๑๒๐	๑๒	๑๘๐	๓๐	๓๐๐
๓	นครชัยศรี	๗๖	๘๗๐	๓๙	๔๒๐	๑๐	๑๐๐	๑๖	๒๔๐	๑๑	๑๑๐
๔	ดอนตูม	๔๗	๕๖๗	๒๔	๓๐๗	๑๐	๑๐๐	๖	๙๐	๗	๗๐
๕	บางเลน	๑๒๐	๒,๒๔๖	๘๒	๑,๗๙๑	๑๑	๑๑๐	๑๕	๒๒๕	๑๒	๑๒๐
๖	สามพราน	๙๖	๑,๓๑๓	๕๖	๘๕๓	๙	๙๐	๑๒	๑๘๐	๑๙	๑๙๐
๗	พุทธมณฑล	๖๕	๗๙๘	๔๘	๕๘๓	๕	๕๐	๙	๑๓๕	๓	๓๐
	รวมทั้งจังหวัด	๖๒๖	๙,๔๑๕	๓๖๘	๖,๔๑๐	๖๓	๖๓๐	๘๕	๑,๒๗๕	๑๑๐	๑,๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๕ แสดงข้อมูลการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	กลุ่มเกษตรกรรวม (กลุ่ม)	สมาชิกรวม (ราย)	กลุ่มเกษตรกร					
				กลุ่มเกษตรกรทำนา		กลุ่มเกษตรกรทำสวน		กลุ่มเกษตรกรทำไร่	
				(กลุ่ม)	(ราย)	(กลุ่ม)	(ราย)	(กลุ่ม)	(ราย)
๑	เมืองนครปฐม	๕	๓๐๒	๑	๕๕	๒	๑๓๕	๒	๑๑๒
๒	กำแพงแสน	๒	๙๔	๒	๙๔	-	-	-	-
๓	นครชัยศรี	๑	๗๔	๑	๗๔	-	-	-	-
๔	ดอนตูม	๑	๖๕	๑	๖๕	-	-	-	-
๕	บางเลน	๑	๗๖	๑	๗๖	-	-	-	-
๖	สามพราน	๒	๑๑๑	-	-	๒	๑๑๑	-	-
๗	พุทธมณฑล	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด		๑๒	๗๒๒	๖	๓๖๔	๔	๒๔๖	๒	๑๑๒

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๖ แสดงข้อมูลสหกรณ์ภาคการเกษตร ที่เป็นนิติบุคคล จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	จำนวนสหกรณ์รวม (สหกรณ์)	จำนวนสมาชิกรวม (ราย)	สหกรณ์การเกษตร		สหกรณ์ประมง		สหกรณ์นิคม	
				(สหกรณ์)	(ราย)	(สหกรณ์)	(ราย)	(สหกรณ์)	(ราย)
๑	เมืองนครปฐม	๓	๒๘,๑๕๐	๒	๒๘,๐๗๘	-	-	๑	๗๒
๒	กำแพงแสน	๗	๑,๔๕๘	๖	๑,๒๘๒	๑	๑๗๖	-	-
๓	นครชัยศรี	๑	๕๗๐	๑	๕๗๐	-	-	-	-
๔	ดอนตูม	๑	๒,๐๕๑	๑	๒,๐๕๑	-	-	-	-
๕	บางเลน	๓	๑,๒๒๙	๓	๑,๒๒๙	-	-	-	-
๖	สามพราน	๑	๔๓๑	๑	๔๓๑	-	-	-	-
๗	พุทธมณฑล	๑	๔๒๒	-	-	-	-	๑	๔๒๒
รวมทั้งจังหวัด		๑๗	๓๔,๓๑๑	๑๔	๓๓,๖๔๑	๑	๑๗๖	๒	๔๙๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๗ แสดงข้อมูลสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ที่เป็นนิติบุคคล จังหวัดนครปฐม

ที่	อำเภอ	สหกรณ์รวม (สหกรณ์)	สมาชิกรวม (ราย)	สหกรณ์ออมทรัพย์		สหกรณ์บริการ		สหกรณ์เครดิตยูเนียน		สหกรณ์ร้านค้า	
				(สหกรณ์)	(ราย)	(สหกรณ์)	(ราย)	(สหกรณ์)	(ราย)	(สหกรณ์)	(ราย)
๑	เมืองนครปฐม	๑๔	๒๒,๐๐๒	๘	๑๘,๘๔๖	๕	๓๑๙	-	-	๑	๒,๘๓๗
๒	กำแพงแสน	๔	๔,๘๖๖	๑	๑,๓๘๐	-	-	๑	๑๖๑	๒	๓,๓๒๕
๓	นครชัยศรี	๔	๔๑๒	๒	๓๔๙	๒	๖๓	-	-	-	-
๔	ดอนตูม	๑	๕๐	-	-	๑	๕๐	-	-	-	-
๕	บางเลน	๖	๓๙๓	๑	๑๔๖	๔	๑๖๕	-	-	๑	๘๒
๖	สามพราน	๑๖	๑๒,๕๔๗	๙	๓,๙๖๒	๕	๓๓๙	๒	๘,๒๔๖	-	-
๗	พุทธมณฑล	๕	๑,๓๕๔	๒	๒๙๓	๓	๑,๐๖๑	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด		๕๐	๔๑,๖๒๔	๒๓	๒๔,๙๗๖	๒๐	๑,๙๙๗	๓	๘,๔๐๗	๔	๖,๒๔๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๘ แสดงการจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร

๑. สหกรณ์ภาคการเกษตร

ประเภท	ชั้น ๑	ชั้น ๒	ชั้น ๓	ชั้น ๔
สหกรณ์การเกษตร				
สหกรณ์ทอผ้าไหมไหมไทย จำกัด			๑	
สหกรณ์การเกษตรดอนตูม จำกัด	๑			
สหกรณ์การเกษตรบางเลน จำกัด	๑			
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบางเลน จำกัด		๑		
สหกรณ์การเกษตรสตรีบางภาษี จำกัด			๑	
สหกรณ์การเกษตรสามพราน จำกัด			๑	
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.นครปฐม จำกัด			๑	
สหกรณ์ปุ๋ยสัตว์กำแพงแสนพัฒนา จำกัด			๑	
สหกรณ์เครือข่ายโคเนื้อ จำกัด			๑	
สหกรณ์เมืองนครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์แก้วเกษตร จำกัด			๑	
สหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด	๑			
สหกรณ์โคนมนครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์โคเนื้อกำแพงแสน จำกัด			๑	
สหกรณ์การเกษตรนครชัยศรี จำกัด	๑			
สหกรณ์นิคม				
สหกรณ์บ้านคลองโยง จำกัด			๑	
สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดินนครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์ประมง				
สหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งนครปฐม จำกัด			๑	
รวม	๗	๑	๑๐	๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๘ แสดงการจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

๒. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ประเภท	ชั้น ๑	ชั้น ๒	ชั้น ๓	ชั้น ๔
สหกรณ์บริการ				
สหกรณ์บริการหอการค้านครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์บ้านบางประแดงพัฒนา จำกัด			๑	
สหกรณ์บ้านมั่นคง เมืองศาลายา จำกัด		๑		
สหกรณ์บ้านมั่นคงชุมชนสามตำบล จำกัด			๑	
สหกรณ์บ้านมั่นคงเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เฉลิมพระเกียรติ จำกัด			๑	
สหกรณ์รถยนต์โดยสารนครปฐม จำกัด			๑	
สหกรณ์รถยนต์โดยสารพุทธมณฑล จำกัด	๑			
สหกรณ์รวมใจริมทางรถไฟนครปฐม-ต้นสำโรง จำกัด			๑	
สหกรณ์หมู่บ้านสหพร จำกัด		๑		
สหกรณ์เคหะชุมชนบ้านฟ้าสดใส จำกัด			๑	
สหกรณ์เคหะชุมชนประชาร่วมใจ จำกัด			๑	
สหกรณ์เคหสถานคลองจินดา จำกัด		๑		
สหกรณ์เคหสถานชุมชนบางหลวง ร.๙ ๑๒๒ จำกัด			๑	
สหกรณ์เคหสถานทรัพย์มั่นคงบางหลวง จำกัด		๑		
สหกรณ์เคหสถานนนทรีเจ้าพระยา จำกัด	๑			
สหกรณ์เคหสถานบ้านพร้อมสุข จำกัด			๑	
สหกรณ์เคหสถานบ้านใหม่ร่วมใจพัฒนา จำกัด	๑			
สหกรณ์เคหะสถาน เกิด เงิน พูล ทรัพย์ จำกัด			๑	
สหกรณ์เคหะสถานบางแก้วฟ้า จำกัด			๑	
สหกรณ์เดินรถนครชัยศรี จำกัด		๑		
สหกรณ์เคหสถานชุมชนพระนครธนบุรี จำกัด	๑			
รวม	๕	๕	๑๑	๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๘ แสดงการจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

๒. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ประเภท	ชั้น ๑	ชั้น ๒	ชั้น ๓	ชั้น ๔
สหกรณ์ร้านค้า				
ร้านสหกรณ์บางเลน จำกัด			๑	
ร้านสหกรณ์วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม จำกัด			๑	
ร้านสหกรณ์เกษตรศาสตร์ จำกัด			๑	
ร้านสหกรณ์โรงเรียนการบิน จำกัด	๑			
รวม	๑	๐	๓	๐
สหกรณ์เครดิตยูเนียน				
สหกรณ์เครดิตยูเนียนนักบุญเปโตร จำกัด	๑			
สหกรณ์เครดิตยูเนียนสระพัฒนา จำกัด	๑			
รวม	๒	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๘ แสดงการจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

๒. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ประเภท	ชั้น ๑	ชั้น ๒	ชั้น ๓	ชั้น ๔
สหกรณ์ออมทรัพย์				
สหกรณ์บางกอกไซเคิล อินดัสเตรียล ออมทรัพย์ จำกัด		๑		
สหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมถุงพลาสติกไทย จำกัด		๑		
สหกรณ์ออมทรัพย์กรมการสัตว์ทหารบก จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครปฐม จำกัด			๑	
สหกรณ์ออมทรัพย์ทนายวันอุตสาหกรรม จำกัด		๑		
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานยางไอตานิ จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานอำพลฟูดส์โพธิ์เสด็จ จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลนครนครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำกัด			๑	
สหกรณ์ออมทรัพย์ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๗ จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์สามพรานการทอ จำกัด			๑	
สหกรณ์ออมทรัพย์เทพผดุงพรมะพร้าว จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์แอล.เอ. ไปซิเคิล จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์ไทเรเท็กซ์ไทล์ (ประเทศไทย) จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลศาลายา จำกัด			๑	
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลห้วยพลู จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงเรียนการบิน จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จำกัด	๑			
สหกรณ์ออมทรัพย์ไทยแอลกอฮอล์ จำกัด		๑		
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขนครปฐม จำกัด	๑			
รวม	๑๕	๔	๔	๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ ๓๘ แสดงการจัดชั้นคุณภาพสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

๓. กลุ่มเกษตรกร

ประเภท	ประเภทสหกรณ์	ชั้น ๑	ชั้น ๒	ชั้น ๓	ชั้น ๔
กลุ่มเกษตรกรทำนาดอนยายหอม	ทำนา		๑		
กลุ่มเกษตรกรทำนารามภิรมย์	ทำนา			๑	
กลุ่มเกษตรกรทำนาคอนสวรรค์	ทำนา			๑	
กลุ่มเกษตรกรทำนาวังน้ำเขียว	ทำนา			๑	
กลุ่มเกษตรกรทำนาวัดละมุด	ทำนา		๑		
กลุ่มเกษตรกรทำนาสระพัฒนา	ทำนา			๑	
กลุ่มเกษตรกรทำสวนคลองจินดา	ทำสวน		๑		
กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ่งน้อย	ทำสวน			๑	
กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางช้าง	ทำสวน		๑		
กลุ่มเกษตรกรทำสวนมาบแค	ทำสวน		๑		
กลุ่มเกษตรกรทำไร่ทุ่งขวาง	ทำไร่			๑	
กลุ่มเกษตรกรทำไร่บ้านยาง	ทำไร่		๑		
กลุ่มเกษตรกรทำไร่หนองงูเห่าล้อม	ทำไร่		๑		
รวม		๐	๗	๖	๐

๒.๗ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ตารางที่ ๓๙ แสดงข้อมูลแหล่งแปรรูป แหล่งกระจายสินค้า

สินค้า ลำดับ ที่	ชื่อสินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
				ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
		แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
๑	ข้าวนาปรัง	๓๘	๑.บจก.หลักชัยธัญญนิช	-	-	-	-
	ข้าวนาปี		๒.บจก.โรงสีข้าวธัญสวัสดิ์ ๓.หจก.โรงสีไฟกิจวัฒนา ๔.บจก.หมุยหลิ่วทวีทรัพย์ ๕.บจก.โรงสีกิจประเสริฐ ๖.หจก. โรงสีไทยเพิ่มผล (นครปฐม) ๗.โรงสีไฟทวีภัณฑ์ ๘.สหกรณ์การเกษตรเพื่อ การตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. นครปฐม จำกัด ๙.หจก. โรงสีแต่พานิชเจริญ ๑๐.บจก.แสงเจริญทรัพย์ ๑๑.บจก.โรงสีทรัพย์สมบัติ ๑๒.หจก.โรงสีนิวัตรพาณิชย์ ๑๓.หจก.โรงสีวัฒนาพานิช ๑๔.หจก.ค้าธัญญมงคล ๑๕.บจก.โรงสีรุ่งวานิช ๑๖.หจก.เกษตรรุ่งเรือง พัฒนา ๑๗.สิงห์โชคอำนวย ๒ ๑๘.บจก.ไทยหิรัญไรซ์มิลล์ ๑๙.หจก.โรงสีไฟ ป.เฟื่องฟู ธัญญกิจ ๒๐.โรงสีสุรศักดิ์ ๒๑.หจก.โรงสีไฟปฐมวิวัฒน์ ๒๒.หจก.โรงสีอุดมธัญญะ ๒๓.หจก.โรงสีอุ่นเจริญทรัพย์ ๒๔.บจก.ชัยอินเตอร์ไรซ์ ๒๕.บจก.โรงสีดีลกอินเตอร์ไรซ์ ๒๖.บจก.ธัญญกิจนครปฐม (๒๕๒๑) ๒๗.บจก.โรงสีโชคถาวร ๒๘.หจก.โรงสีบ้านดอน	-	-	-	-

สินค้า ลำดับ ที่	ชื่อสินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
				ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
		แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
			๒๙. หจก. โรงสีไฟสมบูรณ์ การค้า ๓๐. บจก. โรงสีเกษตรธรรม ๓๑. บจก. โรงสีข้าวเจริญ พาณิชย์ ๓๒. บจก. ทวีพัฒนา ๒ ๓๓. บจก. สหธัญ ๓๔. โรงสีสิงห์โชคอำนวย ๓๕. บจก. สหมิตรชูสังข์ ๓๖. บจก. โรงสีธัญญาพัฒนา ๓๗. บจก. โรงสี ช รุ่งเรือง (๑๙๙๕) ๓๘. บจก. สหชัย ๒	- - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- - - - - -
๒	พืชผัก			๘	๑. ตลาดปทุมมงคล ๒. บ. ชัชวาลอิมพอร์ต ๓. มูลนิธิเพื่อนพึ่งกา ๔. บ. สยามธานียามา ๕. บ. สวิฟท์ จก. ๖. บ. กำแพงแสน คี ซี เฟส ๗. บ. โกรออนเดอะ กราวด์ ๘. โรงพยาบาลใน จังหวัดและอำเภอ	๔	๑. ตลาดสี่มุมเมือง ๒. ตลาดไท ๓. ตลาดศรีเมือง ๔. บ. ซีพี รีเทลลิง จก.
๓	อ้อยโรงงาน	๖	๑. โรงงานน้ำตาลมิตรผล ๒. บจก. น้ำตาลท่ามะกา กาญจนบุรี ๓. โรงงานน้ำตาล อุตสาหกรรมอุทอง จ. สุพรรณบุรี ๔. โรงงานน้ำตาลบ้านโป่ง ๕. โรงงานน้ำตาลราชบุรี ๖. อุตสาหกรรมมิตรเกษตร	- - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- - - - - -

สินค้า ลำดับ ที่	ชื่อสินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
				ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
		แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
๔	กล้วยไม้	-	-	-	-	๗	๑.บ.บีเจออร์คิด ๒.บ.โฮมแลนด์ ๓.บ.บรูออร์คิด ๔.บ.ไทยเกรด ๕.บ.รอยเอล ๖.บ.เอ็มบี ๗.บ.เควี
๕	ส้มโอ	-	-	๒	๑.ตลาดปทุม-มงคล ๒.ตลาดทองถิ่น	๓	๑.บ.สยามกรีน รังสิต ๒.บ.ไธสง ๓.บ.เอสพี
๖	มะพร้าว น้ำหอม	-	-	๑	๑.ค้าส่ง (ล้ง)	-	-
๗	สุกร	-	-	๘	๑.ตลาดทองถิ่น ๒.ตลาดทุ่งพระเมรุ ๓.ตลาดศรีวิชัย ๔.บจก.สามพราน ๕.ตะนาวศรี เฟรชชอป ๖.ร้านหมูถูก ๗.เพิ่มทรัพย์ฟาร์ม ๘.ร้านณัฐพิชา หิรัญ พุดมพงศ์	๗	๑.ผู้ค้าจังหวัดต่างๆ ๒.แม่โคโคร ๓.เซนทรัลฟู้ดรีเทล ๔.เอกชัยดิสทรี บิวชั่น ซีเอสเอ็ม ๕.ซีพีเอฟ เทรตติ้ง ๖.เบทาโกรเกษตร อุตสาหกรรม ๗.บิ๊กซี ซูเปอร์ เซ็นเตอร์
๘	โคนม (น้ำนมโค)	๓	๑.สหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด ๒.สหกรณ์โคนมนครปฐม จำกัด ๓.บ.ดัชมิลค์	๑	ร้านค้าปลีกใน จังหวัด	-	-
๙	โคเนื้อ	-	-	๓	๑.ร้านค้าในจังหวัด ๒.KU Beef ๓.Max Beef	๓	๑.ร้านต่างจังหวัด ๒.โมเดิลเทรด ๓.Food shop
๑๐	ไก่ไข่			๕	๑.ร้านค้าในจังหวัด ๒.เกษมชัยฟู้ด ๓.ชนมพรฟาร์ม ๔.รุ่งโรจน์ฟาร์ม ๕.ประพันธ์ฟาร์ม	๖	๑.บ.ซีพี ๒.แม่โคโคร ๓.เทสโก้โลตัส ๔.ห้างใน กทม. ๕.Food shop

สินค้า ลำดับ ที่	ชื่อสินค้า	แหล่งแปรรูปที่สำคัญ		ตลาดกระจายสินค้า			
				ในจังหวัด		นอกจังหวัด	
		แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ	แห่ง	ระบุชื่อ
							๖.ส่งออก ต่างประเทศ
๑๑	กุ้งก้ามกราม	-	-	๓	๑.ตลาดปทุมมงคล ๒.ตลาดเทศบาล ๓.ตลาดทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์	๒	๑.ตลาดมหาชัย ๒.ร้านอาหารใน ต่างจังหวัด
๑๒	ปลานิล	-	-	๒	๑.ตลาดปลาบางเลน ๒.ตลาดในจังหวัด	๒	๑.ตลาดมหาชัย ๒.ร้านอาหารใน ต่างจังหวัด

ข้อมูล ณ เดือน มีนาคม ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๓

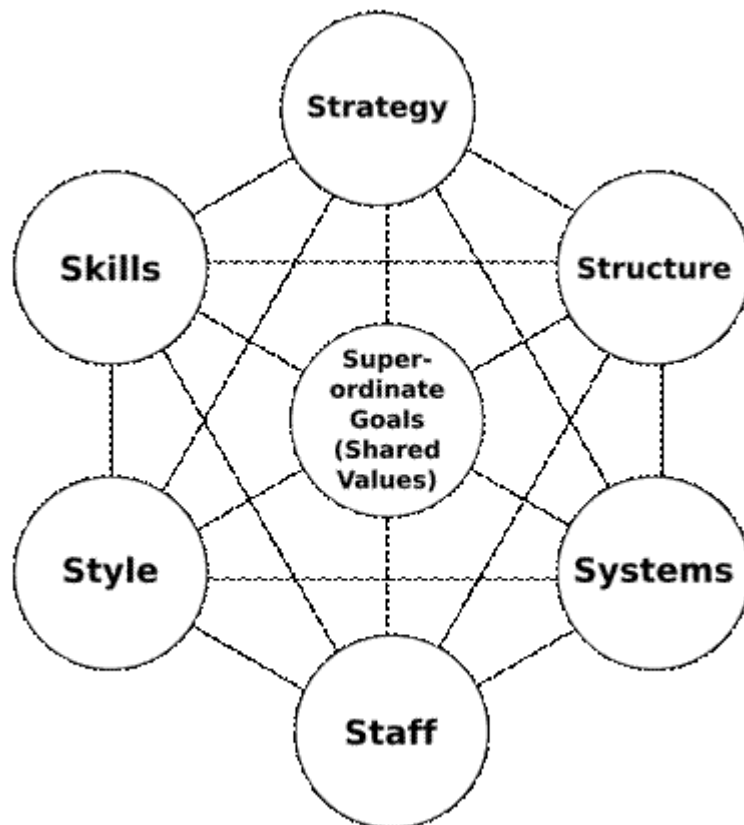
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ

ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ในการจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมเพื่อทราบจุดยืน และทิศทางของการพัฒนาที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ระดมความคิดโดยใช้ทฤษฎี SWOT Analysis และ Tows Matrix เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก และ Tows Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์ สรุปได้ดังนี้

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดโดยใช้หลักการ ๗S ของแมคคินซี (McKinsey ๗S Framework)

McKinsey ๗S Framework เป็นการวิเคราะห์ที่มองจากภายในออกสู่ภายนอก (Inside-out) เพื่อระบุจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ภายในองค์กร ทั้งยังเป็นการประเมินสมรรถนะการทำงานขององค์กรว่าสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายร่วมที่วางไว้ได้หรือไม่

รูปที่ ๑๕ หลักการ ๗S ของแมคคินซี (McKinsey ๗S Framework)

ซึ่งสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม ผ่านกรอบแนวคิด ๗S Framework ได้ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วย McKinsey ๗-S Framework

McKinsey ๗-S Framework	จุดแข็ง	จุดอ่อน
๑. กลยุทธ์ (Strategy)	๑. มีความต่อเนื่องและชัดเจนในด้านการส่งเสริมสินค้าเกษตรในภาพรวมของกระทรวงเกษตรฯ ๒. กลยุทธ์มีการดำเนินครบถ้วนทั้งห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เช่นสร้างการรับรู้ที่ดี การขยายพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต การส่งเสริมทางด้านการตลาด และช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์	๑.การดำเนินการบางกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานนอกกระทรวง เนื่องจากไม่ใช่บทบาทภารกิจของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรฯ ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่อง และล่าช้า
๒. โครงสร้างองค์กร (Structure)	๑. โครงสร้างการบริหารงานเป็นไปตามระเบียบ ๒. มีการบริหารงานตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา	๑. บางหน่วยงานรับผิดชอบงานมากเกินไป เช่นสำนักงานเกษตรจังหวัด
๓. ระบบ (System)	๑. มีการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารสั่งการ ทำให้ทำงานได้อย่างรวดเร็ว ๒. หน่วยงานทำงานกันในลักษณะมีส่วนร่วม ทำให้ทำงานรวมกันเป็นหนึ่งเดียว	๑. ระบบราชการมีการสั่งการที่เป็นขั้นตอน ลำดับชั้นมากเกินไป ทำให้การตัดสินใจมีความล่าช้า ๒. มีการประชุมมากเกินไปจนเป็น
๔. รูปแบบ (Style)	๑. มีการทำงานบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ๒. มีการสร้างความเป็นกันเองในการทำงาน ๓. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เข้าถึงได้ ผู้ปฏิบัติงานสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ๔. เน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน	๑. บางหน่วยงานรับผิดชอบภาระงานจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องส่งผู้แทนมาประชุม ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ๒. เจ้าหน้าที่ที่มีความกดดันในการทำงาน จากลักษณะคิดเร็วทำเร็วของผู้บริหาร
๕. บุคลากร (Staff)	๑. มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง พร้อมช่วยเหลือกัน ๒. บุคลากรจำนวนมากเป็นคนในพื้นที่ หรืออยู่ในพื้นที่มานาน ทำให้เข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดี	๑. บุคลากรบางหน่วยงานมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดความต่อเนื่องในการประสานงาน เนื่องจากต้องมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่
๖. ทักษะ (Skill)	๑. บุคลากรของหน่วยงานมีทักษะ	๑. บุคลากรไม่ได้รับการสนับสนุน

McKinsey ๗-S Framework	จุดแข็ง	จุดอ่อน
	ที่หลากหลาย สามารถช่วยเหลือหน่วยงานอื่น และขับเคลื่อนงานได้เป็นอย่างดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เช่น การทำงานในภาวะวิกฤตโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ เป็นต้น	ในการเข้ารับการอบรมจากส่วนกลาง ๒.ขาดแคลนระบบแอปพลิเคชันในการจัดประชุมแบบออนไลน์ เช่น Zoom
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Value)	๑. องค์กรมีค่านิยมมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ๒. องค์กรมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน พร้อมอุทิศตนทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	๑. บุคลากรบางส่วนไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ ทำให้ไม่มีความรู้สึกร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับองค์กรเท่าที่ควร

๒. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก โดยใช้หลักการ PEST Analysis

PEST เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์แผนงานองค์กร เพื่อวิเคราะห์ภาพรวมและแนวโน้มความสำเร็จในการดำเนินงาน ตลอดจนปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรในอนาคต ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ ๔ ปัจจัยสำคัญ คือ ด้านความมั่นคงทางการเมือง (Political) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ด้านสังคม (Social) และด้านเทคโนโลยี (Technology) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของจังหวัดนครปฐมในมิติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดได้ดังนี้

ตารางที่ ๔๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วย PEST

PEST Analysis	โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threat)
๑. ด้านการเมือง (Political)	๑. จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดปริมณฑลที่มีการคมนาคมสะดวก เป็นประตูสู่ชายแดนภาคตะวันตกและภาคใต้ และเป็นพื้นที่เชื่อมโยงจากกรุงเทพมหานครถึงชายแดนประเทศเมียนมาร์ที่ใกล้ที่สุด ๒. ภาคประชาชน เอกชน และภาครัฐมีความเข้าใจกัน พร้อมร่วมมือขับเคลื่อนนโยบายของจังหวัด ๓. นโยบายของรัฐบาลที่เน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ประชารัฐ	๑. นโยบายของรัฐบาลความต่อเนื่องอาจเป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร
๒. ด้านเศรษฐกิจ (Economic)	๑.จังหวัดนครปฐมเป็นแหล่งอาหารของคนกรุงเทพฯ เนื่องจากมีระยะทางไม่ไกลกัน ๒. กระแสความต้องการของผู้บริโภคให้ความสนใจต่อมาตรฐานสินค้าที่ปลอดภัย และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งผลต่อโอกาสการขยายตลาดผลผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์	๑. รายได้หลักของจังหวัดมาจากภาคอุตสาหกรรม ๒. ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ โรคระบาดบางพื้นที่ ๓. แรงงานภาคการเกษตรของจังหวัดกำลังลดลงและแรงงานมีอายุ

PEST Analysis	โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threat)
	๓. การเปิดการค้าเสรีประชาคมอาเซียนเป็นการขยายตลาดสินค้า อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวของจังหวัด	มากขึ้น ๔. การเข้ามาของบริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่ส่งผลต่อธุรกิจค้าปลีกของผู้ประกอบการท้องถิ่นในจังหวัด
๓. ด้านสังคม (Social)	๑. นโยบายการกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล สนับสนุนให้จังหวัดพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา และพาหุวัฒนธรรม รวมทั้งมิติอื่นๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ๒. เป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค โดยมีสถาบันการศึกษาทุกระดับ มีมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีชื่อเสียงอยู่ในพื้นที่ โดยติดอันดับ ๔ จังหวัดที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษามากที่สุดของประเทศ	๑. ปัญหาสภาพการจราจรในเขตเมือง ๒. ปัญหาสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ผลผลิตทางการเกษตรขายไม่ได้ราคา
๔. ด้านเทคโนโลยี (Technology)	๑. มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงตลอดห่วงโซ่อุปทานในขบวนการผลิตสินค้าเกษตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัย สร้างโอกาสการใช้สื่อออนไลน์ ช่วยลดต้นทุนการตลาดและการประชาสัมพันธ์ แม้ในภาวะวิกฤตโรคระบาด เช่น การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ ๓. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน (Government ๔.๐)	๑. ประชาชนยังขาดความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน ซึ่งอาจเป็นต้นเหตุของอาชญากรรมหรือการถูกหลอกลวงได้ ๒. ประชาชนขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาต่างๆ

๓.การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

๓.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

☐ จุดแข็ง (Strengths : S)

๑. ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐมเป็นที่ราบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจังหวัดจากทิศเหนือไปสู่อ่าวไทยพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำกระจายเป็นแห่ง ๆ ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันออกและด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่ขุด ขึ้นอยู่มากจึงเหมาะกับการเพาะปลูก และการทำเกษตร
๒. สภาพภูมิอากาศ ร้อนชื้นและเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล เหมาะสมกับการปลูกพืชหลากหลายชนิด
๓. จังหวัดนครปฐมมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านทรัพยากรดินและแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์มีระบบชลประทานครอบคลุมทั่วพื้นที่ เนื่องจากได้รับน้ำจากเขื่อนแม่กลองและแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้มีความพร้อมด้านการทำการเกษตรที่หลากหลาย พร้อมเป็นเมืองผลิตอาหาร เกษตร และอุตสาหกรรม

๔. เป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้เขตเมืองหลวงมีการคมนาคมขนส่งความสะดวกและเขตพื้นที่อุตสาหกรรม ทำให้ได้เปรียบในเรื่องของการขนย้ายพืชผลทางการเกษตร ทั้งด้านต้นทุน และระยะเวลาในการเดินทาง
๕. จังหวัดนครปฐมมีฐานทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญหลายจุด รวมทั้งตลาดน้ำ ร้านอาหาร/คาเฟ่ ที่มีความหลากหลาย
๖. จังหวัดนครปฐมมีโรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเกษตรแปรรูปจำนวนมาก
๗. มีตลาดรวบรวมจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรภายในจังหวัดและในจังหวัดใกล้เคียง
๘. มีสถาบันการศึกษาจำนวนมากตั้งอยู่ในพื้นที่
๙. มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น GI ได้แก่ ส้มโอ มะพร้าวน้ำหอม (กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการขอรับรอง)
๑๐. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง
๑๑. เริ่มมีเกษตรกรที่เป็นคนรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตร

☐ จุดอ่อน(Weakness: W)

๑. การขยายตัวของพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรลดลงต่อเนื่อง
๒. ปัญหาการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีทำให้เกิดต้นทุนการผลิตที่สูงโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและมีผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมคุณภาพดินเสื่อมโทรมเกิดสารเคมีตกค้างในดิน
๓. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดมีการการผาตอซึ่งพืช ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลเสียต่อดิน
๔. แรงงานภาคการเกษตรลดลง ค่าแรงงานเฉลี่ยสูงขึ้น ข้อจำกัดด้านแรงงาน/ขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว
๕. สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น GI ได้แก่ ส้มโอ มีพื้นที่ปลูกลดลงเนื่องจากการเกิดอุทกภัยความเสียหาย
๖. กลุ่มสหกรณ์บางแห่งไม่มีความพร้อม และขาดผู้มีความรู้ในการใช้งานอุปกรณ์การตลาดที่ได้รับการสนับสนุน ทำให้เกิดการใช้งานที่ไม่คุ้มค่า ขาดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้
๗. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก มีวิถีการเกษตรและแบบดั้งเดิม และวิถีคิดแบบเดิม ๆ ทำให้ไม่สามารถปรับใช้เทคโนโลยีในการผลิต ทำให้ยากต่อการส่งเสริมและบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ
๘. ขาดเกษตรกรรุ่นใหม่
๙. เกษตรกรไม่เห็นถึงประโยชน์ของการบันทึกบัญชีจึงทำให้เกษตรกรไม่ลงบันทึกบัญชี
๑๐. เกษตรกรยังปรับตัวช้าไม่ทันเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ขาดโอกาสในเรื่องพัฒนาผลผลิตและการตลาด ซึ่งมีการแข่งขันที่สูงขึ้น
๑๑. ขาดการสร้างการรับรู้ต่อผู้บริโภคให้ตระหนักถึงการบริโภคสินค้าที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน
๑๒. ชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนเมือง ทำให้การขยายพื้นที่เกษตรเป็นไปได้ยาก

๓.๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

☐ โอกาส (Opportunities: O)

๑. นโยบายของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้าไปยกระดับการผลิตนำไปสู่การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (BCG Model)
๒. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง และการอยู่ดีมีสุข เป็นการสร้างโอกาสของสมาชิกสหกรณ์ในชุมชนและช่วยสร้างเครือข่ายธุรกิจระหว่างชุมชนและสหกรณ์
๓. ตลาดท่องเที่ยวขยายตัวหลังจากสถานการณ์โควิด
๔. กระแสการรักษาสุขภาพทำให้ผู้บริโภคให้ความสนใจด้านอาหารปลอดภัย/เกษตรปลอดภัย
๕. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกษตรกรรุ่นใหม่ขายสินค้าถึงผู้บริโภคโดยตรง โดยใช้การตลาดออนไลน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วและสะดวกขึ้น
๖. การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคม ส่งผลให้เกิดโอกาสการขายตลาด
๗. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหลายแหล่ง เช่น งบยุทธศาสตร์จังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบ อบจ.เงินอุดหนุนจากภาครัฐ
๘. ภาคธุรกิจให้ความสนใจ ด้านอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้น
๙. สถานการณ์ภัยแล้ง (เอลนีโญ) ส่งผลต่อความต้องการน้ำในภาคการเกษตร

☐ ภัยคุกคาม (Threats: T)

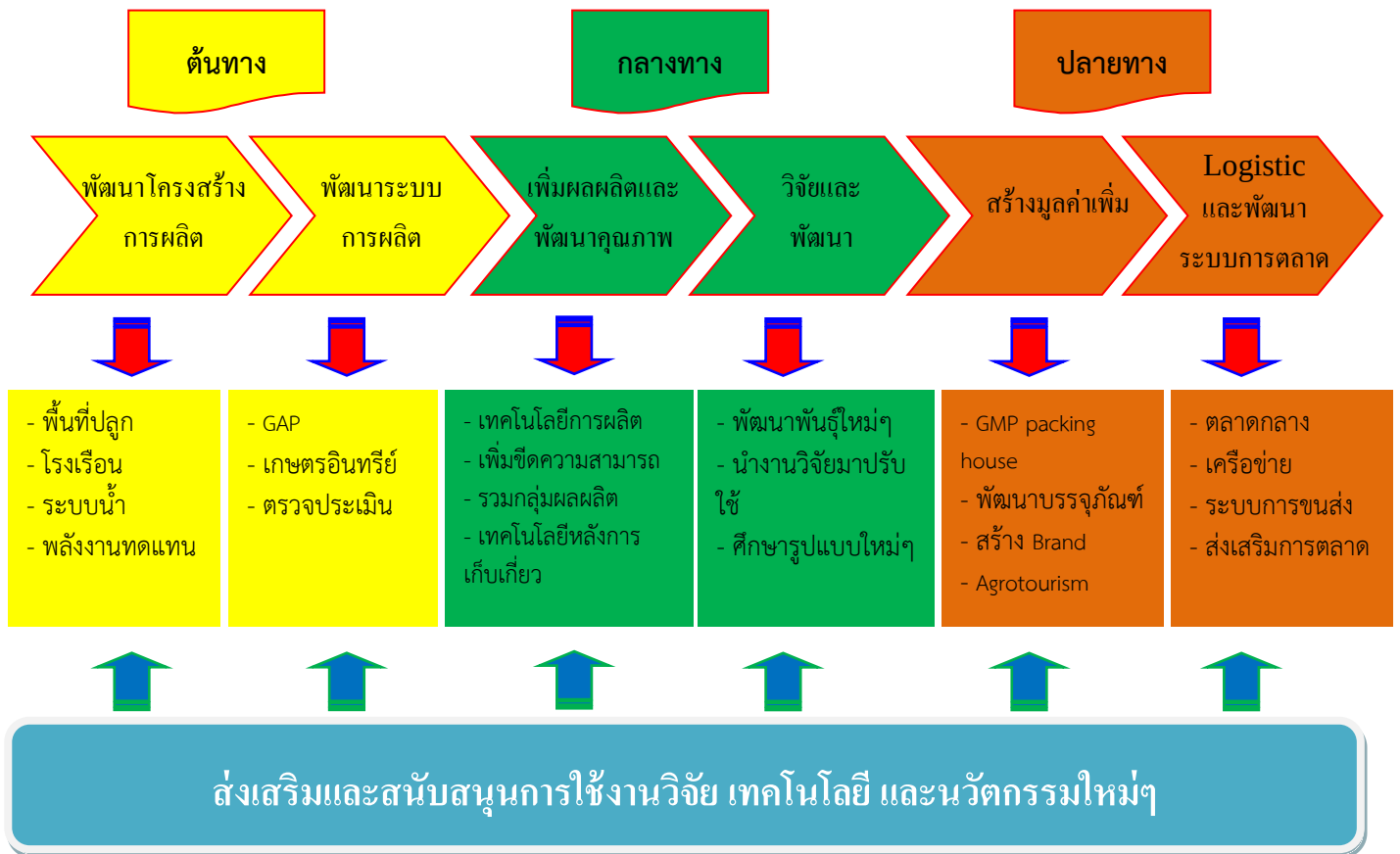
๑. นโยบายภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลง ขาดความต่อเนื่องใน การดำเนินการ
๒. ความผันผวนทางการเมืองในปัจจุบันก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางนโยบาย วิธีปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาการเกษตรที่ชัดเจน
๓. ธุรกิจเอกชนมีการเจริญเติบโตมากขึ้น มีการช่วงชิงตลาดที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน
๔. ค่าแรงขั้นต่ำที่เพิ่มขึ้นทำให้แรงงานออกจากภาคการเกษตร
๕. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกส่งผลต่อผลผลิตของเกษตรกร
๖. มาตรการกีดกันทางการค้าของต่างประเทศทำให้การส่งออกมีความยุ่งยาก
๗. สถานการณ์ความไม่สงบของต่างประเทศ (รัสเซีย+ยูเครน) และสภาวะเศรษฐกิจโลก ส่งผลต่อความต้องการสินค้าเกษตร
๘. ขาดงานวิจัยด้านการเกษตรที่จะนำไปประยุกต์ใช้
๙. ผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติและโรคระบาด ทำให้รายได้เกษตรกรลดลง

๓.๓ การกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๔๒ : การกำหนดกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	S จุดแข็ง (ภายใน) ๑. มีระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ๒. ดินอุดมสมบูรณ์ ๓. มีการเกษตรที่หลากหลาย ๔. ใกล้ตลาดรวบรวมผลผลิตสินค้าเกษตร ๕. การขนส่งสินค้าเกษตรสะดวกรวดเร็ว ๖. เป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย	W จุดอ่อน (ภายใน) ๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ยังคงมีการใช้สารเคมี ๒. ขาดเกษตรกรรุ่นใหม่ ๓. ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๔. มีปัญหาผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม
O โอกาส(ภายนอก) ๑. นโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับการปฏิรูปภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ๒. ภาครัฐให้ความสนใจ ด้านอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้น ๓. กระแสความต้องการและสนใจพืชสมุนไพร ด้านไวรัสโควิด ๑๙ เช่น ฟาโตะลายโจร กระชาย ชิง ๔. นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	SO กลยุทธ์ S๓O๓ – ส่งเสริมการผลิตการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ S๑O๑ – ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน S๕O๔ – พัฒนาระบบการผลิตการแปรรูปให้มีมูลค่าสูงได้มาตรฐานและปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด S๖O๒-พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้องค์ความรู้งานวิจัยจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่	WO กลยุทธ์ W๑O๑ – สร้างเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ W๒O๔ – พัฒน่องค์ความรู้ให้เกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง
T ภัยคุกคาม (ภายนอก) ๑. ราคาปัจจัยการผลิตราคาสูง ๒. ภัยธรรมชาติทำให้เกิดมีพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในบางอำเภอ ๓. นโยบายของรัฐบาลไม่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของจังหวัด ๔. ภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	ST กลยุทธ์ S๑T๒ – ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร S๓T๔ – พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้องค์ความรู้งานวิจัยจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่	WT กลยุทธ์ W๔T๒ – บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วมให้เกิดความตระหนักในการวางแผนการผลิตได้ W๑T๑ – ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน

Road Map การพัฒนาการเกษตรจังหวัดนครปฐม

รูปที่ ๑๖ : แสดงทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นแหล่งสินค้าทางการเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานสากล และเกษตรอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง (High values Agriculture products) ด้วยการส่งเสริมเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”

๒. พันธกิจ

๒.๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง ปรับเปลี่ยนทัศนคติและความรู้ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและการตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๒ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานปลอดภัย และมีมูลค่าสูง ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ด้วยการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม

๒.๓ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างสมดุล ยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นธรรม

๓. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Goals)

๓.๑ เกษตรกรในจังหวัดมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคงและเพิ่มขึ้น ๓ เท่าใน ๔ ปี

๓.๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว พืชผัก พืชสมุนไพร ส้มโอ ถั่วลิสง มะพร้าว น้ำหอม กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งก้ามกราม ปลาช่อน ปลาหมอสี สุนัข โคเนื้อ/โคนม ไก่เนื้อ/ไข่ เป็ด และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากเกษตรปาล์มน้ำ (คาเฟ่/ร้านอาหาร/Modern Street Food) ของจังหวัดได้รับการพัฒนากระบวนการผลิต เพื่อให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

๓.๓ ทรัพยากรทางการเกษตรถูกนำไปใช้เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

๔.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เพิ่มศักยภาพ ทักษะ ความรู้ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรด้วยการส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

- ๑) เกษตรกรมีความรู้และทักษะสมัยใหม่ รายได้มั่นคง สามารถพัฒนาอาชีพและความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร
- ๒) พัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายและพาณิชยกรรมในการพัฒนาเกษตรกร
- ๓) เพื่อผลักดันให้มีการนำผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์มากขึ้น

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

- ๒) จำนวนสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง และปริมาณธุรกิจของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น
- ๓) จำนวนเกษตรกรและผู้รับบริการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- ๑) พัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกรเพื่อปรับกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง
- ๒) พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้องค์ความรู้ งานวิจัยจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่
- ๓) สร้างเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ (Smart Farmer & Smart CO-operator)

๔.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าทางเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (new value chain) ให้มีการแข่งขันและเพิ่มมูลค่า

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

- ๑) เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิต แปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรไปสู่คุณภาพและมาตรฐานสินค้าปลอดภัย
- ๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร) และสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (new value chain)

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนแปลง/ ฟาร์มที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- ๑) ส่งเสริมการผลิตการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่
- ๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ๓) ส่งเสริมกระบวนการสร้างสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง ได้มาตรฐานและปลอดภัย ตรงตามความต้องการของตลาด

๔.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Agriculture) และสอดคล้องกับบริบทสังคมเมือง

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

- ๑) เพื่อให้เกิดการบูรณาการจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟู
- ๒) ร้อยละของพื้นที่การเกษตรที่มีน้ำเพียงพอและมีคุณภาพ
- ๓) จำนวนองค์กรเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร

กลยุทธ์

- ๑) พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ๒) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน
- ๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วมให้เกิดความตระหนักในการวาง

แผนการผลิตได้

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม (พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๗๐)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
๑.ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : เพิ่มศักยภาพ ทักษะ ความรู้ ให้กับเกษตรกรและกลุ่ม เกษตรกรด้วยการส่งเสริม เทคโนโลยีการเกษตรและ นวัตกรรม	๑) เกษตรกรมีความรู้ และทักษะสมัยใหม่ รายได้มั่นคง สามารถ พัฒนาอาชีพและความ ภาคภูมิใจในอาชีพ เกษตรกรรม	๑) จำนวนพื้นที่การทำ เกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มขึ้น	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	๑๐๐ ไร่	๑) พัฒนาองค์ความรู้ให้ เกษตรกรเพื่อปรับ กระบวนการผลิตให้ได้ มาตรฐานและมีมูลค่าสูง ๒) พัฒนาเทคโนโลยีการ ผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้องค์ ความรู้ งานวิจัยจาก สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ๓) สร้างเกษตรกรและกลุ่ม เกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ (Smart Farmer & Smart CO-operator)
	๒) พัฒนาและเชื่อมโยง เครือข่ายและพาหุ เครือข่ายในการพัฒนา เกษตรกร	๒) จำนวนสถาบัน เกษตรกรที่มีความ เข้มแข็งและปริมาณ ธุรกิจของสถาบัน เกษตรกรเพิ่มขึ้น	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕ แห่ง	
	๓) เพื่อผลักดันให้มีการ นำผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้าน การเกษตรไปใช้ ประโยชน์มากขึ้น	๓) จำนวนเกษตรกรและ ผู้รับบริการได้รับการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและ นวัตกรรม สามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ เพิ่มขึ้น	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๒๕๐ ราย	

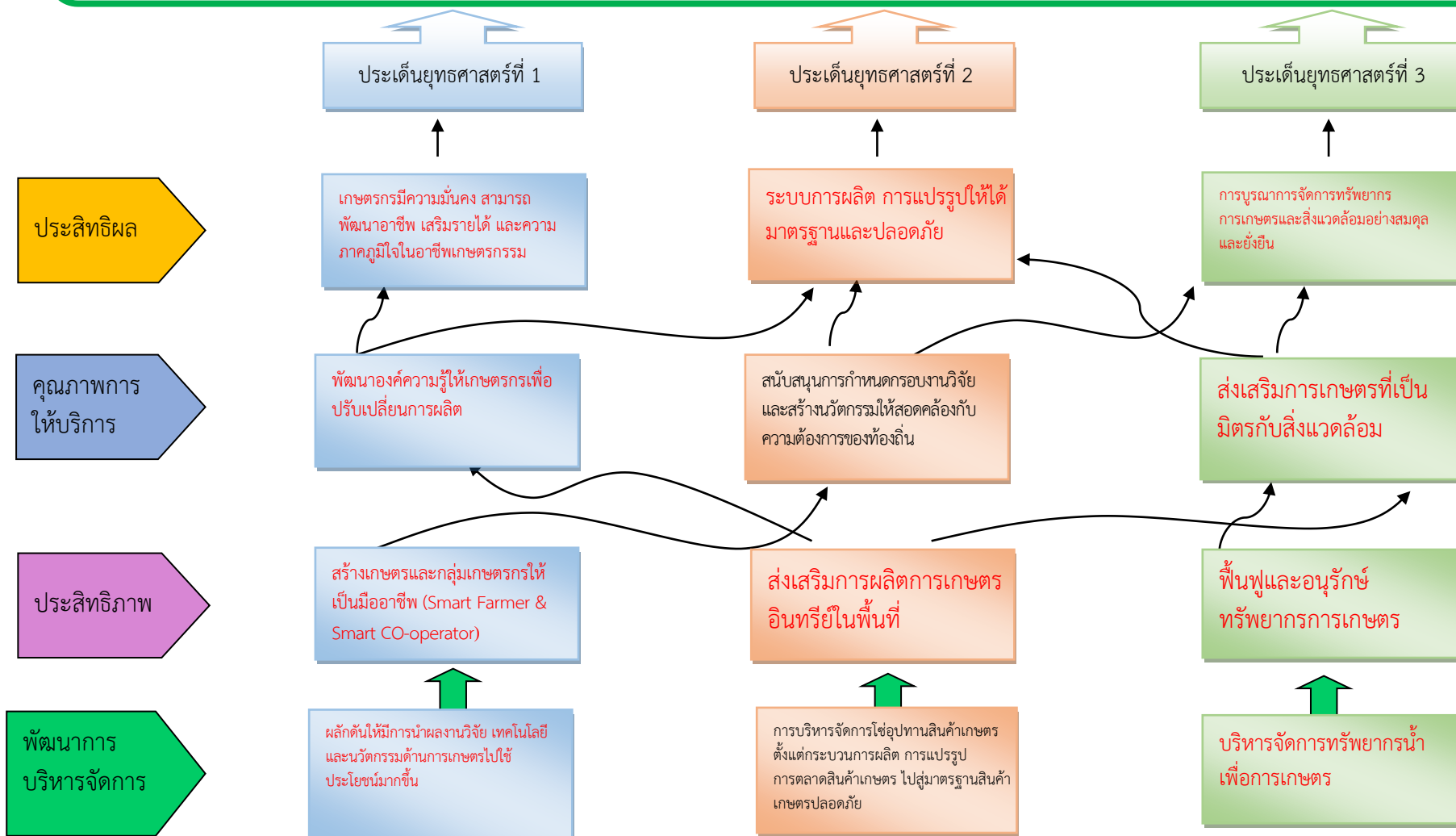
ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี	
๒.ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าทางเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (new value chain) ให้มีการแข่งขันและเพิ่มมูลค่า	๑) เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและมาตรฐานปลอดภัย ๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตรและสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (New value chain)	๑) จำนวนแปลง/ฟาร์ม/สถานประกอบการที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐ แปลง/ ฟาร์ม/ สถาน ประกอบ การ	๑) ส่งเสริมการผลิตการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ ๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) พัฒนาระบบการผลิตการแปรรูปให้มีมูลค่าสูงได้มาตรฐานและปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด
๓.ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Agriculture) และสอดคล้องกับบริบทสังคมเมือง	เพื่อให้เกิดการบูรณาการการจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน	๑) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดการและฟื้นฟู ๒) ร้อยละของพื้นที่เกษตรที่มีน้ำเพียงพอและมีคุณภาพ ๓) จำนวนองค์กรเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	๒๐๐ ๗๐ ๑๐	๒๐๐ ๗๐ ๑๐	๒๐๐ ๗๐ ๑๐	๒๐๐ ๗๐ ๑๐	๒๐๐ ๗๐ ๑๐	๑,๐๐๐ ไร่ ร้อยละ ๗๐ ๕๐ องค์กร	๑) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ๒) ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วมให้เกิดความตระหนักในการวางแผนการผลิตได้

๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

วิสัยทัศน์

“เป็นแหล่งสินค้าทางการเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานสากล และเกษตรอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง (High values Agriculture products)

ด้วยการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”

แนวทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม ประจำปี พ.ศ. 2570

หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม มีภารกิจหลักในการส่งเสริมการเกษตรด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ การปรับปรุงบำรุงดิน การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ การตรวจรับรองมาตรฐาน รวมถึงการรวมกลุ่มเกษตรกร/จัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้การพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม มีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาที่สอดคล้องการกับการทำการเกษตรในพื้นที่ โดยจะเสนอของบประมาณจาก งบยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดประจำปี พ.ศ.2570 และงบปกติที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

งบปกติที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงาน	งบปกติ	
	จำนวนโครงการ	พ.ศ.2570
1.สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม	5	144,400
2.สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม	22	3,259,305
3.สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม	8	442,150
4.สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม	9	4,156,675
5.สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม	14	4,704,540
6.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครปฐม	7	294,250
7.โครงการชลประทานนครปฐม	10	6,279,609
8.สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครปฐม	17	1,848,450
9.สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม	16	3,552,710
10.ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม	8	2,674,829
รวม	116	27,356,918

โครงการที่เสนอของยุทธศาสตร์จังหวัด ปี 2570 จำนวน 3 โครงการ 21,279,120 บาท

๑) โครงการพัฒนาศักยภาพการตลาดเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรของจังหวัดนครปฐม

หน่วยงานดำเนินงานหลัก สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

กิจกรรมหลัก : พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหมู่น้ำมันพืชเพื่อความยั่งยืนและนวัตกรรม

วงเงิน : ๒๑๔,๓๐๐ บาท

วัตถุประสงค์

๑. พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหมู่น้ำมันพืชที่ยั่งยืนและมีนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและสิ่งแวดล้อม

๒. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์น้ำมันหมู่น้ำมันพืชและสร้างโอกาสส่งออก

๔. ยกระดับรายได้เกษตรกรและผู้ประกอบการในจังหวัดนครปฐม

๕. สนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตของจังหวัดนครปฐม

เป้าหมาย

๑. พัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ๑ ชนิด/กลุ่ม

๒. กลุ่มเกษตรกรได้รับการฝึกอบรม ๕ กลุ่ม (กลุ่มละ ๗ ราย)

๒) โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัดนครปฐม

หน่วยงานดำเนินการ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม

กิจกรรมหลัก : เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

- ส้มโอ กระชาย อ้อย กลั้วไม้ ๒,๑๘๔,๑๐๐ บาท

- กุ้งก้ามกราม ๑,๖๘๗,๑๐๐ บาท

- ตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มกุ้งก้ามกราม ๑๖๓,๙๖๐ บาท

วงเงิน : ๔,๐๓๕,๑๖๐ บาท

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมและยกระดับประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรสู่ระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี และการจัดการที่ดีมาใช้ ในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต

๒. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร พัฒนาบรรจุภัณฑ์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

๓. เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเข้าถึงตลาด เพิ่มโอกาสในการจำหน่ายและสร้างการรับรู้การจัดนิทรรศการแสดงผลผลิต

๔. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะและอนุบาลกุ้งก้ามกรามคุณภาพสูงตามหลักพันธุศาสตร์สมัยใหม่ ให้แก่เกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งก้ามกรามในจังหวัดนครปฐม โดยเน้นเทคนิคการแยกเพศและการผลิตลูกพันธุ์ที่มีสัดส่วนตัวผู้สูงเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ข

๕. เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านการจัดการระบบการตามแนวทางการปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐาน และการใช้นวัตกรรมรวมถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการลดต้นทุนการผลิตและความเสี่ยงในการแพร่กระจายโรคสัตว์น้ำ และสนับสนุนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สัตว์น้ำสวยงาม เข้าสู่ระบบมาตรฐานและรักษาการจัดการระบบมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

๑. จำนวนสินค้าเกษตรของจังหวัดที่มีแผน/แนวทางการยกระดับสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง (๕ สินค้า)
๒. จำนวนกิจกรรมตามแผน/แนวทางการยกระดับสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย (ไม่น้อยกว่า ๑๐ กิจกรรม)
๓. จำนวนเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (๑๐๐ ราย)

๓) โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน

หน่วยงานดำเนินการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

กิจกรรมหลัก : ๑. จัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐม (๑๔,๓๒๖,๐๐๐ บาท)

๒. เพิ่มศักยภาพอาสาควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (๒,๗๐๓,๖๖๐ บาท)

วงเงิน : ๑๗,๐๒๙,๖๖๐ บาท

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากระบวนการคัดแยกซากสุกรของจังหวัดนครปฐมให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ทั้งในเรื่องภาพลักษณ์ และความปลอดภัยทางอาหาร
๒. เพื่อยกระดับสถานที่จำหน่ายเนื้อสุกรของตลาดค้าเนื้อสุกรขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ
๓. เพื่อให้ได้เนื้อสุกรที่มีความสะอาด มีมาตรฐาน นำไปสู่ความปลอดภัยทางกายภาพ ชีวภาพ ก่อนถึงมือผู้บริโภคที่เป็นปลายน้ำ
๔. เพื่อขยายตลาดการค้าซากสุกรที่มีมาตรฐาน ออกสู่จังหวัดต่างๆ ภายในประเทศ รวมทั้งเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ

เป้าหมาย

๑. ผู้ประกอบการคัดแยกซากสุกรและจำหน่ายเนื้อสุกรในตลาดขนาดใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด จำนวน ๕๐ ราย
๒. พนักงานคัดแยกซากสุกรและจำหน่ายเนื้อสุกรในตลาดขนาดใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด จำนวน ๑๐๐ คน

7.โครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Posittioning) ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม
(พ.ศ.2566-2570) ฉบับทบทวนปี 2570

โครงการ	งบประมาณ (ที่คาดว่าจะได้รับ)	วัตถุประสงค์โครงการ			หมายเหตุ
		การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	ระบบตลาดนำการผลิต	
Position 1.การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่ทันสมัย (The quality of life of the people and modern livable city)					
1.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน กิจกรรมหลัก : ๑.จัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐม ๒.เพิ่มศักยภาพอาสาควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	17,029,660	✓	✓		งบจังหวัด
Position 2.การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตบนฐานของการเกษตรมูลค่าสูง การค้า การลงทุนแบบครบวงจร การบริการระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณและสุขภาวะมาตรฐานสากล (Future Economic Development city)					
2.1 โครงการพัฒนาศักยภาพการตลาดเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรของจังหวัดนครปฐม กิจกรรมหลัก : พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยเพื่อความยั่งยืนและนวัตกรรม	214,300	✓	✓	✓	งบจังหวัด
2.2 โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัดนครปฐม กิจกรรมหลัก : เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ได้แก่ ส้มโอ กระชาย อ้อย กล้วยไม้ กุ้งก้ามกราม พร้อมการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มกุ้งก้ามกราม	4,035,160	✓	✓	✓	งบจังหวัด
Position 3.การจัดการคุณภาพอากาศและลดมลพิษทางอากาศ (Air Quality and pollution)					

ส่วนที่ 5

5.1 โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2566 - 2570 (งบปกติ พ.ศ.2570)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มศักยภาพ ทักษะ ความรู้ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรด้วยการส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
1.พัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกร เพื่อปรับเปลี่ยน การผลิตให้ได้มาตรฐานและมี มูลค่าสูง	1.1.1 พัฒนาเกษตรกรมัยยืน ด้านปศุสัตว์	งบปกติ	188,500	156,500	144,700	144,700	144,700	ปศ.จ.
	1.1.2 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ด้านปศุสัตว์)	งบปกติ	0	31,800	0	0	0	ปศ.จ.
	1.1.3 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ด้านการเกษตร)	งบปกติ	624,800	653,000	395,700	395,700	395,700	กษจ.
	1.1.4 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ด้านประมง)	งบปกติ	52,350	93,100	40,000	40,000	40,000	ปม.จ.
	1.1.5 โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง จัดระเบียบการจัดทำประมง	งบปกติ	0	26,600	83,800	83,800	83,800	ปม.จ.
	1.1.6 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง	งบปกติ	0	100,000	207,000	207,000	207,000	ปม.จ.
	1.1.7 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	635,060	667,000	63,400	63,400	63,400	กษจ.
	1.1.8 โครงการการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	งบปกติ	56,605	43,200	182,700	182,700	182,700	กษจ.
	1.1.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	งบปกติ	164,150	159,455	109,900	109,900	109,900	กษจ.
	1.1.10 โครงการส่งเสริมการขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรที่เหมาะสมเชิงพื้นที่	งบปกติ	0	0	36,500	36,500	36,500	กษจ.
	1.1.11 โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยืน (ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่)	งบปกติ	7,000	14,000	18,000	18,000	18,000	ปม.จ.
	1.1.12 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	25,900	38,800	35,250	35,250	35,250	ปม.จ.
	1.1.13 โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย	งบปกติ	0	0	12,200	12,200	12,200	ปม.จ.
	1.1.14 สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ด้านปศุสัตว์)	งบปกติ	157,500	124,000	212,100	212,100	212,100	ปศ.จ.
	1.1.15 โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	90,505	21,000	122,370	122,370	122,370	ส.ป.ก.
	1.1.16 โครงการพัฒนาการเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer	งบปกติ	0	0	166,270	166,270	166,270	ส.ป.ก.
	1.1.17 โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยืน	งบปกติ	0	0	91,500	91,500	91,500	ส.ป.ก.
	1.1.18 โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้ยาฆ่าแมลง	งบปกติ	0	4,500	5,000	5,000	5,000	ส.ป.ก.
	1.1.19 โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	งบปกติ	0	0	174,000	174,000	174,000	ส.ป.ก.
	1.1.20 โครงการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจชุมชน	งบปกติ	0	35,500	218,000	218,000	218,000	ส.ป.ก.
	1.1.21 โครงการการพัฒนาเกษตรกรมัยยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)	งบปกติ	9,100	6,140	10,890	10,890	10,890	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.22 โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	18,400	18,400	10,000	10,000	10,000	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.23 โครงการส่งเสริมอาสาสมัครเกษตร	งบปกติ	44,240	29,700	32,200	32,200	32,200	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.24 โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	งบปกติ	49,450	42,550	31,910	31,910	31,910	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.25 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	งบปกติ	4,900	6,100	3,400	3,400	3,400	ตรวจบัญชีสหกรณ์

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
	1.1.26 โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์ฯ (พัฒนาศักยภาพด้านระบบบัญชีสหกรณ์)	งบปกติ	0	3,600	38,000	38,000	38,000	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.27 ศูนย์บริการพืชมูลราช	งบปกติ	0	30,000	0	0	0	กษ.นฐ.
	1.1.28 โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	งบปกติ	6,640	13,400	11,100	11,100	11,100	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.29 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุน)	งบปกติ	126,750	27,310	22,280	22,280	22,280	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.30 โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)	งบปกติ	13,850	6,840	8,240	8,240	8,240	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.31 โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยกลไกบัญชี	งบปกติ	22,800	96,000	7,560	7,560	7,560	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.32 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	46,900	46,900	46,200	46,200	46,200	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.1.33 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพอาหารสัตว์ในสหกรณ์	งบปกติ	0	0	4,800	4,800	4,800	สหกรณ์จังหวัด
2. พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้องค์ความรู้งานวิจัยจากสถาบันการศึกษาใน	1.2.1 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)	งบปกติ	10,000	17,000	16,500	16,500	16,500	กษ.นฐ.
	1.2.2 โครงการสินค้าเกษตรและบริภัณฑ์มูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	งบปกติ	0	0	20,000	20,000	20,000	กษ.นฐ.
	1.2.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร)	งบปกติ	0	0	97,500	97,500	97,500	กษ.นฐ.
	1.2.4 โครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)	งบปกติ	129,000	76,000	85,000	85,000	85,000	กษ.จ.
	1.2.5 คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)	งบปกติ	10,000	17,000	72,000	72,000	72,000	กษ.จ.
	1.2.6 โครงการพัฒนาเกษตรกร	งบปกติ	0	0	41,420	41,420	41,420	กษ.จ.
	1.2.7 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้านประมง (คลินิกเกษตร)	งบปกติ	12,000	12,000	55,700	55,700	55,700	ปม.จ.
	1.2.8 เกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer)	งบปกติ	20,500	20,000	14,500	14,500	14,500	ปศ.จ.
	1.2.9 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	468,900	438,475	519,880	519,880	519,880	ปศ.จ.
	1.2.10 โครงการพัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	งบปกติ	2,553,500	2,368,700	2,394,300	2,394,300	2,394,300	ปศ.จ.
	1.2.11 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	939,100	906,700	1,323,000	1,323,000	1,323,000	ปศ.จ.
	1.2.12 พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	54,500	77,500	47,100	47,100	47,100	ปศ.จ.
	1.2.13 พัฒนาแปลงเรียนรู้ด้านประมงใน ศพก.	งบปกติ	113,100	152,650	0	0	0	ปม.จ.
	1.2.14 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	0	0	130,450	130,450	130,450	ปม.จ.
	1.2.15 โครงการพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ)	งบปกติ	9,100	56,500	45,700	45,700	45,700	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.16 โครงการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ	งบปกติ	4,171,100	0	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.17 โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง	งบปกติ	1,940,568	2,000,000	105,130	105,130	105,130	สหกรณ์จังหวัด

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
2. พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้องค์ความรู้ งานวิจัยจากสถาบันการศึกษาใน	1.2.18 โครงการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนงานตามนโยบาย (ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่)	งบปกติ	12,700	8,250	560	560	560	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.19 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	29,900	0	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.20 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรและพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	งบปกติ	0	1,910,800	1,910,800	1,910,800	1,910,800	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.21 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตและการขนส่งของสหกรณ์เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ	งบปกติ	0	7,700	7,700	7,700	7,700	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.22 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการบริหารจัดการหนี้และส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกมีรายได้ที่ยั่งยืน	งบปกติ	0	0	17,360	17,360	17,360	สหกรณ์จังหวัด
	1.2.23 โครงการบริหารจัดการดินและน้ำที่บนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	0	0	2,683,992	2,683,992	2,683,992	พด.นฐ.
	1.2.24 โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	งบปกติ	29,700	53,250	62,800	62,800	62,800	พด.นฐ.
	1.2.25 โครงการยกระดับการพัฒนาหมอดินอาสาเพื่อมีส่วนร่วมและศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	62,000	458,110	301,400	301,400	301,400	พด.นฐ.
	1.2.26 โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	83,610	286,700	218,880	218,880	218,880	พด.นฐ.
	1.2.27 โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน	งบปกติ	49,500	133,400	171,100	171,100	171,100	พด.นฐ.
	1.2.28 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	งบปกติ	460,500	423,650	315,650	315,650	315,650	พด.นฐ.
	1.2.29 โครงการศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	33,700	33,600	34,000	34,000	34,000	พด.นฐ.
	1.2.30 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	งบปกติ	4,000	0	24,000	24,000	24,000	พด.นฐ.
	1.2.31 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน	งบปกติ	81,000	90,000	120,000	120,000	120,000	พด.นฐ.
	1.2.32 โครงการการบริหารจัดการทรัพยากรดิน	งบปกติ	0	36,000	45,000	45,000	45,000	พด.นฐ.
	1.2.33 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	18,900	14,700	14,700	14,700	14,700	พด.นฐ.
	1.2.34 โครงการปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การพัฒนาที่ดินในสถานพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	10,000	0	44,100	44,100	44,100	พด.นฐ.
	1.2.35 โครงการสนับสนุนวิชาการด้านพืชในโครงการพระราชดำริ	งบปกติ	352,500	304,575	394,700	394,700	394,700	ศวพ.นครปฐม
	1.2.36 โครงการบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ	งบปกติ	352,500	304,575	10,000	10,000	10,000	ศวพ.นครปฐม
3. สร้างเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ (Smart operator)	1.3.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ	งบปกติ	840,000	155,400	1,688,400	1,688,400	1,688,400	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.2 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	งบปกติ	203,000	308,400	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับสถาบันและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าชุมชน	งบปกติ	9,500	19,600	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.4 โครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้เกษตรกร สมาชิกสหกรณ์ /กลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	636,523	0	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
3. สร้างเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ (Smart operator)	1.3.5 โครงการการแก้ไขปัญหานี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์ /ด้วยระบบสหกรณ์	งบปกติ	11,800	20,870	20,870	20,870	20,870	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.6 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร (ปศุสัตว์)	งบปกติ	201,300	51,650	27,920	27,920	27,920	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.7 โครงการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	3,200	0	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.8 โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	งบปกติ	76,500	0	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อรักษาและยกระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ /กลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	0	58,890	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.10 โครงการดำเนินงานกำกับ ดูแล ตรวจสอบและคุ้มครองระบบสหกรณ์	งบปกติ	0	99,400	107,500	107,500	107,500	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.11 โครงการพัฒนาผู้นำกลุ่มเกษตรกร (คณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกร)	งบปกติ	0	6,120	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.12 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสู่ดีเด่น	งบปกติ	0	960	0	0	0	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.13 โครงการส่งเสริมเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับภาคเอกชนของสหกรณ์และชุมชนสหกรณ์เดินรถ	งบปกติ	0	0	20,200	20,200	20,200	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.14 โครงการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าชุมชน	งบปกติ	0	0	6,980	6,980	6,980	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.15 โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการบริหารจัดการหนี้และส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกมีรายได้ที่ยั่งยืน	งบปกติ	0	0	17,360	17,360	17,360	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.16 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งระบบควบคุมอุณหภูมิ (Cold Chain) ของสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	0	0	35,760	35,760	35,760	สหกรณ์จังหวัด
	1.3.17 โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส	งบปกติ	0	157,000	0	0	0	ส.ป.ก.
	1.3.18 โครงการฝึกอบรมเศรษฐกิจการเงินขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกสหกรณ์	งบปกติ	24,600	8,700	6,300	6,300	6,300	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.19 ตรวจสอบบัญชีประจำปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	1,748,100	1,484,030	1,765,350	1,765,350	1,765,350	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.20 ตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก	งบปกติ	11,100	13,720	60,040	60,040	60,040	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.21 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งบปกติ	4,200	4,300	0	0	0	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.22 โครงการกำกับด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์ภาคเอกชน	งบปกติ	0	11,600	10,600	10,600	10,600	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.23 โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเกษตรสู่การเป็นธุรกิจแบบมืออาชีพ	งบปกติ	0	0	7,400	7,400	7,400	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.24 โครงการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตด้านดิจิทัลในสหกรณ์	งบปกติ	0	0	17,680	17,680	17,680	ตรวจบัญชีสหกรณ์

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
3. สร้างเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ (Smart operator)	1.3.25 โครงการเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรด้านเทคโนโลยี	งบปกติ	0	0	4,800	4,800	4,800	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.26 โครงการ THINK & DO TOGETHER บูรณาการเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่สหกรณ์อย่างยั่งยืน	งบปกติ	0	0	6,570	6,570	6,570	ตรวจบัญชีสหกรณ์
	1.3.27 โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์ /กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์	งบปกติ	0	29,160	0	0	0	ตรวจบัญชีสหกรณ์
รวมงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1			18,127,101	15,133,030	17,693,622	17,693,622	17,693,622	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าทางเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (new value chain) ให้มีการแข่งขันและเพิ่มมูลค่า

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
1. ส่งเสริมการผลิตการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่	2.1.1 โครงการตลาดเกษตรกร	งบปกติ	23,000	3,000	15,700	15,700	15,700	กษ.จ.
	2.1.2 โครงการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์	งบปกติ	65,410	72,150	82,800	82,800	82,800	ศวพ.นครปฐม
	2.1.3 โครงการสินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน (ออกใบรับรอง)	งบปกติ	340,300	340,300	339,850	339,850	339,850	ศวพ.นครปฐม
	2.1.4 โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน/หมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ	งบปกติ	0	113,000	123,000	123,000	123,000	พด.นฐ.
	2.1.5 โครงการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่ดินปัญหา	งบปกติ	0	31,200	31,500	31,500	31,500	พด.นฐ.
2. ส่งเสริมการผลิตสินค้าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	2.2.1 การผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร	งบปกติ	316,390	372,590	713,700	713,700	713,700	ศวพ.นครปฐม
	2.2.2 ร้านอาหารวัตถุดิบปลอดภัย เลือกใช้สินค้า Q (Q restaurant)	งบปกติ	28,000	28,300	34,250	34,250	34,250	กษ.นฐ.
	2.2.3 ส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้าคุณภาพ (Q)	งบปกติ	5,300	40,000	6,000	6,000	6,000	กษ.นฐ.
	2.2.4 โครงการการขับเคลื่อนผลงานงานวิจัยใช้ประโยชน์	งบปกติ	162,000	165,000	120,000	120,000	120,000	ศวพ.นครปฐม
	2.2.5 โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการสารสนเทศการเกษตร	งบปกติ	0	0	247,842	247,842	247,842	กษ.จ.
	2.2.6 โครงการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรแห่งชาติ (ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร)	งบปกติ	33,000	33,000	33,000	33,000	33,000	ปศ.จ.
	2.2.7 โครงการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	งบปกติ	0	0	9,000	9,000	9,000	ปม.จ
	2.2.8 โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	งบปกติ	4,000	754,990	1,317,130	1,317,130	1,317,130	ศวพ.นครปฐม
	2.2.9 โครงการส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ในสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	0	0	3,360	3,360	3,360	สหกรณ์จังหวัด
	2.2.10 โครงการการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง		27,600	29,100	40,970	40,970	40,970	กษ.นฐ.
3. พัฒนาระบบการผลิตการแปรรูปให้มีมูลค่าสูง ได้มาตรฐานและปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด	2.3.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	142,780	166,600	0	0	0	กษ.จ.
	2.3.2 โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตรกรเพื่อลดการสูญเสีย	งบปกติ	23,000	20,500	0	0	0	กษ.จ.
	2.3.3 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	งบปกติ	100,400	104,400	0	0	0	กษ.จ.
	2.3.4 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งบปกติ	21,000	80,400	0	0	0	กษ.จ.
	2.3.5 โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนสูงวัย	งบปกติ	0	39,600	0	0	0	กษ.จ.
	2.3.6 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านเกษตรและสหกรณ์	งบปกติ	0	0	23,200	23,200	23,200	กษ.จ.
	2.3.7 โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	0	0	184,500	184,500	184,500	กษ.จ.
	2.3.8 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	งบปกติ	0	0	3,000	3,000	3,000	กษ.จ.
	2.3.9 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	0	0	2,267,940	2,267,940	2,267,940	สหกรณ์จังหวัด
	2.3.10 โครงการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP)	งบปกติ	676,750	657,054	698,000	698,000	698,000	ศวพ.นครปฐม
รวมงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2			1,968,930	3,051,184	6,294,742	6,294,742	6,294,742	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Agriculture) และสอดคล้องกับบริบทสังคมเมือง

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
1. พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากร การเกษตร	3.1.1 โครงการซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ ระดับที่ 3-4 หลังที่ 2 ภายในบริเวณ โครงการชลประทานนครปฐม	งบปกติ	0	0	480,000	480,000	480,000	ชป.นครปฐม
	3.1.2 โครงการบำรุงรักษาห้วยโครงการพื้นที่ 9 ไร่	งบปกติ	0	0	20,000	20,000	20,000	ชป.นครปฐม
2. ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและยั่งยืน	3.2.1 โครงการประตูปรับน้ำพร้อมสถานีสูบน้ำคลองรางส้มป่อย	งบปกติ	0	0	17,500,000	17,500,000	17,500,000	ชป.นครปฐม
	3.2.2 โครงการกำจัดวัชพืชบริเวณอาคารบังคับน้ำและประตูปรับน้ำพื้นที่ 62 ไร่	งบปกติ	0	0	200,000	200,000	200,000	ชป.นครปฐม
	3.2.3 โครงการซ่อมแซมคันดินบริเวณทอรับน้ำคลอง คสร ..12 ซ้าย ทำสาร-บางปลา กม.9+400	งบปกติ	0	0	672,000	672,000	672,000	ชป.นครปฐม
	3.2.4 โครงการซ่อมแซมคันดินบริเวณทอรับน้ำคลอง คสร ..12ซ้าย ทำสาร-บางปลา กม. 9+980	งบปกติ	0	0	576,000	576,000	576,000	ชป.นครปฐม
	3.2.5 โครงการขุดลอกคลองเหลืองวิไลโดยเรือชุด	งบปกติ	0	1,293,000	1,293,000	1,293,000	1,293,000	ชป.นครปฐม
	3.2.6 โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	งบปกติ	0	0	75,800	75,800	75,800	กษจ.
3.บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมี ส่วนร่วมให้เกิดความตระหนักในการ วางแผนการผลิตได้	3.3.1 โครงการการจัดงานวันดินโลก (World soil Day)	งบปกติ	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	พด.นครปฐม
	3.3.2 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม -ดอน-สูง	งบปกติ	60,000	279,000	373,999	373,999	373,999	พด.นครปฐม
	3.3.3 โครงการการพัฒนาที่ดินเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางการเกษตร	งบปกติ	351,000	191,000	319,000	319,000	319,000	พด.นครปฐม
	3.3.4 โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	งบปกติ	1,431,100	1,323,800	1,327,100	1,327,100	1,327,100	พด.นครปฐม
รวมงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3			1,872,100	3,116,800	22,866,899	22,866,899	22,866,899	

5.2 โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2566 - 2570 (งบจังหวัด ปี 2569)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มศักยภาพ ทักษะ ความรู้ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรด้วยการส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
1.พัฒนาองค์ความรู้ให้เกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง	1.1.1 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลูกพันธุ์ปลาโดยชุดเพาะพันธุ์เคลื่อนที่ (Mobile hatchery)	งบจังหวัด	-	203,700	220,000	-	-	ปม.จ.
	1.1.2 โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรด้วยโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG) จังหวัดนครปฐม	งบจังหวัด	-	1,135,100	-	-	-	กษจ.
	1.1.3 โครงการพัฒนาข้าวคุณภาพแบบครบวงจรตามแนวทางของ BCG Model	งบจังหวัด	-	-	2,796,600	-	-	เกษตรและ สหกรณ์ ศูนย์ เมล็ดพันธุ์ข้าว ราชบุรี และม. เกษตรศาสตร์
	1.1.4 การส่งเสริมการผลิตหน่อไม้ฝรั่งมูลค่าสูง	งบจังหวัด	-	-	678,100	-	-	กษจ.
	1.1.5 การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (ส้มโอ มะพร้าวน้ำหอม หน่อไม้ฝรั่ง ปลาสดขาม กุ้งก้ามกราม โค นม)	งบจังหวัด	-	-	-	4,806,650 ไม่ได้รับงบ	-	โครงการบูรณา การ กษ.นธ. กษจ. ปมจ. ปศจ.
	1.1.6 การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตข้าว พืชผัก ไม้ผล จังหวัดนครปฐม	งบจังหวัด	-	-	-	2,148,100	-	กษจ.
รวมงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1			-	1,338,800	3,474,700	2,148,100	0	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าทางเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (new value chain) ให้มีการแข่งขันและเพิ่มมูลค่า

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ.2569	พ.ศ.2570	
2. ส่งเสริมการผลิตสินค้าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	2.2.1 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในการผลิตโคนม -โคนมมุ่งสู่ตลาด	งบจังหวัด	-	2,346,800	-	-	-	ปศจ.
	2.2.2 จัดทำโปรแกรมระบบตรวจสอบย้อนกลับการผลิตโคนมกึ่งน้ำแข็ง	งบจังหวัด	-	3,304,400	-	-	-	ปศจ.
	2.2.3 โครงการส่งเสริมการบริโภคเนื้อโคขุนคุณภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เนื้อโค	งบจังหวัด	-	-	3,032,600	-	-	ปศจ.
	2.2.4 ส่งเสริมเลี้ยงกึ่งกัมกรามเพศผู้ปลอดภัย	งบจังหวัด	-	-	1,400,000	-	-	ปมจ.
	2.2.5 การยกระดับสินค้าแปรรูปด้านปศุสัตว์ (น้ำมันหมู่นม)	งบจังหวัด	-	-	-	267,300	-	ปศจ.
	2.2.6 โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรของจังหวัดนครปฐม กิจกรรม พัฒนาระบบฐานข้อมูลน้ำมันหมู่นมเพื่อความยั่งยืนและนวัตกรรม	งบจังหวัด	-	-	-	-	214,300	ปศจ.
3. พัฒนาระบบการผลิตการแปรรูปให้มีมูลค่าสูงได้มาตรฐานและปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด	2.3.1 ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่ Product Champion จังหวัดนครปฐม	งบจังหวัด	7,497,400	-	-	-	-	กษจ.
	2.3.2 ส่งเสริมการผลิต และสืบทอดภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรจังหวัดนครปฐม	งบจังหวัด	1,189,200	-	-	-	-	กษจ.
	2.3.3 การเพิ่มศักยภาพการผลิต สินค้าปศุสัตว์ เข้าสู่มาตรฐาน GAP	งบจังหวัด	674,000	-	-	-	-	ปศจ.
	2.3.4 พัฒนาศักยภาพการผลิตเนื้อโคขุนกึ่งน้ำแข็ง	งบจังหวัด	6,722,200	-	-	-	-	ปศจ.
	2.3.5 การยกระดับมาตรฐานการแปรรูปเนื้อสุกร ให้เข้าสู่มาตรฐานอาหารปลอดภัย	งบจังหวัด	594,000	-	-	-	-	ปศจ.
	2.3.6 การส่งเสริมการบริโภคนมพาร์มธุรกิจชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์นม ในสถานศึกษาและชุมชน	งบจังหวัด	-	1,828,600 (ไม่ได้รับงบ)	-	-	-	ปศจ.
	2.3.7 การพัฒนาและยกระดับสินค้า ผลิตภัณฑ์ และอาหารปศุสัตว์ของผู้ประกอบการรายย่อยเข้าสู่ระบบมาตรฐาน	งบจังหวัด	-	2,500,000 (ไม่ได้รับงบ)	-	-	-	ปศจ.
	2.3.8 การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบมาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ สินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์ และสัตว์น้ำเศรษฐกิจสำคัญ	งบจังหวัด	-	2,145,700	-	-	-	ปมจ.
	2.3.9 การผลิตสัตว์น้ำบริโภค ผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำคุณภาพปลอดภัย	งบจังหวัด	-	1,126,800	-	-	-	ปมจ.
	2.3.10 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดนครปฐมอย่างครบวงจร	งบจังหวัด	-	-	1,682,500	-	-	กษจ.
	2.3.11 โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตแพะพันธุ์ดี	งบจังหวัด	-	-	646,000	-	-	ปศจ.
	2.3.12 ฝึกอบรมผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์/พนักงานตรวจโรคสัตว์ เพื่อพัฒนาและต่อยอดต่อการรับรองการปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับโรงฆ่าสัตว์	งบจังหวัด	-	-	148,900	-	-	ปศจ.
	2.3.13 เพิ่มศักยภาพกระบวนการแปรรูปและการรับฝากของที่พัสดุสัตว์	งบจังหวัด	-	-	856,600	-	-	ปศจ.

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ.2569	พ.ศ.2570	
3. พัฒนาระบบการผลิตการแปรรูปให้มีมูลค่าสูงได้มาตรฐานและปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด	2.3.14 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า	งบจังหวัด	-	-	769,300	-	-	ปศจ.
	2.3.15 การยกระดับห่วงโซ่การผลิตเนื้อสุกร ให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค	งบจังหวัด	-	-	-	513,880	-	ปศจ.
	2.3.16 โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัดนครปฐม กิจกรรมหลัก เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง - ส้มโอ กระชาย อ้อย กล้วยไม้ 2,184,100 บาท - กุ้งก้ามกราม 1,687,100 บาท - ตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มกุ้งก้ามกราม 163,960 บาท	งบจังหวัด	-	-	-	-	4,035,160	โครงการบูรณาการ กษจ./ปมจ./ กษ.นฐ.
รวมงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2			-	3,272,500	8,535,900	513,880	4,249,460	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการการใช้ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Agriculture) และสอดคล้องกับบริบทสังคมเมือง

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)					หน่วยดำเนินการ
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	
2.ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน	3.2.1 การพัฒนาคุณภาพดินเพื่อเพิ่มศักยภาพผลผลิตทางการเกษตรและสร้างความยั่งยืนให้กับสิ่งแวดล้อม	งบจังหวัด	-	-	-	-		พค.นฐ.
	3.2.2 โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน กิจกรรมหลัก จัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐม (14,326,000 บาท) เพิ่มศักยภาพอาสาควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (2,703,660 บาท)	งบจังหวัด	-	-	-	-	17,029,660	ปศจ.
3.บริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบมีส่วนร่วมให้เกิดความตระหนักในการวางแผนการผลิตได้	3.3.1 ปรับปรุงสถานีสูบน้ำประทุรกายน้ำ คลองบ้านกล้วย ต.สัมปทวน อ.นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	งบจังหวัด	-	9,000,000	-	-	-	ชป.นฐ.
	3.3.2งานเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำประทุรกายน้ำคลองเจดีย์บูชาต .ศิระะทอง อ. นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม	งบจังหวัด	-	14,500,000	-	-	-	ชป.นฐ.
รวมงบประมาณประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3			0	23,500,000		0	17,029,660	

ส่วนที่ ๒

Project Brief

แบบฟอร์มข้อมูลพื้นฐานโครงการของจังหวัด (ระดับกิจกรรมย่อย)

(๑ ชุด : ๑ กิจกรรมหลัก)
ลำดับความสำคัญ.....

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาศักยภาพการตลาดเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรของจังหวัดนครปฐม

กิจกรรมหลัก : พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยเพื่อความยั่งยืนและนวัตกรรม

วงเงินงบประมาณ : ๒๑๔,๓๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นสี่พันสามร้อยบาทถ้วน)

ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บท : การเกษตร

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดที่ ๒ : การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตบนฐานของการเกษตรมูลค่าสูง การค้า การลงทุนแบบครบวงจร การบริการระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณและสุขภาวะมาตรฐานสากล (Future Economic Development city)

แผนงาน แนวทางการพัฒนาที่ 1: ยกระดับภาคเกษตรสู่เกษตรอัจฉริยะและเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

หน่วยงานหลักดำเนินการ : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

(๑) หลักการและเหตุผล

(๑.๑) ที่มา :

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน : การเกษตรสร้างมูลค่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) : ประเด็นการเกษตร มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตร และผลผลิตการผลิตของภาคเกษตร โดยการให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงทางอาหารและสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยอาศัยจุดเด่นทั้งเอกลักษณ์และความโดดเด่นของสินค้าเกษตร รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของไทย พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาในการพัฒนาและสร้างมูลค่าสินค้าเกษตร ตลอดจนการบริหารจัดการระบบนิเวศตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การตลาด การบริโภค รวมถึงด้านโลจิสติกส์ และการเชื่อมโยงไปยังภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และกระจายรายได้ให้กับภาคเกษตรของไทย โดยมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีเป้าหมายเพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ผ่านการสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรให้สามารถปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณท์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง คือ ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) : หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ในประเด็นกลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ ผลผลิตเกษตรปลอดภัย สมุนไพรแปรรูป อาหารทางการแพทย์ อาหารทางเลือก อาหารฟังก์ชัน พลังงานวัสดุและเคมีชีวภาพ โปรตีนจากพืชและแมลง กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมกระบวนการผลิตที่หลากหลาย และคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ในการวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาผลผลิตและประสิทธิภาพการผลิต แปรรูปสินค้าเกษตรและสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด และกลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๔ ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

๔. นโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี : นโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที นโยบายที่หก รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัยโดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

๕. นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการต่อยอดโครงการ ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ รวมถึงส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร **จัดการทรัพยากรทางการเกษตร** โดยทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการผลิต รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการผลักดันนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยต้องใช้กลไกความร่วมมือจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงทูตเกษตรในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

๖. แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) : ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๒ : การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตบนฐานของการเกษตรมูลค่าสูง การค้า การลงทุนแบบครบวงจร การบริการระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณและสุขภาวะมาตรฐานสากล (Future Economic Development city) **ด้านการเกษตร** มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ใช้นวัตกรรมและมีอัตลักษณ์ท้องถิ่น ต้องการการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานต่างๆ เช่น GAP อินทรีย์ และ GI เพื่อยกระดับคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ดำเนินการพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับสำหรับสินค้าเกษตรเพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นตลอดห่วงโซ่การผลิต ต้องการการส่งเสริมตลาดออนไลน์ และพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับเกษตรกร เพื่อเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงและลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ต้องการการพัฒนาตลาดท้องถิ่นและเครือข่ายตลาดชุมชนที่เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวิถีชุมชน เพื่อสร้างรายได้เสริมและกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

๗. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) : ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มศักยภาพ ทักษะ ความรู้ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรด้วยการส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม เป้าหมาย พัฒนาศักยภาพให้เกษตรกรเพื่อปรับกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง และ ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และสร้างห่วงโซ่มูลค่าใหม่ (New Value Chain) เป้าหมาย เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิต แปรรูป การตลาดสินค้าเกษตรไปสู่คุณภาพและมาตรฐานสินค้าปลอดภัย โดยใช้กลยุทธ์ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมกระบวนการสร้างสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง ได้มาตรฐานและปลอดภัย ตรงตามความต้องการของตลาด

(๑.๒) สรุปสาระสำคัญ

สภาพปัญหา / ความต้องการ :

จังหวัดนครปฐมในฐานะที่เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงและเป็นศูนย์กลางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่สำคัญของภูมิภาคภาคกลางปริมณฑล ได้กำหนดวิสัยทัศน์ "นครปฐม เมืองน่าอยู่ เมืองเศรษฐกิจแห่งอนาคต เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน" ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาที่ ๒ เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตบนฐานของการเกษตรมูลค่าสูง การค้า การลงทุนแบบครบวงจร การบริการระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมสีเขียว และท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณและสุขภาวะมาตรฐานสากล เป็นกรอบการทำงานหลักที่ต้องการการขับเคลื่อนผ่านโครงการเชิงบูรณาการ

การวิเคราะห์ความเดือดร้อนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จากการสำรวจภาคสนามและข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่ากลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการผลิตน้ำมันหอยมีความต้องการเร่งด่วน ประการแรก

ต้องการความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัย กลุ่มเป้าหมาย ๘๙% ระบุว่าขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีบรรจุภัณฑ์และไม่ทราบช่องทางการเข้าถึงข้อมูลทางเทคนิค ประการที่สอง ต้องการการสนับสนุนด้านการเงินและการลงทุนในการปรับปรุงกระบวนการผลิต ผู้ประกอบการ ๗๔% ต้องการเงินทุนสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องจักรสำหรับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ผู้ประกอบการ SMEs มีความต้องการเฉพาะเพิ่มเติม ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับเทรนด์ตลาดที่เน้นความยั่งยืนและสุขภาพ การเข้าถึงช่องทางการตลาดใหม่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพระดับสากล ขณะเดียวกันต้องการการสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและลดต้นทุนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ความท้าทายในอนาคต ความท้าทายสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ๕-๑๐ ปีข้างหน้า ประการแรก การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดมากขึ้น โดยเฉพาะมาตรการจำกัดการใช้พลาสติกครั้งเดียวทิ้งที่จะมีผลบังคับใช้เต็มรูปแบบในปี ๒๕๗๐ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและใช้วัสดุใหม่ที่มีต้นทุนสูงกว่า ประการที่สอง การแข่งขันที่รุนแรงจากผู้ประกอบการขนาดใหญ่และสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยมากขึ้น ทำให้ต้องมีการลงทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้ตรงตามความต้องการ ประการที่สี่ ความผันผวนของราคาวัตถุดิบและพลังงานที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต รวมทั้งการขาดแคลนแรงงานฝีมือที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ท้ายที่สุดความจำเป็นในการปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลและการค้าออนไลน์ที่ต้องการการลงทุนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการพัฒนาทักษะใหม่ของผู้ประกอบการ

น้ำมันหมูเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของจังหวัดนครปฐม โดยเฉพาะในอำเภอพุทธมณฑลและอำเภอสามปรานที่มีชุมชนผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางที่ผลิตน้ำมันหมูคุณภาพสูงเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงใช้บรรจุภัณฑ์แบบดั้งเดิมที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขาดมาตรฐานด้านอนามัยและความปลอดภัย และไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ ความปลอดภัยของอาหาร และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมน้ำมันหมูของจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหมูอนามัยที่ยั่งยืนและใช้นวัตกรรมจึงเป็นความจำเป็นเชิงยุทธศาสตร์ที่จะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ โครงการนี้สอดคล้องกับวาระแห่งชาติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเชื่อมโยงกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑลที่มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและเกษตรแปรรูปให้มีมาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น จังหวัดนครปฐมจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหมูอนามัยเพื่อความยั่งยืนและนวัตกรรม เพื่อเป็นต้นแบบในการยกระดับอุตสาหกรรมท้องถิ่นสู่ความทันสมัย ยั่งยืน และสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลให้จังหวัดนครปฐมเป็นศูนย์กลางการผลิตน้ำมันหมูคุณภาพสูงที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการบรรลุวิสัยทัศน์ของจังหวัดและสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ความเร่งด่วน : (ระดับระดับความจำเป็นเร่งด่วน) : มีความเร่งด่วนในระดับ เร่งด่วนมากที่สุด เนื่องจากตอบโจทย์ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคต มีความจำเป็นต่อการแข่งขันในตลาด สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และมีความพร้อมดำเนินการทันที สอดรับกับระเบียบการจัดทำโครงการของจังหวัดนครปฐมและสำนักงบประมาณ จึงสมควรได้รับการพิจารณาดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์จังหวัด พ.ศ. ๒๕๗๐-๒๕๗๕

(๒) ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(๒.๑) วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำมันหมู่น้ำมันที่ยั่งยืนและมีนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและสิ่งแวดล้อม

๒. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์น้ำมันหมู่น้ำมันและสร้างโอกาสส่งออก

๔. ยกระดับรายได้เกษตรกรและผู้ประกอบการในจังหวัดนครปฐม

๕. สนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตของจังหวัดนครปฐม

(๒.๒) สถานภาพของโครงการ

☒ โครงการเดิม

☐ โครงการใหม่

(๒.๓) ประเภทของโครงการ

☒ พัฒนา

☐ ดำเนินการปกติ

(๒.๔) ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐

(๒.๕) สถานที่ดำเนินโครงการ : ทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

(๓) กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๓.๑) กลุ่มเป้าหมาย :

๑. ผู้ผลิตน้ำมันหมู่น้ำมัน สภาพปัญหา: ขาดบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมและยั่งยืน ต้นทุนสูง สูญเสียโอกาสทางการตลาด ความต้องการ: บรรจุภัณฑ์ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่า ตอบโจทย์ตลาดและสิ่งแวดล้อม จำนวน: ๒๐๐ ราย (กรมปศุสัตว์, ๒๕๖๖) ลักษณะ: วิสาหกิจขนาดกลาง-ย่อม มีความรู้การผลิตแต่ขาดความรู้บรรจุภัณฑ์

๒. ผู้บริโภคน้ำมันหมู่น้ำมัน สภาพปัญหา: กังวลความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม บรรจุภัณฑ์ไม่สะดวก ความต้องการ: บรรจุภัณฑ์ปลอดภัย ยั่งยืน ใช้งานง่าย สวยงาม จำนวน: ๕๐๐,๐๐๐ คน/ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๕) ลักษณะ: เน้นคุณภาพ สนใจสินค้ายั่งยืน

๓. ผู้ประกอบการด้านบรรจุภัณฑ์ สภาพปัญหา: ขาดนวัตกรรมพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ยั่งยืน ไม่ตอบสนองความต้องการตลาด ความต้องการ: นวัตกรรมใหม่ สร้างโอกาสทางการตลาด จำนวน: ๕๐ ราย (สภาอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม, ๒๕๖๖) ลักษณะ: มีศักยภาพผลิตแต่ขาดนวัตกรรม

ข้อมูลสถิติ : ๗๘% ของผู้บริโภคให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์ที่ยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖) ความต้องการบรรจุภัณฑ์ที่ยั่งยืนเพิ่ม ๑๕% ต่อปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๕) ๖๐% ของผู้ผลิตในนครปฐมมีปัญหาบรรจุภัณฑ์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๖๔)

(๓.๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย :

๑. ผู้ผลิตน้ำมันหมู่น้ำมัน

๒. ประชาชนในจังหวัดนครปฐม

๓. ผู้ประกอบการบรรจุภัณฑ์

๔. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่

๕. สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย)

(๔) เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(๔.๑) เป้าหมายโครงการ

ตัวชี้วัด

๑. พัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ๑ ชนิด/กลุ่ม

๒. กลุ่มเกษตรกรได้รับการฝึกอบรม ๕ กลุ่ม (กลุ่มละ ๗ ราย)

(๔.๒) ผลผลิต

๑. บรรจุกัญทิใหม่ ๑ ชนิด

๒. กลุ่มเกษตรกรได้รับการฝึกอบรม

(๔.๓) ผลลัพธ์

๑. เกษตรกรและผู้ประกอบการที่ได้รับการฝึกอบรมใช้บรรจุกัญทิใหม่

๒. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

๓. หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครปฐมมีการบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร สามารถเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรของจังหวัดได้

(๔.๔) ผลกระทบ :

เชิงบวก : สินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น

เชิงลบ : ต้นทุนการลงทุนเริ่มต้นที่สูงสำหรับการพัฒนาบรรจุกัญทิใหม่ (มาตรการป้องกัน: จัดหาแหล่งทุนสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน, จัดอบรมให้เกษตรกรและผู้ประกอบการเข้าใจถึงประโยชน์ระยะยาว)

(๕) แนวทางการดำเนินงาน

(แสดงรายละเอียดกิจกรรมที่จะทำภายใต้โครงการที่จังหวัดเสนอขอ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมสำคัญด้วย)

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.- ธ.ค. ๖๔	ม.ค. - มี.ค. ๗๐	เม.ย.-มิ.ย. ๗๐	ก.ค. - ก.ย. ๗๐
กิจกรรมที่ ๑ พัฒนบบรรจุกัญทิน้ำมันหมูอนามัยเพื่อความยั่งยืนและนวัตกรรม				
๑. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุกัญทิ		✓		
๒. สนับสนุนวัสดุสำหรับบรรจุกัญทิพร้อมออกแบบฉลากสินค้าให้กลุ่มเกษตรกร		✓		
๓. กิจกรรมตรวจประเมินติดตามโครงการ			✓	✓

หมายเหตุ : สามารถถ่วงจ่ายได้ทุกกิจกรรม

(๖) วิธีการดำเนินงาน ☒ ดำเนินการเอง ☐ จ้างเหมา

(๗) วงเงินของโครงการ : ๒๑๔,๓๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นสี่พันสามร้อยบาทถ้วน)

(๘) ความพร้อมของโครงการ

(๘.๑) พื้นที่ดำเนินโครงการ

☒ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการได้ทันที

☐ อยู่ระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว แต่อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่หรือกำลังแก้ไขปัญหา / อุปสรรคต่างๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย

☐ อยู่ระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(๘.๒) แบบรูปรายการ/ แผนการปฏิบัติงาน

☒ มี และสมบูรณ์

☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์

☐ ไม่มี

(๘.๓) ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ

- ๑) บุคลากรมีประสิทธิภาพ ☐ ทั้งหมด ☒ บางส่วน ☐ ไม่มีประสิทธิภาพ
- ๒) เครื่องมือดำเนินการ ☐ มีพร้อมดำเนินการได้ทันที
☒ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม
☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม
- ๓) เทคนิคในการบริหารจัดการ ☒ มีประสิทธิภาพสูง
☐ มีประสิทธิภาพปานกลาง
☐ ไม่มีประสิทธิภาพ

(๘.๔) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- ☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว
- ☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา
- ☒ ไม่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๙) วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษา เมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนโครงการ :

ภายหลังโครงการแล้วเสร็จ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐมจะทำหน้าที่หลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้และติดตามการใช้งาน บรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกับสถาบันการศึกษาและภาคเอกชนดำเนินการบำรุงรักษาเครื่องจักรและนวัตกรรมให้พร้อมใช้เสมอ ผ่านระบบ อบรมประจำปีและกองทุนซ่อมบำรุง สนง.พัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดจะจัดเก็บข้อมูลผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและความพึงพอใจผู้บริโภคเพื่อ ประเมินผล กระทรวงอุตสาหกรรมดูแลด้านมาตรฐานความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม ขณะที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะต่อยอดวิจัยและพัฒนา บรรจุภัณฑ์รุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการก่อให้เกิดผลกระทบในระยะยาวและใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าสูงสุด

(๑๑) ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด :

- ไม่มี

แบบฟอร์มข้อมูลพื้นฐานโครงการของจังหวัด (ระดับกิจกรรมย่อย)
หลัก)

(๑ ชุด : ๑ กิจกรรม

ลำดับความสำคัญ.....

ชื่อโครงการ : โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัดนครปฐม

กิจกรรมหลัก : ๑.เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้านพืช ส้มโอ กระชาย อ้อย กล้วยไม้

๒.เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้านประมง กุ้งก้ามกราม

๓.การตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มกุ้งก้ามกราม

วงเงินงบประมาณ : ๔,๐๓๕,๑๖๐ บาท (สี่ล้านสามหมื่นห้าพันหนึ่งร้อยหกสิบบาทถ้วน)

ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บทฯ : การเกษตร

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดที่ ๑ : ด้านเศรษฐกิจ

หน่วยงานหลักดำเนินการ : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

สำนักงานประมงจังหวัดนครปฐม

หน่วยงานร่วมดำเนินการ: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครปฐม

สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครปฐม

โครงการชลประทานนครปฐม

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครปฐม

(๑) หลักการและเหตุผล

(๑.๑) ที่มา :

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน : การเกษตรสร้างมูลค่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) : ประเด็นการเกษตร มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตร และผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร โดยการให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงทางอาหารและสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยอาศัยจุดเด่นทั้งเอกลักษณ์และความโดดเด่นของสินค้าเกษตร รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของไทย พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาในการพัฒนาและสร้างมูลค่าสินค้าเกษตร ตลอดจนการบริหารจัดการระบบนิเวศตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การตลาด การบริโภค รวมถึงด้านโลจิสติกส์ และการเชื่อมโยงไปยังภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

และกระจายรายได้ให้กับภาคเกษตรของไทย โดยมีความสอดคล้องทุกแผนแม่บทย่อยทั้ง เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จังหวัดต้องการมุ่งเน้นในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร)

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) : หมายความว่า ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ในประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ ผลผลิตเกษตรปลอดภัย สมุนไพรแปรรูป อาหารทางการแพทย์ อาหารทางเลือก อาหารฟังก์ชัน พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ โปรตีนจากพืชและแมลง กลยุทธ์ที่ ๓ การขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ กลยุทธ์ที่ ๗ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตของเกษตรกร กลยุทธ์ที่ ๑๑ การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และกลยุทธ์ที่ ๑๒ การพัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และนักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๔. นโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี : นโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที นโยบายที่หก รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัยโดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร

๕. นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการต่อยอดโครงการ ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ รวมถึงส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร จัดการทรัพยากรทางการเกษตร โดยทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการผลิต รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการผลักดันนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยต้องใช้กลไกความร่วมมือจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงทูตเกษตรในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

๖. แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) : ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๒ : การพัฒนาเศรษฐกิจแห่งอนาคตบนฐานของการเกษตรมูลค่าสูง การค้า การลงทุนแบบครบวงจร การบริการระดับคุณภาพ อุตสาหกรรมสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณและสุขภาวะมาตรฐานสากล (Future Economic Development city) **ด้านการเกษตร** มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ใช้นวัตกรรมและมีอัตลักษณ์ท้องถิ่น ต้องการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานต่างๆ เช่น GAP อินทรีย์ และ GI เพื่อยกระดับคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ต่างการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสำหรับสินค้าเกษตรเพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นตลอดห่วงโซ่การผลิต ต้องการส่งเสริมตลาดออนไลน์ และพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับเกษตรกร เพื่อเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงและลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ต้องการการพัฒนาตลาด

ท้องถิ่นและเครือข่ายตลาดชุมชนที่เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และวิถีชุมชน เพื่อสร้างรายได้เสริมและกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

๗. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) : ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การยกระดับการผลิต แปรรูปและการตลาดสินค้าเกษตรสู่การเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป้าหมาย การผลิตสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพ และสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวนพื้นที่/ผลิตภัณฑ์ ได้รับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐) จำนวนแปลงเกษตรกร/ฟาร์ม ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร แนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร/เกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม/เครือข่ายเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

ปัจจุบันการเกษตรกรรมในจังหวัดนครปฐมยังประสบปัญหาหลายประการที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ การกระจายของแปลงเกษตรที่มีขนาดเล็ก ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการจัดการและไม่คุ้มค่าในการลงทุนเทคโนโลยีสมัยใหม่ การขาดระบบการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถต่อรองราคาได้และต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง การขาดองค์ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ และการขาดทุนด้านการผลิตที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสนองความต้องการของตลาด โดยเฉพาะตลาดส่งออก

วาระแห่งชาติด้านการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน รวมถึงวาระแห่งชาติด้านการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ได้กำหนดให้การพัฒนาเกษตรกรรมที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเกษตร การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของสินค้าเกษตร และการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ในภาคเกษตรกรรมด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จังหวัดนครปฐมจะต้องดำเนินโครงการยกระดับเกษตรแปลงใหญ่สู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อเป็นต้นแบบและกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านภาคเกษตรกรรมของจังหวัดสู่ระบบเกษตรกรรมสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสร้างมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และสนับสนุนการพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายการเป็นประเทศรายได้สูงอย่างยั่งยืนต่อไป

(๑.๒) สรุปสาระสำคัญ

สภาพปัญหา / ความต้องการ :

จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่การเกษตรกรรมทั้งหมดประมาณ ๕๔๙,๙๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๘ ของพื้นที่จังหวัด โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๒๒๙,๔๘๐ ไร่ พืชไร่ ๙๐,๐๔๙ ไร่ พืชสวน ๑๓๕,๑๓๓ ไร่ ประมง ๙๓,๓๐๘ ไร่ พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ ๑,๙๕๒ ไร่ ตามข้อมูลจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม ปี ๒๕๖๗ อย่างไรก็ตามการจัดการแปลงเกษตรในจังหวัดยังประสบปัญหาพื้นฐานที่สำคัญหลายประการ ปัญหาสำคัญอันดับแรก คือการกระจายของขนาดแปลงเกษตรที่มีขนาดเล็กและไร้ประสิทธิภาพ โดยเกษตรกรในจังหวัดนครปฐม ร้อยละ ๗๓.๔ มีพื้นที่เกษตรกรรมต่ำกว่า ๒๕ ไร่ต่อครัวเรือน และเกษตรกร ร้อยละ ๔๕.๘ มีพื้นที่เกษตรกรรมไม่เกิน ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจของขนาด (Economy of Scale) ได้อย่างเต็มที่ และเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ที่มีต้นทุนสูง ปัญหาที่สองเป็นเรื่องของการขาดการรวมกลุ่มและการประสานงานระหว่างเกษตรกร ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า มีเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรอย่างจริงจังเพียงร้อยละ ๒๘.๗ ของเกษตรกรทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่ร้อยละ ๔๒.๓ สภาพการณ์นี้ส่งผลให้เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองในการจัดหาปัจจัยการผลิต การตลาด และการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีใหม่ๆ

จังหวัดนครปฐมมีศักยภาพสูงในการเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำคุณภาพ โดยเฉพาะกุ้งก้ามกรามซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจสร้างอาชีพที่ดี ด้วยรสชาติอร่อยและราคาดีสม่ำเสมอ พบการเลี้ยงอย่างแพร่หลายในภาคกลางของประเทศไทย เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม กุ้งก้ามกรามได้รับการยอมรับว่าเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่สอดคล้องกับนโยบาย "๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง" อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของเกษตรกรในพื้นที่ยังเผชิญปัญหาสำคัญคือ คุณภาพของลูกพันธุ์ที่ไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้เกษตรกรได้รับลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพไม่คงที่ อัตราการรอดชีวิตต่ำ และไม่ตรงตามความต้องการของตลาด

การวิเคราะห์เกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ ส้มโอนครชัยศรีเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้รับการรับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดนครปฐม โดยมีพื้นที่ปลูกส้มโอในอำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอบางแพ รวม ๗,๑๖๒ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๕,๔๐๐ ลูกต่อไร่ต่อปี มีเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอทั้งหมด ๑,๕๓๒ ราย ความเดือดร้อนสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ ประกอบด้วย ปัญหาคุณภาพผลผลิตไม่คงที่ (เนื้อขาวสาร) และปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช ซึ่งแมลงเพลี้ยไฟทำให้ผลผลิตเสียหายร้อยละ ๑๕-๒๕ ต่อปี ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้เกิดเนื้อขาวสาร การจัดการที่เหมาะสม การใช้เทคโนโลยี และการจัดการโรคแมลงที่ทันสมัย

เกษตรกรผู้ปลูกกระชาย

การปลูกกระชายในจังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๖๙๑ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๕๙๘.๔๕ กิโลกรัมต่อไร่ มีเกษตรกรผู้ปลูกกระชาย ๑,๕๓๕ ราย โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกเพื่อส่งออกและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพร ปัญหาหลักของเกษตรกรผู้ปลูกกระชาย คือ ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช โดยเฉพาะโรคเหี่ยวหรือเหี่ยวเน่า การจัดการแปลงที่ไม่เหมาะสมกับสภาพดินและอากาศ, และ ความผันผวนด้านราคาและการเข้าถึงตลาด ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อรายได้และความยั่งยืนในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

พื้นที่ปลูกอ้อยในจังหวัดนครปฐม ๘๖,๕๔๙ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑๔.๕๖ ตัน/ไร่ มีเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ๑,๙๕๗ ราย ส่วนใหญ่เป็นการปลูกอ้อยโรงงานเพื่อขายให้โรงงานน้ำตาล ปัญหาสำคัญ คือ ราคาอ้อยที่ผันผวนตามราคาน้ำตาลในตลาดโลก ปัญหาการขาดแคลนนํ้าในช่วงแล้ง ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การเข้าถึงเครื่องจักรกลการเกษตร ความเชื่อและประสบการณ์การผลิตแบบเดิม และปัญหาด้านทุนการขนส่งที่สูงเนื่องจากระยะทางไปโรงงาน ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย คือ ด้านการเข้าถึงและใช้งานเครื่องจักรกลเกษตร การจัดการไร่อ้อย

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มี พื้นที่ปลูกกล้วยไม้มากที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะกล้วยไม้สกุลหวาย ถือเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดและของประเทศ มีพื้นที่ทั้งหมด ๙,๙๔๑ ไร่ มีเกษตรกร ๖๖๙ ราย ผลผลิต ๔๑,๘๑๒ ตัน มูลค่า ๑,๘๘๙ ล้านบาท ปัญหาสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำและผันผวน ต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาการตลาดที่มีการแข่งขันสูง ขาดช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ คือ มาตรการพยุงราคา เพื่อป้องกันราคาตกต่ำอย่างรุนแรง การส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ รมรณรงค์ให้คนไทยใช้กล้วยไม้มากขึ้น เช่น จัดงานแสดง งานประกวด การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วยไม้ เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความหลากหลายของสินค้า

เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งก้ามกราม

เกษตรกรในพื้นที่เผชิญกับความไม่แน่นอนด้านผลผลิต อัตราการรอดชีวิตของกุ้งที่ไม่สม่ำเสมอ และขาดความรู้ในการเลือกลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพ การวิเคราะห์พฤติกรรมตลาดแสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความต้องการกุ้งก้ามกรามเพศผู้มากกว่า เนื่องจากมีขนาดตัวใหญ่ เนื้อเยื่อ และจุดเด่นที่หัวมัน แต่การเลี้ยงแบบเดิมที่มีสัดส่วนตัวผู้ต่อตัวเมีย ๕๐:๕๐ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมกุ้งก้ามกรามในจังหวัด

นครปฐม พบปัญหาโครงสร้างที่สำคัญคือช่องว่างระหว่างคุณภาพลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพกับราคาของลูกพันธุ์ที่สูงขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากการผลิตลูกพันธุ์กึ่งก้ามกรามในจังหวัดนครปฐม ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ลูกพันธุ์ในพื้นที่ของเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยง ต้องมีการซื้อลูกพันธุ์กึ่งก้ามกรามจากต่างจังหวัดเช่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สุพรรณบุรี ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในกระบวนการขนส่งเพิ่มขึ้น จังหวัดนครปฐมเป็นพื้นที่สำคัญในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทย โดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้ง ปลา และสัตว์น้ำสวยงาม ซึ่งมีข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัด ปี ๒๕๖๘ แสดงให้เห็นว่ามีจำนวนฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมด ๑๐,๘๓๕ ฟาร์ม ครอบคลุมพื้นที่รวม ๑๑๙,๕๑๑.๗๐ ไร่ โดยเนื้อที่เลี้ยงสัตว์น้ำเฉลี่ยมีขนาด ๑๑.๐๓ ไร่/ฟาร์ม โดยมีผลผลิต สัตว์น้ำเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งก้ามกราม ปลานิล และปลาเบญจพรรณต่อปีไม่น้อยกว่า ๑๓,๐๐๐ เมตริกตัน มูลค่าภาคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อปี ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ล้านบาท ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของจังหวัดในการผลิตสัตว์น้ำทั้งในระบบเกษตรกรรายย่อยและระบบการผลิตเชิงพาณิชย์

อย่างไรก็ตาม การผลิตสัตว์น้ำในจังหวัดยังเผชิญกับปัญหาสำคัญหลายประการ ข้อมูลจากกรมประมงแสดงให้เห็นว่าในระดับประเทศ จำนวนฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มีเพียง ๘๐๐ ฟาร์ม จากฟาร์มที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด ๑๐,๘๓๕ ฟาร์ม คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๗.๓๘ เท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างการพัฒนามาตรฐานการผลิตที่ยังมีอยู่อย่างมีนัยสำคัญ สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดนครปฐมเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ได้อย่างจำกัด

ความเร่งด่วน : (ระดับความจำเป็นเร่งด่วน) :

เร่งผลักดันการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้วยกิจกรรมต่างๆ จากการการวิเคราะห์สภาพปัญหาและประเด็นความต้องการในการพัฒนา (pain point) ที่ชัดเจน และร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลักดันตามแนวทางการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยเร็ว

(๒) ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(๒.๑) วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมและยกระดับประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรสู่ระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี และการจัดการที่ดีมาใช้ ในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต

๒. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร พัฒนาบรรจุภัณฑ์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

๓. เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเข้าถึงตลาด เพิ่มโอกาสในการจำหน่ายและสร้างการรับรู้การจัดนิทรรศการแสดงผลผลิต

๔. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะและอนุบาลกึ่งก้ามกรามคุณภาพสูงตามหลักพันธุศาสตร์สมัยใหม่ ให้แก่เกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงกึ่งก้ามกรามในจังหวัดนครปฐม โดยเน้นเทคนิคการแยกเพศและการผลิตลูกพันธุ์ที่มีสัดส่วนตัวผู้สูงเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

๕. เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านการจัดการระบบการตามแนวทางการปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐาน และการใช้นวัตกรรมรวมถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการลดต้นทุนการผลิตและความเสี่ยงในการแพร่กระจายโรคสัตว์น้ำ และสนับสนุนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สัตว์น้ำสวยงาม เข้าสู่ระบบมาตรฐานและรักษาการจัดการระบบมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

(๒.๒) สถานภาพของโครงการ

☐ โครงการเดิม

☒ โครงการใหม่

(๒.๓) ประเภทของโครงการ

☒ พัฒนา

☐ ดำเนินการปกติ

(๒.๔) ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐

(๒.๕) สถานที่ดำเนินโครงการ : ๗ อำเภอ จังหวัดนครปฐม

(๓) กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๓.๑) กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ กระชาย อ้อย กล้วยไม้ และผู้เลี้ยงกุ้งก้ามกราม

(๓.๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย :

๑. ประชาชนในจังหวัดนครปฐม
๒. ประชาชนในชุมชนพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ใกล้เคียง
๓. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่
๔. ผู้บริโภคทั้งในจังหวัดและตลาดส่งออก

(๔) เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(๔.๑) เป้าหมายโครงการ

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนสินค้าเกษตรของจังหวัดที่มีแผน/แนวทางการยกระดับสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง (๕ สินค้า)
๒. จำนวนกิจกรรมตามแผน/แนวทางการยกระดับสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย (ไม่น้อยกว่า ๑๐ กิจกรรม)
๓. จำนวนเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (๑๐๐ ราย)

(๔.๒) ผลผลิต

- ๑) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถปรับเปลี่ยนและประยุกต์ใช้แนวทางการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน
- ๒) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดนครปฐม ผ่านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
- ๓) เพิ่มช่องทางการตลาด ขยายฐานลูกค้าสำหรับสินค้าเกษตรของจังหวัดนครปฐม เพื่อสร้างการรับรู้และเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายภายในประเทศ

(๔.๓) ผลลัพธ์

๑. การเพิ่มรายได้และความมั่นคงของเกษตรกร และความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
- ๒) หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครปฐมมีการบูรณาการขับเคลื่อนการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัด สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรของจังหวัดได้อย่างต่อเนื่อง

(๔.๔) ผลกระทบ :

๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัด
๒. จังหวัดนครปฐมสามารถเพิ่มผลิตภาพจากการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดให้มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ในด้านการเกษตร และการประมงเพิ่มขึ้น
๓. การขับเคลื่อนภาคการเกษตรบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ตัวชี้วัดอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น

(๕) แนวทางการดำเนินงาน

(แสดงรายละเอียดกิจกรรมที่จะทำภายใต้โครงการที่จังหวัดเสนอขอ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมสำคัญด้วย)

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.- ธ.ค. ๖๙	ม.ค. - มี.ค. ๗๐	เม.ย.-มิ.ย. ๗๐	ก.ค. - ก.ย. ๗๐
กิจกรรมที่ ๑ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้านพืช ส้มโอ กระชาย อ้อย กล้วยไม้ ๒,๑๘๔,๑๐๐ บาท				
๑. ประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการ	✓			
๒. อบรมหลักสูตรการใช้โมเดลการปลูกข้าวแบบลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก(Greenhouse Gas - GHG)	✓	✓		
๓. การผลิตส้มโอพรีเมียมด้วยนวัตกรรมการจัดการหลังเก็บเกี่ยวเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่า	✓	✓	✓	
๔.เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกระชาย สู้ผลผลิตคุณภาพสูง ต้นทุนต่ำ	✓	✓		
๕.ส่งเสริมการผลิตอ้อยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดเผา สร้างคุณค่า พัฒนาความยั่งยืน	✓	✓		
๖.จัดงานรณรงค์การผลิตอ้อยเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		✓		
๗.การรับรอง/ต่ออายุมาตรฐานนครปฐมปลอดภัย และตราสัญลักษณ์นครปฐมการ์นต์	✓	✓	✓	✓
๘.สนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	✓	✓	✓	✓
๙.จัดนิทรรศการแสดงกล้วยไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ จังหวัดนครปฐม	✓			
กิจกรรมที่ ๒ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้านประมง กุ้งก้ามกราม ๑,๖๘๗,๑๐๐ บาท				
๑. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการเพาะและอนุบาลกุ้งก้ามกรามตามหลักพันธุศาสตร์เพื่อการผลิตกุ้งก้ามกรามคุณภาพดี		✓		
กิจกรรมที่ ๓ การตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มกุ้งก้ามกราม ๑๖๓,๙๖๐ บาท				
๑. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการระบบผลิตตามหลักปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี การลดต้นทุนการผลิต การจัดการระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ สนับสนุนการเตรียมความพร้อมรับการตรวจรับรองให้แก่เกษตรกร		✓		
๒. กิจกรรมตรวจรับรองฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามระบบการผลิต ๑๐๐ ฟาร์ม			✓	
๓.ติดตามและประเมินผลโครงการ		✓	✓	✓

หมายเหตุ : สามารถถ่วงจ่ายได้ทุกกิจกรรม

(๖) วิธีการดำเนินงาน ☒ ดำเนินการเอง

☒ จ้างเหมา

(๗) วงเงินของโครงการ : ๔,๐๓๕,๑๖๐ บาท (สี่ล้านสามหมื่นห้าพันหนึ่งร้อยหกสิบบาทถ้วน)

(๘) ความพร้อมของโครงการ

(๘.๑) พื้นที่ดำเนินโครงการ

- ☒ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการได้ทันที
- ☐ อยู่ระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว แต่อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่ หรือกำลังแก้ไขปัญหา / อุปสรรคต่างๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย
- ☐ อยู่ระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(๘.๒) แบบรูปรายการ/ แผนการปฏิบัติงาน

- ☒ มี และสมบูรณ์
- ☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์
- ☐ ไม่มี

(๘.๓) ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ

- ๑) บุคลากรมีประสบการณ์ ☐ ทั้งหมด ☒ บางส่วน ☐ ไม่มีประสบการณ์
- ๒) เครื่องมือดำเนินการ ☐ มี พร้อมดำเนินการได้ทันที
- ☒ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม
- ☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม
- ๓) เทคนิคในการบริหารจัดการ ☒ มีประสบการณ์สูง
- ☐ มีประสบการณ์ปานกลาง
- ☐ ไม่มีประสบการณ์

(๘.๔) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- ☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว
- ☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา
- ☒ ไม่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๙) วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษา เมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนโครงการ :

เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ทรัพย์สินที่ได้จากการดำเนินโครงการดังกล่าว ขอโอนให้สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม และสำนักงานประมงจังหวัดนครปฐมเป็นผู้ควบคุม ดูแล และบำรุงรักษาทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ต่อไป

(๑๑) ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด :

- ไม่มี

แบบฟอร์มข้อมูลพื้นฐานโครงการของจังหวัด (ระดับกิจกรรมย่อย)

(๑ ชุด : ๑ กิจกรรมหลัก)

ลำดับความสำคัญ.....

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบของจังหวัดนครปฐมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าอยู่

กิจกรรมหลัก : ๑.จัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐม

๒.เพิ่มศักยภาพอาสาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

วงเงินงบประมาณ : ๑๗,๐๕๓,๖๖๐ บาท (สิบล้านเจ็ดพันห้าหมื่นสามพันหกร้อยหกสิบบาทถ้วน)

ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บทฯ : ประเด็นความมั่นคง

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดที่ ๑ : การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่ที่ทันสมัย

หน่วยดำเนินการ : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

ผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครปฐม

ธนารักษ์พื้นที่จังหวัดนครปฐม

ฯลฯ

(๑) หลักการและเหตุผล

(๑.๑) ที่มา :

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน : การเกษตรสร้างมูลค่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) : ประเด็นการเกษตร มุ่งเน้นการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมีเป้าหมายสินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นและผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้นผ่านการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตรในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่างๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) : หมายความว่า ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ในประเด็นกลยุทธ์ที่ ๑ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ ส่งเสริมและขยายผลงานวิจัยจากหน่วยงานวิจัย มหาวิทยาลัยและสถาบันอาชีวศึกษา ภาคเอกชน และองค์กรเกษตรกรที่มีส่วนในการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้พัฒนาเทคโนโลยีและผู้ใช้งาน และกลยุทธ์ที่ ๓ การขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑ ส่งเสริมการทาเกษตรยั่งยืนที่ตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน ผ่านการดำเนินการปกป้อง จัดการอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูธรรมชาติหรือระบบนิเวศที่เปลี่ยนไป เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

ของมนุษย์ และเป็นประโยชน์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และกลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๔ ขยายผลแบบอย่างความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ

๔. นโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี : นโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทันที นโยบายที่หก รัฐบาลจะยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรทันสมัยโดยใช้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” นำเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri-Tech) เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และเทคโนโลยีด้านอาหาร (Food Tech) มาใช้พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการคว้าโอกาสในตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งอาหารฮาลาล และฟื้นฟูนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งเป็นจุดเด่นของประเทศไทยเพื่อตอบสนองความต้องการของโลกด้านความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเร่งเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร **นโยบายที่ ๒. ส่งเสริมโอกาสในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ข้อ ๒.๑ รัฐบาลจะส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy or Eco-friendly Economy)** สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตพลังงานสะอาด ทั้งพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาและผืนน้ำ พลังงานน้ำ และพลังงานทางเลือกอื่น ๆ รวมทั้งพัฒนาตลาดซื้อขายไฟฟ้าเสรีและคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) เพื่อความยั่งยืน รวมทั้งการปรับกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคธุรกิจบริการให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ **นโยบายในการสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ ๑. รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ** เพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รัฐบาลจะสร้างการมีส่วนร่วมในการรับมือกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา PM๒.๕

๕. นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : บริหารจัดการน้ำ ให้เกิดประสิทธิภาพด้านการเกษตร ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการต่อยอดโครงการ ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ รวมถึงส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร **จัดการทรัพยากรทางการเกษตร** โดยทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการผลิต รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการผลักดันนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยต้องใช้กลไกความร่วมมือจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงทูตเกษตรในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

๖. แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) : ได้กำหนดวิสัยทัศน์ " นครปฐม: เมืองน่าอยู่ เมืองเศรษฐกิจแห่งอนาคต เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน " โดยเฉพาะในประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : " การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่ที่ทันสมัย " ซึ่งมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพัฒนาเมืองและชุมชนให้มีความปลอดภัย น่าอยู่ และทันสมัย ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดเมืองอัจฉริยะ การจัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจรจัดสอดคล้องโดยตรงกับเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว

๗. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ พร้อมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เทียบเท่าระดับสากล การจัดการปัญหาสุนัขจรจัดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพจึงเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างภาพลักษณ์และมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีในพื้นที่

๘. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐมระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้กำหนดเป้าประสงค์ที่สอดคล้องและความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรต้องคำนึงถึงความสมดุลและสอดคล้องกับบริบทสังคมเมืองความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด การจัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐมมีความสอดคล้องอย่างชัดเจนกับตัวชี้วัดเป้าประสงค์สูงสุดที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด โดยเฉพาะดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) ซึ่งวัดคุณภาพชีวิตในด้านสุขภาพ การศึกษา และรายได้ การมีระบบจัดการสุนัขจรจัดที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงด้านสุขภาพของประชาชน ส่งผลให้ตัวชี้วัดด้านสุขภาพในดัชนี HAI มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมจะได้รับการพัฒนาจากการที่ประชาชนมีความรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในการใช้ชีวิตในชุมชน ส่วนดัชนีการพัฒนาคูณภาพสิ่งแวดล้อม (Environment Development Index: EDI) จะได้รับการส่งเสริมจากการมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และเป็นระเบียบมากขึ้น

นอกจากนี้ โครงการยังสนับสนุนเป้าหมายการเป็น "เมืองน่าอยู่" ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด และเอื้อต่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ การเป็น "เมืองเศรษฐกิจแห่งอนาคต" จะได้รับการสนับสนุนด้วยการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและนักท่องเที่ยวที่เห็นว่าจังหวัดมีการบริหารจัดการที่ดีและทันสมัย ส่วนการเป็น "เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน" จะเกิดขึ้นจากการมีระบบจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับหลักการสวัสดิภาพสัตว์ การดำเนินโครงการนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของจังหวัดนครปฐมในการพัฒนาสู่การเป็นจังหวัดต้นแบบด้านการจัดการปัญหาสังคมอย่างเป็นระบบ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการ และการสร้างสังคมที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับทุกภาคส่วน รวมถึงการดูแลสวัสดิภาพสัตว์ตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานสากล

๙.วาระแห่งชาติด้านสาธารณสุข ได้กำหนดให้การป้องกันและควบคุมโรคที่มีสัตว์เป็นพาหะเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญ เนื่องจากสุนัขจรจัดสามารถเป็นพาหะนำโรคต่างๆ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยตรง การจัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจึงเป็นมาตรการเชิงป้องกันที่สำคัญในการลดความเสี่ยงด้านสาธารณสุข

(๑.๒) สรุปสาระสำคัญ

สภาพปัญหา / ความต้องการ : โครงการจัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐมมีระดับความเร่งด่วนสูงสุด เนื่องจากปัญหาสุนัขจรจัดก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 100 หากไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้องและทันเวลา จากข้อมูลประชากรสุนัขของสำนักงานปศุสัตว์ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2559 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีสุนัขจรจัดถึง 758,000 ตัว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ที่ทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้นเนื่องจากการลดลงของกิจกรรมการดูแลจากภาคประชาสังคม

จังหวัดนครปฐมซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรสูงและติดกับกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาสุนัขจรจัดมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีรายงานการถูกสุนัขจรจัดทำร้ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่ใช้รถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางที่ต้องได้รับการคุ้มครองเป็นลำดับแรก

จากสถานการณ์ปัจจุบันของจังหวัดนครปฐม พบว่ามีประชากรสุนัขและแมวจรจัดจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนเขตเมือง ตลาด และสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2567-2569) จังหวัดนครปฐมมีรายงานผู้ถูกสัตว์กัดเสี่ยงโรคพิษสุนัขบ้าเฉลี่ยปีละ 2,800-3,200 ราย สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านสาธารณสุขและปศุสัตว์ในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและการจัดการสุนัขแมวจรจัดในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัด เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมประมาณ 280 คน ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและทันสมัยเกี่ยวกับระบาดวิทยาของโรคพิษสุนัขบ้า เทคนิคการเฝ้าระวัง การสอบสวนโรค การป้องกันและรักษา การจัดการสุนัขแมวจรจัด และการให้คำปรึกษาแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันพบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งยังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเทคนิคการจับและขนส่งสุนัขแมวจรจัดอย่างปลอดภัย การประเมินความเสี่ยงจากการสัมผัสหรือถูกกัด การให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามหลักเกณฑ์องค์การอนามัยโลก และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเฝ้าระวังและรายงานข้อมูล ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และอาจเกิดความเสี่ยงต่อเจ้าหน้าที่เองในการปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้น การจัดโครงการเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและแมวจรจัดจังหวัดนครปฐมจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อยกระดับความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาที่ 1 ของจังหวัดนครปฐม คือ "การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และพัฒนาสู่เมืองน่าอยู่ที่ทันสมัย" โดยเฉพาะเป้าหมายในการพัฒนานครปฐมให้เป็นเมืองปลอดภัยและศูนย์กลาง

ด้านสุขภาพและการแพทย์ที่เน้นการป้องกันเชิงสุขภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในจังหวัดนครปฐมมีความปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดสู่เมืองน่าอยู่ที่ทันสมัยและยั่งยืนต่อไป

ความจำเป็นและปัญหาที่ต้องแก้ไข สภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จากการวิเคราะห์สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดนครปฐม พบว่าปัญหาหลักที่เป็นอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วย การเพิ่มขึ้นของประชากรสุนัขและแมวจรจัดในพื้นที่จังหวัดอย่างต่อเนื่อง ตามข้อมูลของกรมปศุสัตว์และศูนย์บัญชาการเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า พบว่าทั่วประเทศมีสุนัขและแมวจรจัดเกือบ 4 ล้านตัว และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านตัวในอีก 20 ปีข้างหน้า สำหรับจังหวัดนครปฐมมีประชากรสุนัขและแมวจรจัด 1,591 ตัว ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ชี้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะด้านเทคนิคการจับและขนส่งสัตว์อย่างปลอดภัย การประเมินความเสี่ยง และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเฝ้าระวัง ระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและครอบคลุม

ความเดือดร้อนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและภาคีที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและปศุสัตว์ มีความต้องการในการได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะทาง โดยเฉพาะเทคนิคการจัดการสุนัขแมวจรจัดที่ทันสมัยและปลอดภัย การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสม และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยจากการถูกสุนัขแมวจรจัดกัด และต้องการให้มีระบบการดูแลและจัดการที่มีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการการสนับสนุนด้านวิชาการและเทคนิคในการดำเนินงานตามภารกิจถ่ายโอน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการในพื้นที่ต้องการให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสะอาด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว สถานพยาบาลต้องการให้มีระบบป้องกันที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยที่มารับการรักษาหลังถูกสัตว์กัด

ความท้าทายในอนาคตและการวิเคราะห์สถานการณ์ ความท้าทายสำคัญในอนาคตประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการขยายตัวของเมืองในจังหวัดนครปฐม จะส่งผลให้มีความซับซ้อนในการจัดการสุนัขแมวจรจัดมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของสัตว์และการแพร่ระบาดของโรค ความคาดหวังของประชาชนต่อมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขที่สูงขึ้น ประกอบกับการบูรณาการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ต้องการมาตรฐานการควบคุมโรคระดับสากล การขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานมีความยั่งยืนและสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเร่งด่วน : (ระบุระดับความจำเป็นเร่งด่วน) : โครงการจัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจังหวัดนครปฐม มีระดับความเร่งด่วน**สูงสุด** เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชนโดยตรง มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติและจังหวัด ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาจังหวัด และหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จะส่งผลให้ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้นและมีต้นทุนการแก้ไขที่สูงขึ้นในอนาคต การดำเนินโครงการในขณะนี้จึงเป็นการลงทุนเชิงป้องกันที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี เพราะเป็นการดำเนินการเชิงป้องกันเพื่อคุ้มครองสุขภาพประชาชนจำนวนมาก ครอบคลุมทั้งเชิงปฏิบัติการและการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ มีข้อมูลสนับสนุนจากสถานการณ์จริงในพื้นที่ และมีผลกระทบโดยตรงต่อดัชนีเป้าหมายของจังหวัด ทั้ง HAI และ EDI อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ของทั้งจังหวัด กลุ่มจังหวัด และระดับชาติอย่างครบถ้วน จึงสมควรได้รับการอนุมัติงบประมาณและเร่งดำเนินการโดยเร็วที่สุดในปีงบประมาณ 2570

(๒) ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

(๒.๑) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อลดอัตราการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าและโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนในจังหวัดนครปฐมสร้างระบบจัดการสุนัขจรจัดที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสวัสดิภาพสัตว์
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมทักษะเฉพาะทางของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและแมวจรจัด ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการที่ทันสมัยและได้มาตรฐานภายในปี 2570
3. เพื่อเพิ่มดัชนีความก้าวหน้าของคนและดัชนีการพัฒนาคูณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครปฐม
4. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครปฐม
5. เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัด

(๒.๒) สถานภาพของโครงการ

☐ โครงการเดิม ☒ โครงการใหม่

(๒.๓) ประเภทของโครงการ

☒ พัฒนา ☐ ดำเนินการปกติ

(๒.๔) ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๗๐

(๒.๕) สถานที่ดำเนินโครงการ : พื้นที่หมู่ที่ - ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัดนครปฐม

(๓) กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๓.๑) กลุ่มเป้าหมาย : อาสาสมัคร ๒๓๔ ราย /ตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด

(๓.๒) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย :

๑. ประชาชนในจังหวัดนครปฐม
๒. ประชาชนในชุมชนพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ใกล้เคียง
๓. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่

(๔) เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

(๔.๑) เป้าหมายโครงการ

ตัวชี้วัด

- ๑) เจ้าหน้าที่อาสาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 234 ราย
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่เสี่ยง
- ๓) ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ลดความเสี่ยงด้านสุขภาพและความปลอดภัยจากสุนัขจรจัด

(๔.๒) ผลผลิต

- ๑) มีสถานที่พักพิงสำหรับสุนัขจรจัดที่ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรต่อสวัสดิภาพสัตว์
- ๒) เจ้าหน้าที่อาสาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นผ่านการอบรมพร้อมประเมินผลสัมฤทธิ์
- ๓) ประสิทธิภาพการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่เสี่ยง

(๔.๓) ผลลัพธ์

๑) สร้างระบบการจัดการสุนัขจรจัดอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม สร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการใช้ชีวิตในพื้นที่สาธารณะ

๒) เจ้าหน้าที่อาสาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่พัฒนาแล้ว

๓) การควบคุมโรคในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สัตว์ที่พบโรคได้รับการควบคุมภายใน 48 ชั่วโมง

(๔.๔) ผลกระทบ :

๔.๑ พัฒนาเมืองน่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย เป็นมิตรกับคนและสัตว์ เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว เศรษฐกิจชุมชน ปลอดภัยจากโรคสัตว์สู่คน

๔.๒ ปัญหาเรื่องร้องเรียนในเรื่องสุนัขและแมวจรลดลง

๔.๓ นักท่องเที่ยวมั่นใจและเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

(๕) แนวทางการดำเนินงาน

(แสดงรายละเอียดกิจกรรมที่จะทำภายใต้โครงการที่จังหวัดเสนอขอ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมสำคัญด้วย)

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.- ธ.ค. ๖๙	ม.ค. - มี.ค. ๗๐	เม.ย.-มิ.ย. ๗๐	ก.ค. - ก.ย. ๗๐
กิจกรรมที่ ๑ จัดตั้งศูนย์พักพิงสุนัขจรจัด				
๑. การบริหารศูนย์พักพิงสุนัข สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม - จัดทีมเจ้าหน้าที่ดูแลสัตว์ประจำศูนย์ - กำหนดคู่มือ SOP การดูแลสัตว์ตามแนวทาง OIE - บันทึกข้อมูลสัตว์จรจัด(ID, ประวัติ, สุขภาพ) แบบรายตัวผ่านระบบดิจิทัล - ตรวจสุขภาพรายเดือน และฉีดวัคซีน/ทำหมันอย่างต่อเนื่อง	✓			
๒. การจัดการสุขาภิบาลภายในศูนย์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม (อบจ.) ร่วมกับเทศบาลที่ตั้งศูนย์ - ดูแลความสะอาดพื้นที่ศูนย์ทุกวัน - ติดตั้งระบบบำบัดของเสีย กลิ่น และเสียงรบกวนให้ได้มาตรฐานสิ่งแวดล้อม - ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมรายไตรมาส	✓			
๓. การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/อบต.) - จัดเวทีประชาคมปีละ 2 ครั้ง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ/ร้องเรียน - ตั้ง “คณะกรรมการชุมชนดูแลศูนย์” มีตัวแทนชาวบ้านร่วมกำกับ - ส่งเสริมกิจกรรมอุปการะสุนัข (Adoption) อย่างต่อเนื่อง	✓			
๔.การจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - จัดอบรมสัตวแพทย์/เจ้าหน้าที่ 2 ครั้ง/ปี - ใช้แนวปฏิบัติตามมาตรฐาน OIE และกรมปศุสัตว์ - อัปเดตองค์ความรู้ใหม่ด้านการจัดการสวัสดิภาพสัตว์		✓		
๕.การให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์อย่างรับผิดชอบ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ร่วมกับ โรงเรียนในพื้นที่ - จัดกิจกรรมรณรงค์ “เมืองปลอดภัยจรจัด” ปีละ 2 ครั้ง - สื่อสารผ่าน Facebook / Line Official / สื่อท้องถิ่น - พัฒนาแอปฯ สำหรับแจ้งพบสุนัขจรจัดในพื้นที่		✓		
๖.การจัดทำฐานข้อมูลและติดตามผลลัพธ์โครงการ สำนักงานจังหวัดนครปฐม (กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ)			✓	✓

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.- ธ.ค. ๖๙	ม.ค. - มี.ค. ๗๐	เม.ย.-มิ.ย. ๗๐	ก.ค. - ก.ย. ๗๐
- จัดทำ Dashboard กลางเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานทั้งหมด - รายงานผลรายปีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและประชาชน - ใช้ข้อมูลเพื่อขอรับการสนับสนุนต่อยอดจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี				
๗.การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม - เฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าและโรคจากสัตว์สู่คน - สำรวจความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนรอบศูนย์พักพิง - ติดตามดัชนี HAI และ EDI เปรียบเทียบทุกปี			✓	✓
กิจกรรมที่ ๒ เพิ่มศักยภาพอาสาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า				
๑.การติดตามและประเมินผลเจ้าหน้าที่หลังการอบรมสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม - จัดทำระบบประเมินความรู้และการนำไปใช้จริงภายหลังการอบรม	✓			
๒. การบำรุงรักษาอุปกรณ์จับสัตว์และอุปกรณ์ภาคสนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในพื้นที่เป้าหมาย - จัดทำทะเบียนอุปกรณ์ประจำหน่วยงาน พร้อมผู้รับผิดชอบเฉพาะ - มีงบประมาณซ่อมบำรุงในแผนงานประจำปีของอปท. - ตรวจสอบอุปกรณ์ปีละ 2 ครั้งโดยร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์	✓			
๓. การต่อยอดองค์ความรู้ด้านเทคนิคและระบาดวิทยาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม และ รพ.สต. - บูรณาการหลักสูตรความรู้ด้าน zoonosis ไว้ในแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีของหน่วยงาน - จัดการเรียนรู้แบบ peer learning ร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย	✓			
๔. การเผยแพร่ความรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด / อปท. / จิตอาสา - พัฒนาและเผยแพร่สื่อรณรงค์อย่างสม่ำเสมอ ผ่านสื่อท้องถิ่นและออนไลน์ - จัดกิจกรรมวันสัตว์ปลอดโรคประจำปีอย่างต่อเนื่อง - สร้างเครือข่ายภาคประชาชนร่วมดูแลสัตว์ในชุมชน	✓			

กิจกรรมย่อย	ระยะเวลาที่จะเริ่มดำเนินการ			
	ต.ค.- ธ.ค. ๖๙	ม.ค. - มี.ค. ๗๐	เม.ย.-มิ.ย. ๗๐	ก.ค. - ก.ย. ๗๐
๕. การบูรณาการฐานข้อมูลและเฝ้าระวังโรค สำนักงาน ปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ร่วมกับ สสจ. - พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางสัตว์จรจัดและผู้ถูกกัด (ร่วมกับกรมควบคุมโรค) - ประชุมร่วมหน่วยงานทุกไตรมาส เพื่อติดตาม แนวโน้มสถานการณ์- ใช้ข้อมูลสนับสนุนการขอรับ งบประมาณในปีต่อไป	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ : สามารถถ่วงจ่ายได้ทุกกิจกรรม

(๖) วิธีการดำเนินงาน ☒ ดำเนินการเอง ☒ จ้างเหมา

(๗) วงเงินของโครงการ : ๑๗,๐๕๓,๖๖๐ บาท (สิบเจ็ดล้านห้าหมื่นสามพันหกร้อยหกสิบบาทถ้วน)

(๘) ความพร้อมของโครงการ

(๘.๑) พื้นที่ดำเนินโครงการ

- ☒ ดำเนินการได้ทันที หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการได้ทันที
- ☐ อยู่ระหว่างเตรียมการ หมายถึง ได้ศึกษาความเหมาะสมและกำหนดพื้นที่ดำเนินการแล้ว แต่อยู่ในระหว่างจัดเตรียมพื้นที่หรือกำลังแก้ไขปัญหา / อุปสรรคต่างๆ หรือเตรียมการขออนุญาตตามกฎหมาย
- ☐ อยู่ระหว่างศึกษาความเหมาะสม และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ

(๘.๒) แบบรูปรายการ/ แผนการปฏิบัติงาน

- ☒ มี และสมบูรณ์
- ☐ มีแต่ยังไม่สมบูรณ์
- ☐ ไม่มี

(๘.๓) ความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ และเทคนิคการดำเนินการ

๑) บุคลากรมีประสบการณ์ ☒ ทั้งหมด ☐ บางส่วน ☐ ไม่มีประสบการณ์

๒) เครื่องมือดำเนินการ ☐ มีพร้อมดำเนินการได้ทันที

☒ มีบางส่วนและต้องจัดหาเพิ่มเติม

☐ ไม่มี ต้องจัดหาเพิ่มเติม

๓) เทคนิคในการบริหารจัดการ ☒ มีประสบการณ์สูง

☐ มีประสบการณ์ปานกลาง

☐ ไม่มีประสบการณ์

(๙.๔) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- ☐ ผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว
- ☐ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังไม่พิจารณา
- ☒ ไม่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๙) วิธีการบริหารจัดการหรือการดูแลบำรุงรักษา เมื่อโครงการแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนโครงการ :

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่ติดตาม ให้คำแนะนำ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมของตนเองตามแนวทาง และเป้าหมายที่กำหนด

(๑๑) ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด :

- ไม่มี